

รายงานการวิจัย

การจัดการระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

The Information System Management for the Cultural
Tourism Destination of Wat Koh Community

โดย

1. นางสาวมลทิชา	แจ่มจันทร์	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นางสาวจุไรรัตน์	กลัดหล้า	ผู้วิจัย
3. นางสาวปัทยา	เพชรทิวาหนนท์	ผู้วิจัย
4. นางสาวเพ็ญนภา	เฟื่องแก้ว	ผู้วิจัย
5. นางสาวราณี	บุญใหญ่	ผู้วิจัย
6. นางสาวรุ่งนิภา	บินชัย	ผู้วิจัย
7. นางสาววรัญญา	วงศ์จันทร์แย้ม	ผู้วิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ปีงบประมาณ 2551

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ซึ่งดำเนินการวิจัยลุล่วงและสำเร็จได้ โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีในการให้คำแนะนำ และเป็นที่ยกย่องให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคด้านการจัดระบบข้อมูล คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์มลธิชา แจ่มจันทร์ ที่ปรึกษางานวิจัย และดร. โฉมยง โต๊ะทอง ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

และขอขอบคุณทุกท่านซึ่งเป็นบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีส่วนช่วยเหลือให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายกเทศบาลเมืองเพชรบุรี องค์กรการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคกลาง เขต 2 (ชะอำ) สำนักงานสาธารณสุข บริษัทนาเที่ยวในเขตอำเภอเมือง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประธานชุมชนวัดเกาะ คุณจเร บุรณะพานิช คุณกอบแก้ว ไชยสมนึก เจ้าอาวาสวัดเกาะแก้ว สุทธาราม ร้านทำทองคุณแขก ป้าเนือง ร้านขนมหวานคุณครูปราณี ชาวชุมชนวัดเกาะ รองศาสตราจารย์ สุวรรณ ชูดีมนต์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า คุณประสิทธิ์ คงแคล้ว คุณประวิทย์ เครือทรัพย์ คุณวีรภัท เสรีกุล

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกศักดิ์ บุตรลับ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยด้วยดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณสำนักงานประสานงานการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลและหน่วยงานที่ได้กล่าวนามข้างต้นมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

15 มกราคม 2551

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ และเพื่อจัดระบบข้อมูลผลการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารเชิงวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และมีการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่เพื่อสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะผู้วิจัยได้ร่วมการประชุมประจำเดือนของชุมชนวัดเกาะกับชาวชุมชนเพื่อเป็นการรวบรวมเนื้อหาและประมวลผลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดระบบข้อมูล และนำแนวทางการจัดระบบข้อมูลที่ดี มาใช้กับการจัดระบบข้อมูลของงานวิจัย กระทั่งนำไปสู่การจัดระบบข้อมูลโดยการทำให้เว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะและนำมาทดลองใช้ บนหน้าเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยได้รับความร่วมมือในการประเมินผลการใช้งานของเว็บไซต์จากคนในชุมชน และบุคคลทั่วไปที่เข้าชมเว็บไซต์และได้แสดงความความคิดเห็น

ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีทำให้คนในชุมชนวัดเกาะเกิดความพึงพอใจที่ผลงานและชาวชุมชนจะได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นโดยเป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และข้อมูลเหล่านี้ยังสามารถเก็บเป็นคลังข้อมูลเพื่อการศึกษาให้กับบุคคลที่สนใจได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผ่นพับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรวมไปถึงการจัดนิทรรศการถาวร ที่เป็นตัวส่งเสริมในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัดเกาะอีกช่องทางหนึ่ง

คณะผู้วิจัยพบว่า การที่ได้ทดลองใช้เว็บไซต์ แผ่นพับ และนิทรรศการ ทำให้คนในชุมชนเกิดความพึงพอใจเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลภายนอกได้รู้จักชุมชนวัดเกาะมากยิ่งขึ้น รวมทั้งในการจัดทำตัวอย่างโปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และเพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสู่ชุมชนวัดเกาะนั้น ควรมีหน่วยงานหลักเป็นผู้ประสานงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานในชุมชน รวมทั้งชาวชุมชน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะให้ไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อการประชาสัมพันธ์รวมไปถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Abstract

The purposes of this research were to study the cultural tourism management system of Wat Koh Community and systematize the information of cultural tourism management research result of Wat Koh Community.

This was the qualitative research cooperating with the community in managing the cultural tourism of Wat Koh Community, Muang District, Phetchaburi. It was done by finding the primary information from the academic documents, research and internet. The instrument for collecting the data was participating observation form which the researchers agreed in the monthly meeting to collect and compile the related information for being the guideline in managing the research information. It based on conducting the cultural tourism website of Wat Koh Community including trial on the library website of Phetchaburi Rajabhat University. The villagers and general people cooperated by evaluating and giving the opinion on the website.

The results revealed that the people in Wat Koh Community had high satisfaction on the cultural tourism management system from getting more knowledge and information about their community through the university website. It can also be the information storage for people who are interested in. Moreover; both Thai and English brochures and exhibition were provided to publicise and expand the information of this community.

The researchers found that the people in the community had high satisfaction on the website trial, brochures and exhibition since it was the campaign to have the community be well known. The sample trip conducting was connected to the other tourism resources. The main coordinator group should be specified to work with the community and people for the advantage of developing and publicising the cultural tourism to go in the same direction and to be the effective learning resources.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	๗
สารบัญภาพและตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาของการวิจัย	1
1.2 แนวคิดด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชน	3
1.3 เป้าหมาย	4
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.5 คำถามการวิจัย	4
1.6 ขอบเขตการวิจัย	4
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 ผลงานจะนำไปใช้ประโยชน์	4
1.9 นิยามศัพท์	4
1.10 แผนปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวคิดการจัดระบบข้อมูล	6
2.2 แนวคิดการนำเสนอข้อมูล	9
2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	26
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 วิธีการดำเนินวิจัย	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	32
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
บทที่ 4 การนำเสนอข้อมูล	
4.1 การจัดเตรียมข้อมูล	38
4.2 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	38
4.3 ขั้นตอนการออกแบบ	66

4.4 การนำเสนอ	67
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผล	76
5.2 ผลการวิจัย	76
5.3 อภิปรายผล	77
5.4 ข้อเสนอแนะงานวิจัย	78
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	78

สารบัญภาพและตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	แผนการปฏิบัติการ	5
ภาพที่ 2.1	แสดงโครงสร้างข้อมูลแบบลำดับชั้น	9
ภาพที่ 4.1	คือหน้าแรกของเว็บไซต์	67
ภาพที่ 4.2	หน้าต่างที่ 2 ที่แสดงถึงส่วนต่าง ๆ ของเว็บไซต์	68
ภาพที่ 4.3	หน้าต่างที่ 3 ที่แสดงถึงเนื้อหาประวัติของชุมชนวัดเกาะ	68
ภาพที่ 4.4	หน้าต่างที่ 4 ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวชุมชนวัดเกาะ	69
ภาพที่ 4.5	หน้าต่างที่ 5 แสดงภาพกิจกรรมของชุมชนวัดเกาะ	69
ภาพที่ 4.6	หน้าต่างที่ 6 ที่แสดงผลงานวิจัยของคณะผู้วิจัยทุกกลุ่ม ที่ทำการศึกษา เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนของวัดเกาะ	70
ภาพที่ 4.7	หน้าต่างที่ 7 ที่แสดง ตัวอย่างรายการนำเที่ยวที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น	70
ภาพที่ 4.8	หน้าต่างที่ 8 ที่แสดงส่วนของการติดต่อผู้จัดทำ	71
ภาพที่ 4.9	หน้าต่างที่ 9 ที่แสดงถึงประวัติวัดเกาะ	71
ภาพที่ 4.10	หน้าต่างที่ 10 ที่แสดงภาพผลงานของชาวชุมชนวัดเกาะ	72
ภาพที่ 4.11	หน้าต่างที่ 11 ที่แสดง ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี	72
ภาพที่ 4.12	ภาพที่ 12 ที่แสดงตัวอย่างร้านอาหารในจังหวัดเพชรบุรี	73
ภาพที่ 4.13	ภาพที่ 13 ที่แสดงตัวอย่างสถานที่พักในจังหวัดเพชรบุรี	73
ภาพที่ 4.14	เว็บบอร์ดที่ทำการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	74
ภาพที่ 4.15	ปฏิทินกิจกรรมที่ทำการเชื่อมโยงกับเว็บของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในส่วนของจังหวัดเพชรบุรี	74
ภาพที่ 4.16	เป็นส่วนแสดงกลุ่มผู้จัดทำผลงานวิจัยและเว็บไซต์การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	75
ภาคผนวก		79
บรรณานุกรม		90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาของการวิจัย

จังหวัดเพชรบุรีถือเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดในกลุ่มพื้นที่หลักที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เร่งด่วน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545 : 3) ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก และความสมบูรณ์ของสินค้า รวมทั้งชายหาดที่มีชื่อเสียงมากมาย นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความโดดเด่นที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทางด้านศิลปกรรมต่างๆไว้มากมาย ซึ่งเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในปี.ศ. 2546 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 3,233,079 คน และเพิ่มเป็น 3,347,988 คน ในปี พ.ศ. 2547 (สำนักงานสถิติ จังหวัดเพชรบุรี, 2548 : 155) แต่การท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ยังค่อนข้างกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น ชายหาดชะอำเป็นส่วนใหญ่ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543 : 4-6)

เมืองเพชรบุรีมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาหลายยุคหลายสมัยจากหลักฐานที่แฝงอยู่ในรูปแบบของศิลปวัฒนธรรมโบราณสถาน และ ศาสนสถานต่าง ๆ ทั้งศิลปะขอม อยุรยา และปรากฏความรุ่งเรืองมากในช่วงกลางสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจสำหรับการศึกษาและเที่ยวชมมากมาย และมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ พระราชวังถึง 3 พระราชวัง ก็คือ พระราชวังพระนครคีรี หรือที่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า “เขาวัง” พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ และพระราชวังพระราชนิเวศมฤคทายวัน จนได้รับการขนานนามว่าเมืองสามวัง มีศาสนสถาน ซึ่งมีวัดต่าง ๆ มากมายกว่า 400 วัด (ทั้งบนที่ราบ บนเขา และในถ้ำ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวเมืองเพชรบุรีอาจจัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม และส่วนใหญ่วัดในจังหวัดเพชรบุรีมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และมีชื่อเสียงอยู่หลายแห่ง เช่น วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดกำแพงแลง วัดเขabanได้อฐู ซึ่งต่างก็มีศักยภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น ทั้งตัวสถานที่เองที่มีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่น่าสนใจแล้ว ชุมชนรอบ ๆ สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของตนให้มีชีวิตชีวา และมีคุณค่ามากขึ้น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมได้ ชุมชนที่อยู่รอบสถานที่ท่องเที่ยว มักจะมีการขายสินค้า ของที่ระลึก หรือการให้บริการต่างๆแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนที่สามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวของตนได้มากเท่าไร ยิ่งทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงมากขึ้นเท่านั้น เกิดเป็นตัวอย่างให้กับในหลายชุมชนที่อยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ให้เริ่มหันมารับการท่องเที่ยวมากขึ้น และมีอีกหนึ่งชุมชนซึ่งมีวัดที่น่าสนใจ และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีสถาปัตยกรรมที่ประณีตและงดงามที่เป็นเอกลักษณ์ของตระกูลช่างเมืองเพชร แต่วัดนี้ยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของคนทั่วไป ซึ่งก็คือวัดเกาะแก้วสุทธาราม (พิมพ์ระวี ไรจน์รุ่ง สัตย์, 2546) แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้ยังขาดการดูแล และการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539 : ไม่ปรากฏเลขหน้า.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของชุมชนวัดเกาะซึ่งเป็นชุมชนที่มีศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี (บุญมี พิบูลย์สมบัติ, 2543) และความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ 1) การมีวิถีชีวิตของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ แบบฉบับของ คนเพชรบุรี 2) มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่อยู่ในสภาพสวยงาม

บุรุษและทรงคุณค่าที่ควรแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่ และให้บุคคลที่สนใจได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป หากแต่ชุมชนวัดเกาะยังขาดการจัดระบบข้อมูลและการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบทำให้วิถีชีวิตของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ขาดการดูแลและการประชาสัมพันธ์ที่ดี ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นอีกหนี่งช่องทางที่จะช่วยดูแลชุมชนให้คงความเป็นเอกลักษณ์เอาไว้สืบไป

ปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีบทบาทมาก ในชีวิตประจำวันกับทุกคนมากและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คน และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น จากเดิมนักท่องเที่ยวจะสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากข้อมูลที่เป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ ต่างๆ แต่ในปัจจุบันการสืบค้นผ่านสื่อเหล่านี้มีความล้ำสมัย และล้ำค่าต่อการสืบค้น ดังนั้นปัจจุบันการจัดระบบข้อมูลจึงมีการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยทำให้การจัดระบบข้อมูลมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากทุกคน โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ต ในสังคมยุคข่าวสารเช่นปัจจุบันนี้ แทบจะไม่มีใครไม่เคยได้ยินคำว่า “อินเทอร์เน็ต” เหตุเพราะอินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนจำนวนมากในโลกนี้ไปแล้ว ประมาณกันว่าในแต่ละวันมีผู้คนมากกว่า 50 ล้านคน ในประเทศต่างๆ กว่า 150 ประเทศทั่วโลกกำลังใช้อินเทอร์เน็ตกันอยู่ อาจเป็นนักศึกษาคนหนึ่งในประเทศออสเตรเลียที่กำลังสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ หรือเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยคนหนึ่งในประเทศญี่ปุ่นกำลังสั่งซื้อหนังสือจากประเทศไทย เป็นต้น การประกอบกิจกรรมต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตดังที่ได้กล่าวมานี้ เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นภาพของการสื่อสารที่ไร้พรมแดนได้อย่างชัดเจน

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการประชาสัมพันธ์และอื่นๆ ในปัจจุบันได้ขยายวงกว้างออกไปมากขึ้น โดยได้ก้าวล่วงเข้าไปในทุกสาขาอาชีพ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะด้านการศึกษา หรือการวิจัยเหมือนเมื่อเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตใหม่ๆ ด้วยคุณสมบัติการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากๆ ได้ในเวลาอันรวดเร็ว และใช้ต้นทุนในการลงทุนต่ำ ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ พึงปรารถนาขององค์กรทั้งหลาย ได้มีความพยายามนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อประโยชน์สำหรับหน่วยงานของตนในรูปแบบต่างๆ อาทิ การประชาสัมพันธ์องค์กร การโฆษณาสินค้า การค้าขาย การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังกลายเป็นอีกสื่อหนึ่งของความบันเทิงภายในครอบครัวไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ก็ตาม ล้วนแล้วแต่สามารถกระทำผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทั้งสิ้น (<http://regelearning.payap.ac.th/docu/th203/content/winter.htm>, 1 ธันวาคม 2550) ไม่เพียงเท่านั้นแต่การใช้อินเทอร์เน็ตยังใช้ประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นการติดต่อและรับข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและรวดเร็ว ยกตัวอย่างเช่น การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างครบถ้วนและทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์อื่นๆที่สามารถกระจายข้อมูลได้อีกด้วย เช่น การจัดนิทรรศการ และการทำแผ่นพับ เป็นต้น และเนื่องด้วยวัดเกาะแก้วสุทธารามยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก หากได้มีการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะผ่านสื่อต่างๆ เหล่านี้ จะทำให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถสืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมต่างๆที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามสถานการณ์การใช้สื่อแต่ละประเภทยังประสบปัญหาหลายประการ ได้แก่ การให้ข้อมูลซ้ำๆ เนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอขาดความน่าสนใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีน้อย ไม่ครบถ้วน และข้อมูลเป็นข้อมูลที่เก่า การเข้าถึงข้อมูลล่าช้า ภาพไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง (ทวีป ศิริธรรม, 2547) ดังนั้นหากมีการพัฒนาการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย และทันสมัย จะสามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้หลายช่องทาง และสะดวกต่อการรับข้อมูลของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและเพิ่มช่องทางการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทางคณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาด้านการจัดระบบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ จึงได้จัดทำการศึกษาการจัดระบบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ชุมชนวัดเกาะ เพื่อเป็นการเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ให้แก่นักท่องเที่ยว และ ผู้สนใจได้มีข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนที่มีค่าควรแก่การรักษาไว้ และอยู่สืบไป

1.2 แนวคิดด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชน

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่นของตน ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวมากเพราะเปรียบได้ว่าวัฒนธรรม ของชาติหรือของท้องถิ่นนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว การนำวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายในชุมชน และ มีสิ่งที่น่าสนใจอยากเข้าไปชม ไปศึกษาหาความรู้และร่วมใช้ชีวิตหรือสามารถเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเป็นมาของวัฒนธรรมนั้นย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน (วรรณ วลัยธานี, 2541 โฉมยง โตะทอง, 2542 ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549 : ออนไลน์) กล่าวว่า การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนงและสิ่งต่างๆ ที่แสดงความเจริญรุ่งเรือง ที่มีการพัฒนา ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้

ชุมชนคือ คนหรือประชาชนในท้องถิ่นที่มีการรวมกลุ่มประชาคมมีภูมิปัญญา ประเพณี และศิลปวัฒนธรรม มีอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ มีทรัพยากรชุมชนท้องถิ่น เช่น สถานที่ท่องเที่ยว แม่น้ำ ป่าไม้ อาจมีสถาบัน ใน ชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน องค์กรทางศาสนา อาจมีผู้บริหารชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (เจลีเยว บุรีภักดี, 2545)

ชุมชนวัดเกาะ หรือชุมชนหัวถนน น่าจะหมายถึงบ้านเรือน ร้านรวง ผู้คนที่อาศัยอยู่ตั้งแต่ตอนล่าง ของวัดเกาะลงไป โดยถือลำน้ำเพชรฝั่งตะวันออกเป็นหลัก และมีถนนตลาดหรือพานิชเจริญขนานกับลำน้ำไป (บุญมี พิบูลย์สมบัติ, 2543)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีพร้อมเป็น “คลังข้อมูล” แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้จัดให้มีโครงการปีสุดท้าย (Final report) ของการศึกษาระดับปริญญาตรี และ มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทอีกหลายสาขาวิชา โดยให้จัดทำโครงการและวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ทำให้มีโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยด้านการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นอยู่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่กำหนดให้เรียนวิชา วิจัยเพื่อการท่องเที่ยว และให้นักศึกษาได้ลงปฏิบัติการ การวิจัยในท้องถิ่น เป็นรายกลุ่มกลุ่มละประมาณ 6 คน ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาวิจัยดังกล่าวก่อให้เกิดผลงานจำนวนมาก จึงพร้อมเป็นแหล่งข้อมูล เพื่อการ ค้นคว้า ถ่ายทอด และสืบสานแก่ผู้เรียน นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

1.3 เป้าหมาย

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ในรูปแบบ ของ “คลังข้อมูล” เพื่อการเผยแพร่สู่ชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ตลอดจนผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ
2. เพื่อจัดระบบข้อมูลผลการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

1.5 คำถามการวิจัย

1. จะสามารถจัดระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ เพื่อการเผยแพร่อย่างเป็นระบบได้อย่างไร
2. จะสามารถจัดระบบข้อมูลผลการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะได้อย่างไร

1.6 ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาในงานวิจัย การวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการศึกษา คือ การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ โดยมีการนำเสนอข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ แผ่นพับ และการจัดนิทรรศการ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่การศึกษา คือ ชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี โดยมีระยะเวลาในการศึกษา 8 เดือน

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดเกาะ
2. มีการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะอย่างเป็นระบบ
3. การนำเสนอผลงานวิจัยไปเผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านวิธีการจัดทำเว็บไซต์ นิทรรศการ และแผ่นพับ

1.8 ผลงานจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

1. มี "คลังข้อมูล" ของท้องถิ่นด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลของจังหวัดเพชรบุรีต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่สนใจ
2. เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลทางวิชาการแก่บุคคลที่สนใจเรียนรู้ข้อมูลของชุมชนวัดเกาะ
3. ภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนและการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคม และการท่องเที่ยว

1.9 นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่ง que แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะที่ผ่านการวิเคราะห์ประมวลผลแล้วทำการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบผ่านสื่อต่างๆ เพื่อทำการนำเสนอแก่ผู้สนใจ

นิทรรศการ คือ การนำเสนอข้อมูลที่มีเนื้อหาสาระซึ่งเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการนำหลักการทางด้านศิลปะช่วยในการจัดตกแต่ง เพื่อให้เกิดความสะดุดตา

การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนวัดเกาะมาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ เพื่อให้ชุมชนวัดเกาะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ชุมชนวัดเกาะ หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนพาดิชเจริญ โดยมีวัดเกาะแก้วสุทธารามเป็นศูนย์กลางของชุมชน

ผลการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ หมายถึง ผลงานวิจัยด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะรวมทั้งผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนวัดเกาะ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

1.10 แผนการปฏิบัติการ

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา											หมายเหตุ	
		ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
1	ประชุมร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา กับนักศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในงานวิจัย													
2	ศึกษาและรวบรวมข้อมูล													
3	จัดประชุมร่วมกับชุมชน													
4	นำเสนอความก้าวหน้าครั้งที่ 1													
5	ติดตามความก้าวหน้า													
6	ทดลองใช้การจัดระบบข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่าง													
7	นำเสนอรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์													
8	จัดแสดงนิทรรศการ													

ตารางที่ 1.1 แผนการปฏิบัติการ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดและทฤษฎีรวมทั้งเอกสาร ดังนี้

2.1 แนวคิดการจัดระบบข้อมูล

2.1.1 การเรียบเรียงข้อมูล

2.1.2 การจัดระบบข้อมูลในเว็บไซต์

2.2 แนวคิดการนำเสนอข้อมูล

2.2.1 การนำเสนอข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต

2.2.2 การจัดนิทรรศการ

2.2.3 การประชาสัมพันธ์

2.2.4 การทำแผ่นพับ

2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการจัดระบบข้อมูล

ปัจจุบันในการจัดระบบข้อมูลสามารถทำได้หลากหลายแบบพอสังเขปได้ดังนี้ บาร์โค้ดติดบนสินค้าเพื่อใช้ในการจัดหมวดหมู่สินค้าหรือการค้นหาข้อมูลจากห้องสมุด การเรียกค้นข้อมูลของบริษัทที่ทำได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นหลังจากทำการจัดระบบข้อมูลแล้ว นอกจากนี้ยังมีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ อีกด้วย ซึ่งให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้และสามารถนำมาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ภายใต้สภาวะแวดล้อมแตกต่างกัน ทำให้งานจัดการข้อมูลไม่ใช่แค่เขียนโปรแกรมประยุกต์จัดการกับโครงสร้างข้อมูลแบบพื้นฐานเท่านั้น ผู้ใช้งานต้องการวิธีการเข้าถึงและติดต่อกับข้อมูลที่ใช้งานยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานหลายคนอาจจะเข้าถึงและใช้ข้อมูลเดียวกันในเวลาพร้อมกัน ในกรณีนี้ข้อมูลยังคงต้องอยู่ในสภาวะที่ถูกต้องครบถ้วนบริบูรณ์ (อ.สุมาลี พิธิษฐเกษม) จึงทำให้คณะผู้วิจัยตัดสินใจเลือก การจัดระบบข้อมูลทางระบบสารสนเทศเป็นสื่อในการวิจัยครั้งนี้ ระบบสารสนเทศ หมายถึงระบบแบบเฉพาะเจาะจงชนิดหนึ่ง เป็นกลุ่มของส่วนประกอบพื้นฐานที่ทำงานเกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมและการจัดเตรียมข้อมูลดิบ ส่วนที่จัดเก็บสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น ต้องการทราบถึงปัญหาในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งสามารถเก็บข้อมูลด้วยปากเปล่า หรือการออกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ที่ต้องการและนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของการแสดงผลที่มีประโยชน์ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสนับสนุนกลไกของผลสะท้อนกลับเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (http://it.northdtkk.ac.th/elearning/ConceptIT/Chap5/page_5_3.asp, 21 กรกฎาคม 2550) และในการจัดระบบข้อมูลลงบนสื่อสารสนเทศเป็นการรวบรวมข้อมูล ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตสารสนเทศ เนื่องจากมีการรวบรวมข้อมูลที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดสารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ การรวบรวมข้อมูลต้องมีการจัดเตรียมข้อมูล ขั้นตอนต่อการการจัดเตรียมข้อมูลคือ การจัดเก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดระบบข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือ การรวบรวมข้อมูล เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น การเก็บข้อมูลจากสถานที่จริงหรือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ ขั้นตอนที่สองคือ การแปลงสภาพข้อมูลเป็นขั้นตอนการนำข้อมูล ที่ได้จัดเตรียมไว้มาทำให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปประมวลผลได้ง่ายและรวดเร็ว

การแปลงสภาพข้อมูลประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การตรวจทานแก้ไข การจัดหมวดหมู่ การบันทึกข้อมูล เป็นต้น (www.oroopuchong.com/student/tec/tage4.html, 21 กรกฎาคม 2550)

2.1.1 การเรียบเรียงข้อมูล

การเรียบเรียงข้อมูล คือ ขั้นตอนการจัดเรียบเรียงข้อมูลหรือการประมวลผลข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของสารสนเทศโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1.1.1 อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Hardware) หมายถึง อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ที่ใช้รวบรวมข้อมูลหรือการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้เป็นสารสนเทศ (Information) นอกจากนี้การประมวลผลข้อมูล ยังสามารถทำได้ในระบบเครือข่าย (Network) เป็นการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องเข้าด้วยกัน การใช้ระบบเครือข่ายในการจัดการเก็บข้อมูล จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ทางการสื่อสารอื่นๆ จัดเป็น ฮาร์ดแวร์ (Hardware) เช่น โมเด็ม (Modem) เป็นต้น

2.1.1.2 ซอฟต์แวร์ (Software) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่งของขบวนการจัดระบบข้อมูล สามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ดังนี้

1) ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) เป็นซอฟต์แวร์ หรือโปรแกรม ที่เขียนขึ้นด้วยภาษาคอมพิวเตอร์ภาษาใดภาษาหนึ่ง เพื่อใช้สำหรับด้านใดด้านหนึ่ง

2) ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) เป็นโปรแกรมที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่กับระบบคอมพิวเตอร์ เช่น ระบบปฏิบัติการดอส (Dos) ระบบปฏิบัติการยูนิกซ์ (UNIX)

ซอฟต์แวร์ทั้ง 2 ชนิดมีความสำคัญต่อการจัดระบบข้อมูล ซอฟต์แวร์ประยุกต์เป็นโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อการทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

2.1.1.3 ข้อมูล (Stored Data) คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อผ่านการประมวลผลโดยโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ 1) แฟ้มข้อมูล (File) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เก็บอยู่ภายในแฟ้มข้อมูลเดียว หรือ หลายแฟ้มข้อมูล 2) ฐานข้อมูล (Database) เป็นการรวบรวมแฟ้มข้อมูลหลายๆ แฟ้มที่มีความสัมพันธ์กันจัดเก็บไว้ในหน่วยเก็บข้อมูลสำรอง เช่น จานแม่เหล็ก หรือ ดิสก์ เพื่อให้บุคลากรจากหลายๆ หน่วยงานสามารถใช้ฐานข้อมูลร่วมกันได้ ข้อมูลที่เก็บอยู่ในลักษณะแฟ้มข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลหลายๆ รายการซึ่งแต่ละรายการเรียกว่า ระเบียบ หรือ เรคอร์ด (Record) และในแต่ละระเบียบจะประกอบไปด้วยส่วนย่อยๆ เรียกว่า เขตข้อมูล หรือ ฟیلด์ (Field)

2.1.2 การจัดระบบข้อมูลในเว็บไซต์

การจัดระบบข้อมูลในเว็บไซต์เป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของเว็บไซต์เนื่องจากโครงสร้างข้อมูลมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาชุดข้อมูลในเว็บไซต์ (ระบบเนวิเกชัน) เนื่องจากข้อมูลในแต่ละลำดับชั้นมีความเกี่ยวข้องกับรายการในชุดข้อมูลในเว็บไซต์ นอกจากนี้ชื่อของกลุ่มข้อมูลต่างๆ จะเป็นตัวกำหนดชนิดและลักษณะของข้อมูลภายในกลุ่มนั้นด้วย การจัดระบบข้อมูลในเว็บไซต์ประกอบด้วย

2.1.2.1 แบบแผนระบบข้อมูล (Organizational Scheme) คือ การกำหนดลักษณะพื้นฐานของข้อมูลภายในกลุ่มเดียวกัน ในชีวิตประจำวันคุณอาจได้สัมผัสกับแบบแผนการจัดระบบต่างๆ เช่น การค้นหาเบอร์โทรศัพท์ซึ่งอยู่ในรูปแบบการจัดระบบตามตัวอักษร หรือการเลือกซื้อของในห้างสรรพสินค้าที่มีการแบ่งหมวดหมู่สินค้าที่แตกต่างกันไป แบบแผนระบบข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบแผน ดังนี้

1) แบบแผนระบบข้อมูลแบบแน่นอน (Exact Organizational Schemes) เกิดจากการแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มที่แน่นอนโดยไม่มีการเหลื่อมล้ำของข้อมูลในแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างระบบข้อมูลรูปแบบนี้ ได้แก่

ระบบข้อมูลตามตัวอักษร ระบบข้อมูลตามลำดับเวลา และระบบข้อมูลตามพื้นที่ ลักษณะเด่นของแบบแผนประเภทนี้คือ ความง่ายต่อการออกแบบและดูแล เนื่องจากไม่ต้องแบ่งข้อมูลให้อยู่ตามกลุ่มและยังง่ายต่อการใช้งาน

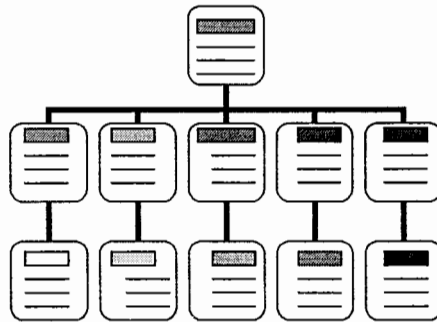
2) แบบแผนระบบข้อมูลแบบไม่แน่นอน (Non Exact Organizational Schemes) ข้อมูลที่อยู่ในแบบแผนนี้ เป็นข้อมูลที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มโดยไม่มีกำหนดแน่นอนซึ่งยากต่อการออกแบบดูแลและใช้งาน อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้ก็กลับมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับใช้มากกว่าแบบการจัดการระบบข้อมูลที่แน่นอนก็เป็นเช่นนี้เพราะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบางคนไม่รู้แน่ชัดถึงสิ่งที่กำลังค้นหา หรืออาจจะรู้เพียงบางส่วน เนื่องจากระบบข้อมูลแบบนี้มีการรวมข้อมูลตามลักษณะที่คล้ายหรือใกล้เคียงกัน ฉะนั้นในกระบวนการค้นหาข้อมูลประเภทนี้ ผู้ใช้สามารถเรียนรู้รายละเอียดของสิ่งที่ค้นหาเพิ่มขึ้นได้ตามจำนวนครั้งในการค้นหาข้อมูล โดยใช้คำที่มีความหมายกว้างก่อน และผลการค้นหาทำให้เรารู้ถึงสิ่งที่มีความเฉพาะเจาะจงขึ้นเรื่อยๆ จนพบสิ่งที่ต้องการ

3) แบบแผนข้อมูลแบบผสม (Hybrid Schemes) การจัดระบบข้อมูลโดยใช้เพียงแบบแผนใดแบบแผนหนึ่งนั้นทำให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว แต่เมื่อไรที่จำเป็นต้องมีการผสมแบบแผนเหล่านั้น จะสร้างความสับสนให้กับผู้ใช้ ตัวอย่างของการผสมแบบแผนนั้นมีให้เห็นในเว็บไซต์ทั่วไป เนื่องจากเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะตัดสินใจใช้เพียงแบบแผนเดียวกับข้อมูลที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ในการนำเสนอข้อมูลที่มีความหลากหลาย หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องใช้หลายแบบแผน ควรทำการแยกส่วนการนำเสนอของแบบแผนที่แตกต่างกันให้อยู่คนละที่และให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน

2.1.2.2 โครงสร้างแบบเว็บไซต์ คือ รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล ซึ่งมีผลต่อความสะดวกในการท่องเว็บไซต์ของผู้ใช้ ระบบข้อมูลที่มีโครงสร้างดีจะช่วยเพิ่มความชัดเจนให้กับเนื้อหา โครงสร้างหลักของระบบข้อมูลสำหรับเว็บไซต์ มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1) โครงสร้างระบบข้อมูลแบบลำดับชั้น (Hierarchy) พื้นฐานของโครงสร้างระบบข้อมูลที่ดีโดยส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในรูปของลำดับชั้น เนื่องจากมีการแบ่งแยกกลุ่มอย่างชัดเจน เช่น ในที่ทำงานที่คุณมีหัวหน้า รองหัวหน้า อยู่ชั้นต้นๆ ของโครงสร้างต่อจากนั้นก็เป็นที่พนักงาน ลูกน้อง รองลงไปเรื่อย ๆ ความแพร่หลายในการใช้โครงสร้างระบบข้อมูลแบบนี้ เมื่อนำมาใช้กับข้อมูลในเว็บไซต์สามารถทำให้ผู้ใช้เข้าใจโครงสร้างของข้อมูลที่ซับซ้อน ในเว็บได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งถือเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับข้อมูลบนเว็บไซต์ เพราะในทุกๆ เว็บจะเริ่มจากหน้าโฮมเพจก่อนเสมอ แล้วจึงแบ่งแยกออกเป็นส่วนย่อย ๆ ด้วยวิธีการจัดลำดับชั้นจากบนลงล่าง ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของเนื้อหาภายในเว็บไซต์ได้อย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจากการกำหนดหัวข้อหลักของข้อมูล แล้วจึงเลือกใช้แบบแผนระบบข้อมูล (Organizational scheme) ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่สุด

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างข้อมูลแบบลำดับชั้น
 ที่มา ธนชัย ศรีสุเทพ , 2544

2) โครงสร้างระบบข้อมูลแบบไฮเพอร์เท็กซ์ (Hypertext) เป็นโครงสร้างระบบข้อมูลแบบใหม่ที่มีลักษณะคล้ายเครือข่ายโยงใย โครงสร้างระบบนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ รายการหรือกลุ่มข้อมูลที่ถูกลิงค์ กับลิงค์ที่เชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้น องค์ประกอบ 2 ส่วนนี้เมื่อรวมกัน จะเกิดเป็นระบบการเชื่อมโยงข้อมูลประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ข้อมูล รูปภาพ เสียง หรือภาพยนตร์ โดยการเชื่อมโยงนั้นอาจเป็นไปตามลำดับชั้นข้อมูลหรือไม่ตามลำดับชั้นข้อมูล หรือทั้งสองอย่างรวมกันก็เป็นได้ จากความยืดหยุ่นอย่างสูงของระบบไฮเพอร์เท็กซ์ จึงเป็นไปได้ง่ายที่ผู้สร้างจะทำการเชื่อมโยงซับซ้อนเกินไปจนทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสน และไม่สามารถนึกถึงโครงสร้างรวมของเว็บไซต์ได้ แต่จากการที่ระบบไฮเพอร์เท็กซ์ได้เปิดช่องทางให้มีการเชื่อมโยงระหว่างรายการใด ๆ ในลำดับชั้นข้อมูลที่ต่างกัน เราจึงมักนำระบบไฮเพอร์เท็กซ์มาใช้เป็นส่วนเสริมให้กับโครงสร้างข้อมูลแบบลำดับชั้นที่มีอยู่แล้วมากกว่าจะใช้เป็นโครงสร้างหลัก

3) โครงสร้างข้อมูลแบบฐานข้อมูล (Database Model) โครงสร้างข้อมูลแบบนี้ มักนำไปใช้กับเว็บขนาดใหญ่ที่มีผู้รับผิดชอบเรื่องระบบฐานข้อมูลโดยเฉพาะ ฐานข้อมูลเป็นการจัดระบบข้อมูลที่เป็นที่นิยมมากประเภทหนึ่ง โดยข้อมูลจะถูกจัดอยู่ในรูปแบบและคอลัมน์ด้วยกฎเกณฑ์บางอย่างที่มีการกำหนดไว้เฉพาะฐานข้อมูลนั้น ๆ การนำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในเว็บไซต์จะช่วยเพิ่มความสามารถ ในการค้นหาข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว นอกจากนั้นการใช้ระบบฐานข้อมูลยังช่วยเพิ่มความสะดวก ในการดูแลและปรับปรุงเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความซับซ้อนของกฎเกณฑ์และข้อจำกัด ต่าง ๆ ในระบบฐานข้อมูล จึงเป็นเรื่องยากในการจัดเนื้อหาทั้งหมดของเว็บไซต์ ซึ่งมีทั้งตัวอักษร รูปภาพ และสื่ออื่น ๆ ไว้ในฐานข้อมูลเดียวกันได้ทั้งหมด หรือถ้าจะทำได้จริงก็ต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมาก ด้วยเหตุดังกล่าวระบบฐานข้อมูลควรนำไปใช้กับบางส่วนของเว็บไซต์ หรือเว็บไซต์ย่อย (Sub site) ที่มีกลุ่มของข้อมูลประเภทเดียวกัน (ธนชัย ศรีสุเทพ ,2544)

2.2 แนวคิดการนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล เป็นการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูลจากผู้นำเสนอไปยังกลุ่มของผู้รับสารให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่นำเสนอ โดยอาศัยเทคนิค และสื่อต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลอื่นเกิดความประทับใจ การนำเสนอมีความสำคัญต่อหลายๆ อาชีพ ฉะนั้นผู้นำเสนอจะต้องรู้จักศึกษาข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ผู้รับสาร โอกาส และสถานการณ์ในการนำเสนอด้วย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และสามารถ สื่อความหมายได้ตรงกันระหว่างผู้นำเสนอและผู้รับสาร (<http://www.technicchan.ac.th/~peeraya/page/st03/powerpoint.ppt#257,3>, บทหน้า ชิตชนก สังข์ศรี , 22 พฤศจิกายน 2550)

2.2.1 การนำเสนอข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การนำเสนอข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต นับว่าเป็นการนำเสนอที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ในยุคปัจจุบัน เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตเป็นระบบการค้นคว้าและการสื่อสารที่ไร้สายที่นับว่ามีความสะดวกต่อผู้ค้นหา เป็นอย่างยิ่ง

2.2.1.1 ความหมายและความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต คำว่าอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็น คำย่อ ของ Internet work หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยเชื่อมโยงเครือข่ายย่อยจำนวนมาก นับตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ใช้ภายในบ้านและสำนักงานไปจนถึงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่แบบเมนเฟรม ในโรงงานอุตสาหกรรม และอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้เราสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบต่างๆ เช่น ตัวอักษร ภาพและเสียง รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูล จากที่ต่างๆได้รวดเร็ว ไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลก แต่เดิมนั้นอินเทอร์เน็ต เป็นเครือข่ายที่ใช้ในกิจการ ทางทหาร ของสหรัฐอเมริกาชื่อ อาร์พาเน็ต (ARPANET:Advanced Research Projects Agency Network) ซึ่งเริ่มใช้ในกิจการเมื่อประมาณ พ.ศ. 2512 คือ 28 ปี มาแล้ว ภายหลังมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งขอร่วมเครือข่าย โดยเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย กับเครือข่ายดังกล่าว เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและการวิจัย ต่อมาเมื่อมีการใช้เทคนิคการสื่อสารโต้ตอบที่เรียกว่า โพรโทคอล (protocol) แบบเฉพาะของอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า Transmission Control Protocol/ Internet Protocol (TCP/IP) เครือข่ายนี้จึงได้รับความนิยมต่อเนื่องและมีคอมพิวเตอร์มาเชื่อมโยงมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นเครือข่าย ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก สำหรับประเทศไทย อินเทอร์เน็ต เริ่มเข้ามาในปี พ.ศ.2530 โดยมีสถาบัน เทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIS) เป็นผู้เริ่มดำเนินการ และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่) และสถาบัน เทคโนโลยีแห่งเอเชีย ซึ่งใน ปี พ.ศ.2531 วิทยาเขตดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นที่อยู่ของอินเทอร์เน็ตแห่งแรก ของประเทศไทย โดยได้รับที่อยู่ (Address) ชื่อ srित्रang.psu.th ต่อมา พ.ศ. 2534 เป็นปีที่มีการนำอินเทอร์เน็ต เข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์แบบ โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เช่าสายความเร็วสูงต่อเชื่อมกับเครือข่าย UUNET ของบริษัทเอกซอนทีร์วอร์จเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมามหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ ได้ขอเชื่อมต่อผ่านจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเรียกเครือข่ายนี้ว่า “ไทยเน็ต” (Thai net) นับเป็นเกตเวย์ (Gateway) แรกสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสากล ของ ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2535 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC: National Electronic and Computer Technology Centre) ได้จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายประกอบด้วยมหาวิทยาลัย อีกหลายแห่ง เรียกว่า เครือข่าย “ไทยสาร” ต่อเชื่อมกับเครือข่าย UUNET โดยนับเป็นเกตเวย์สู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต แห่งที่สอง จนกระทั่ง พ.ศ.2536 มหาวิทยาลัยอื่นๆ เริ่มนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาให้บริการเพิ่มจนทำให้มีผู้รู้จักอินเทอร์เน็ต มากขึ้น

2.2.1.2 เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) นิยมเรียกสั้นๆ ว่าเว็บ หรือ www เป็นส่วนที่ มีความน่าสนใจที่สุดบนอินเทอร์เน็ตเพราะสามารถแสดงสารสนเทศต่างๆ ได้หลากหลาย เช่น นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ข้อมูลด้านดนตรี กีฬา การศึกษา ซึ่งสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพ เสียง รวมถึงภาพเคลื่อนไหว เช่น แฟ้มภาพวีดิทัศน์หรือตัวอย่างการท่องเที่ยว และการสืบค้นสารสนเทศในเวิลด์ไวด์เว็บนั้นจำเป็นต้องอาศัยโปรแกรม ค้นดูเว็บ (web browser) ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล โดยที่เว็บกับโปรแกรม ค้นผ่าน หน้าทีรวบรวมและกระจายเอกสาร ที่เครือข่ายได้ทำไว้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เกตส์ (Gates, 1995) ได้กล่าวถึงเว็บไว้ว่า นอกเหนือจากการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และการแลกเปลี่ยนเอกสารแล้ว อินเทอร์เน็ตยังสนับสนุนสืบค้นข้อมูล อันเป็นโปรแกรมการใช้งานที่ได้รับความนิยม มากที่สุดแบบหนึ่งนั่นคือ เวิลด์ไวด์เว็บ ซึ่งหมายถึงเครื่องบริการเว็บที่ต่อเชื่อมเข้ากับอินเทอร์เน็ตโดยมีข่าวสาร

เป็นภาพกราฟิก เมื่อเชื่อมต่อเข้ากับเครื่องบริการเว็บประเภทนั้น จอภาพจะปรากฏข่าวสารพร้อมด้วยการเชื่อมโยง เมื่อเลื่อนเมาส์ไปคลิกที่จุดเชื่อมโยงใดๆ ก็จะเป็นการเปิดไปสู่อีกหน้าหนึ่ง ที่มีข่าวสารเพิ่มเติมพร้อมทั้งการเชื่อมโยง อื่นๆ ซึ่งข่าวสารหน้าใหม่นี้อาจจะอยู่ในเครื่องบริการเว็บเดียวกันหรืออาจเป็นเครื่องบริการเว็บอื่นๆ ในอินเทอร์เน็ต

กิดานันท์ มะลิตอง (2540) ได้กล่าวถึงเว็ลด์ไวด์เว็บว่า เป็นบริการสืบค้นสารสนเทศ อยู่ในอินเทอร์เน็ตในระบบข้อความหลายมิติ (hypertext) โดยคลิกที่จุดเชื่อมโยง เพื่อเสนอหน้าเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศที่น่าเสนอ ซึ่งมีรูปแบบทั้งในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เป็นต้น

2.2.1.3 โฮมเพจ เว็บเพจและเว็บไซต์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของเว็บ เนื่องจากเมื่อเข้าไปในเว็บแล้ว สารสนเทศหรือข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการสืบค้นก็คือหน้าของเอกสารที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งรายละเอียดของแต่ละส่วนมีดังนี้

1) โฮมเพจ (Home page) โดยทั่วไปแล้วในแต่ละเว็บไซต์จะมีโฮมเพจ หรือ หน้าต้อนรับ (welcome page) ซึ่งปรากฏเป็นหน้าแรกเมื่อเปิดเว็บไซต์นั้นขึ้นมา เปรียบเสมือนกับสารบัญและคำนำที่เจ้าของเว็บไซต์ สร้างขึ้นเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์องค์กรของตนว่าให้บริการในสิ่งใดบ้าง นอกจากนี้ภายในโฮมเพจอาจมีเอกสารข้อความ ที่เชื่อมโยงต่อไปยังเว็บเพจอื่นได้อีก ซึ่งโฮมเพจสามารถเชื่อมโยงกับเว็บเพจและเว็บไซต์อื่นอีกเป็นจำนวนมาก (งามนิจ อัจฉรินทร์ และ กิดานันท์ มะลิตอง, 2542, <http://www.kradandum.com/thesis/thesis-02-3.htm>, 26 สิงหาคม 2550)

2) เว็บเพจ (Web page) คือหน้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ ที่เจ้าของเว็บเพจต้องการ ใส่ลงไปบนหน้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือข้อมูลที่น่าสนใจ เป็นต้น โดยที่ข้อมูลที่แสดงเป็นได้ทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและข้อมูลที่นำเสนอสามารถเชื่อมโยงในรูปของไฮเปอร์เท็กซ์ คือ เชื่อมโยงไปยังเว็บเพจอื่นที่จะให้ข้อมูลในระดับลึกลงไปและเว็บเพจจะต้องมีที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเฉพาะของตน ซึ่งแหล่งที่อยู่นี้เรียกว่า URL (Uniform Resource Locator) (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2540)

แมทธิว (Matthews, 1997) ได้ให้ความหมายของเว็บเพจว่า เป็นแฟ้มข้อความที่อยู่ในรูปของ Hyper Text Markup Language (HTML) คือภาษาที่ใช้ในการเขียนเว็บไซต์ ซึ่งสามารถเชื่อมโยง ไปสู่แฟ้มข้อมูลและเว็บเพจอื่นๆ โดยที่แฟ้มข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องบริการเว็บ (web server) และสามารถเข้าถึง แฟ้มข้อมูลได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์อื่นๆ ที่เชื่อมโยงกับเครื่องบริการเว็บไซด์ โดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือระบบแลน (LAN) นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าถึงแฟ้มข้อมูลได้โดยการใช้โปรแกรมค้นดูเว็บ (web browser) โดยที่ โปรแกรมจะทำการดาวน์โหลดข้อมูลมายังเครื่องคอมพิวเตอร์ และแปลคำสั่งของ HTML แล้วแสดงผลออกทางจอคอมพิวเตอร์ อีกส่วนหนึ่งของเว็บเพจ คือ รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของการสื่อสารโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยส่วนประกอบสำคัญของเว็บเพจมีสองส่วนคือ ส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ และส่วนที่เป็นสื่อประสม สำหรับส่วนที่เป็น สื่อประสมนั้นจะประกอบไปด้วย ตัวอักษร เสียง ภาพเคลื่อนไหว และแฟ้มวีดิทัศน์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะประกอบกัน เพื่อนำเสนอเนื้อหา และในส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากผู้ใช้สามารถส่งข้อมูลหรือคำสั่งไปยังเว็บไซต์ที่ถูกควบคุม ด้วยบริการเว็บอีกทอดหนึ่ง ในแต่ละเว็บเพจนั้นจะมีที่อยู่เว็บที่เรียกว่า Uniform Resource Locator (URL) โดยที่อยู่เว็บ จะปรากฏในช่อง Address (เป็นส่วนของกล่องข้อความและ drop-down) ที่ส่วนบนของจอภาพโดยที่อยู่เว็บนั้น เปรียบเสมือนทางผ่านบนอินเทอร์เน็ตเพื่อไปยังเว็บเพจที่ต้องการ เช่นเดียวกับการค้นหาแฟ้มต่างๆ ในคอมพิวเตอร์

กิตติ ภัคตีวัฒนกุล (2540) กล่าวถึงส่วนประกอบของเว็บเพจว่า มีส่วนประกอบ ต่างๆ ที่จำเป็นดังนี้

(1) Text คือข้อความปกติ โดยเราสามารถตกแต่งให้สวยงาม และมีลูกเล่นต่างๆ ดังเช่นโปรแกรมประมวลคำ

(2) Graphic ประกอบด้วยรูปภาพ ลายเส้น ลายพื้น ต่างๆ

(3) Multimedia ประกอบด้วยรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และแฟ้มเสียง

(4) Counter ใช้นับจำนวนผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บเพจ

(5) Cool Links ใช้เชื่อมโยงไปยังเว็บเพจของตนหรือ เว็บเพจของผู้อื่น

(6) Forms คือ แบบฟอร์มที่ให้ผู้ใช้เยี่ยมชมกรอกรายละเอียด

แล้วส่งกลับมา

(7) Frames เป็นการแบ่งจอภาพเป็นส่วนๆ แต่ละส่วน จะแสดงข้อมูล

ที่แตกต่างกัน

(8) Image Maps คือรูปภาพขนาดใหญ่ ที่กำหนดส่วนต่างๆ บนรูปภาพ

เพื่อเชื่อมโยงไปยังเว็บเพจอื่นๆ

(9) Java Applets คือโปรแกรมสำเร็จรูปเล็กๆ ที่ใส่ลงในเว็บเพจ

เพื่อให้การใช้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากส่วนประกอบดังกล่าว องค์ประกอบที่นิยมใส่ไว้ในเว็บเพจ อีก 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่งคือ สมุดเยี่ยม (guestbook) สมุดเยี่ยมทำหน้าที่คล้ายกับสมุดบันทึกเมื่อมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้เขียนคำติชมหรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ลงในแบบฟอร์มที่ได้จัดทำไว้ โปรแกรมก็จะ ทำการประมวลผลโดย CGI และแสดงผลที่ผู้เขียนได้บันทึกไว้ออกมาทางเว็บเพจที่กำหนด ส่วนที่สอง คือ เว็บบอร์ด (web board) เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ทำให้เว็บกลายเป็นที่นิยมโดยทำหน้าที่คล้ายๆ กับการให้ ผู้เข้าเยี่ยมชมร่วมแสดงความคิดเห็นที่ตนเองตามที่มีการตั้งหัวข้อหรือกระทู้เอาไว้ ตัวอย่างเว็บบอร์ด ที่เป็นที่นิยมมากที่สุดของไทยคือเว็บไซด์ <http://www.pantip.com> ที่ช่วยให้เว็บเพจกลายเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับผู้สร้าง และระหว่างผู้ใช้ด้วยกันเอง โดยอาศัยหลักการ ที่เรียกว่า Common Gateway Interface หรือ เรียกสั้นๆ ว่า CGI ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ผู้ใช้เข้าไปใช้ข้อมูลในเครื่องบริการเว็บในอินเทอร์เน็ต สามารถสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูล เช่น หัวข้อข่าวต่างๆ หรือบทความทางวิชาการ รายชื่อหนังสือ หรือ การสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับบริการต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่ง CGI จะทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการพิมพ์ข้อมูลของผู้เยี่ยมชม และแสดงผลออกมาทางเว็บเพจ ตัวอย่างเว็บไซด์ที่มีระบบการใช้งาน CGI ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก คือ <http://www.yahoo.com>

3) เว็บไซต์ (Web site) เป็นชื่อเรียก Host หรือ Server ที่ได้จดทะเบียนอยู่ในเว็ลด์ไวด์เว็บ ซึ่งก็คือชื่อ Host ที่ถูกกำหนดให้มีชื่อในเว็ลด์ไวด์เว็บ โดยขึ้นต้นด้วย http และมีโดเมนหรือนามสกุลเป็น .com .net .org หรืออื่นๆ เว็บไซต์ เป็นตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่มีเว็บเพจเป็นของตนเองบนระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้จากการลงทะเบียนกับผู้ให้บริการเช่าพื้นที่บนระบบอินเทอร์เน็ตเมื่อลงทะเบียนในชื่อที่ต้องการแล้ว สามารถจัดทำเว็บเพจและส่งให้ศูนย์บริการนำขึ้นไปไว้บนอินเทอร์เน็ตซึ่งถือว่ามีเว็บไซต์เป็นของตนเองแล้ว และเว็บไซต์คือแหล่งที่รวบรวมเว็บเพจจำนวนมากมีหลายหน้าซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันรวมอยู่ด้วยกัน แต่สิ่งหนึ่งในการเสนอเรื่องราวที่อยู่บนเว็บไซต์ที่มีความแตกต่างไปจากโปรแกรมโทรทัศน์ เนื้อหาในนิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เนื่องจากการทำงานบนเว็บไซต์ไม่มีวันสิ้นสุด ทั้งนี้ข้อมูลสารสนเทศบนเว็บไซต์สามารถเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา และแต่ละเว็บเพจจะมีการเชื่อมโยงกันภายในเว็บไซต์หรือไปยังเว็บไซต์อื่นๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ในเวลาอันรวดเร็ว (นิรุฒ อำนวยศิลป์ ,2542 และ ปิยวิฑ เจนกิจจาไพบูลย์ ,2540)

2.2.1.4 การออกแบบเว็บเพจ ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้กระจายไปสู่ทั่วทุกมุมของโลก ซึ่งในแต่ละวันจะมีจำนวนเว็บไซต์เพิ่มขึ้นบนเครือข่ายเป็นจำนวนมาก เพราะใครๆ ก็สามารถสร้างเว็บไซต์เป็นของตัวเองได้ แต่การทำให้เว็บไซต์ของตนเป็นที่นิยมและสะดุดตาของผู้เข้าชมจึงเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ดังนั้นบุคคลหรือองค์กรที่ต้องการสร้างเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่สารสนเทศต่างๆ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวทางในการออกแบบและสร้างเว็บไซต์ของตน เพื่อให้มีประโยชน์กับผู้ชมมากที่สุด

จิตเกษม พัฒนาศิริ (2539) ได้เสนอแนะถึงขั้นตอนการออกแบบเว็บเพจที่ดีไว้ดังนี้

1) ควรมีรายการสารบัญแสดงรายละเอียดของเว็บเพจนั้น การเข้ามาในเว็บเพจนั้นเปรียบเสมือนการอ่านหนังสือ วารสารหรือตำราเล่มหนึ่ง การที่ผู้ใช้จะเข้าไปค้นหาข้อมูลได้ ผู้สร้างควรแสดงรายการทั้งหมดที่เว็บเพจนั้นมีอยู่ให้ผู้ใช้ทราบ โดยอาจจะทำอยู่ในรูปแบบของสารบัญ หรือการเชื่อมโยง การสร้างสารบัญนี้จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลภายในเว็บเพจได้อย่างรวดเร็ว ทางที่จะป้องกันไม่ทำให้ผู้ใช้หลงทางได้ดีที่สุดคือมีการสร้างสารบัญให้กับผู้ใช้ได้เลือกที่จะเดินทางไปยังส่วนใดของเว็บเพจได้จากจุดเริ่มต้นหรือโฮมเพจ

2) การเชื่อมโยงข้อมูลไปยังเป้าหมายได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด ถ้าข้อมูลที่นำมาแสดงเนื้อหามากเกินไป และเว็บเพจที่สร้างขึ้นไม่สามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาแสดงได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุใดก็ตาม ถ้าทราบแหล่งข้อมูลอื่นที่สามารถให้ความกระจ่างแก่ผู้ใช้ได้ ควรที่จะนำแหล่งข้อมูลนั้นมาสร้างเป็นจุดเชื่อมโยงเพื่อที่ผู้ใช้จะได้ค้นหาข้อมูลได้อย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น การสร้างจุดเชื่อมโยงนั้นสามารถจัดทำในรูปของตัวอักษรหรือรูปภาพก็ได้ แต่ควรที่จะแสดงจุดเชื่อมโยงให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ง่าย และที่นิยมสร้างกันส่วนใหญ่เมื่อมีเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวเนื่องกันก็จะสร้างเป็นจุดเชื่อมโยงทันที นอกจากนี้ในแต่ละเว็บเพจที่สร้างขึ้นมาควรมีจุดเชื่อมโยงกลับมายังหน้าแรกของเว็บไซต์ที่กำลังใช้งานอยู่ด้วย ทั้งนี้ให้ผู้ใช้เกิดหลงทาง จะได้มีหนทางกลับมาสู่จุดเริ่มต้นใหม่

3) เนื้อหากระชับ สั้นและทันสมัย เนื้อหาที่น่าเสนอกับผู้ใช้ควรเป็นเรื่องที่กำลังมีความสำคัญ อยู่ในความสนใจของผู้คนหรือเป็นเรื่องที่ต้องการให้ผู้ใช้ทราบ และควรปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4) สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้อย่างทันท่วงที ควรกำหนดจุดที่ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำกับผู้สร้างได้ เช่น ใส่อีเมลล์ของผู้ทำลงในเว็บเพจ โดยตำแหน่งที่เขียนควรเป็นส่วนบนสุดหรือส่วนล่างสุดของเว็บเพจนั้นๆ ไม่ควรเขียนแทรกไว้ที่ตำแหน่งใดๆ ของจอภาพ เพราะผู้ใช้อาจจะหาไม่พบ

5) การใส่ภาพประกอบ การเลือกใช้รูปภาพควรใช้รูปภาพที่สามารถสื่อความหมายกับผู้ใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ การใช้รูปภาพพื้นหลัง ไม่ควรเน้นสีสันจุดจาด เพราะอาจจะไปลดความเด่นชัดของเนื้อหา ควรใช้ภาพที่มีสีอ่อนๆ ไม่สว่างจนเกินไป ตัวอักษรที่นำมาแสดงบนจอภาพก็เช่นกัน ควรเลือกขนาดที่อ่านง่าย ไม่มีสีสันและลวดลายมากเกินไป อีกประการหนึ่งคือ รูปภาพที่นำมาประกอบนั้น ไม่ควรมีขนาดใหญ่หรือมีจำนวนมากเกินไป เพราะจะทำให้เนื้อหาสาระของเว็บเพจนั้นถูกลดความสำคัญลง

6) เข้าสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง การสร้างเว็บเพจนั้นสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด คือ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เข้ามาชมและใช้บริการของเว็บเพจที่สร้างขึ้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนย่อมทำให้ผู้สร้างสามารถกำหนดเนื้อหา และเรื่องราวเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ได้มาก

7) ใช้งานง่าย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการสร้างเว็บเพจ คือ จะต้องใช้งานง่าย ถ้ามีความง่ายในการใช้งานแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมสูงขึ้นตามลำดับ

8) เป็นมาตรฐานเดียวกัน เว็บเพจที่ถูกสร้างขึ้นมา อาจจะมีจำนวนข้อมูลมากมายหลายหน้า การทำให้ผู้ใช้งานไม่เกิดความสับสนกับข้อมูลนั้น จำเป็นต้องกำหนดข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ หรือจัดเป็นกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ เพื่อความเป็นระเบียบ

กิตติ ภัทต์วัฒนกุล (2540) ได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บเพจว่า เว็บเพจเป็นการแสดงข้อมูลที่สามารถมองเห็นได้ โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับการจัดการที่เป็นตัวกำหนดการทำงานหรือการจัดการทางฮาร์ดแวร์ ดังนั้นการสร้างเว็บเพจที่ดีจึงควรเน้นหนักอยู่ในส่วนที่แสดงผลทางหน้าจอมากกว่าส่วนอื่นๆ โดยมีข้อแนะนำ ดังนี้

- 1) มีข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ได้มาก จัดที่ว่างให้เหมาะสม แต่ละย่อหน้าไม่ควรไล่หรือห่างกันเกินไป
- 2) พยายามแสดงข้อมูล โดยทำเป็นตารางหรือรายการที่สามารถกำหนดหรือเลือกใช้ได้ง่าย
- 3) ไม่สร้างเว็บเพจที่มีลักษณะภาพอยู่ในภาพ ให้ใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากบนหน้าจอมีที่ว่างมากพอ จึงควรใช้มากกว่าที่จะประหยัดเนื้อที่จนไม่น่าสนใจ
- 4) พยายามแสดงข้อมูลแต่ละส่วนให้มีรูปแบบคล้ายกัน แต่ละย่อหน้าไม่ควรมีความยาวมากเกินไป หรือถ้ายาวมากก็ให้แบ่งมาเป็นย่อหน้าใหม่
- 5) ถ้าเอกสารยาวมาก ควรใช้การเชื่อมโยงเข้ามาช่วย โดยแบ่งเอกสารออกไปสร้างเป็นเพจใหม่ที่มีการเชื่อมโยงไปหาได้
- 6) ใช้รูปภาพ หรือลักษณะทางกราฟิกเข้ามาช่วยเพิ่มความน่าสนใจ
- 7) ข้อความที่เป็นหัวเรื่องหรือจุดเชื่อมโยง ควรเป็นคำหรือวลีที่น่าสนใจ แต่ต้องไม่เกินความจริง เพราะจะมีผลเสียได้ในภายหลัง

กิตานันท์ มะลิทอง (2542) ได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บเพจไว้ว่า องค์ประกอบของการออกแบบเว็บเพจ จะเกี่ยวเนื่องถึงขนาดของเว็บเพจ การจัดหน้า พื้นหลัง ศิลปะการใช้ตัวพิมพ์ และโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบ โดยมีแนวทางในการออกแบบ ดังนี้

- 1) ขนาดของเว็บเพจ จำกัดขนาดแฟ้มของแต่ละหน้า โดยการกำหนดขีดจำกัดเป็นกิโลไบต์ สำหรับขนาด "น้ำหนัก" ของแต่ละหน้า ซึ่งหมายถึง จำนวนรวมกิโลไบต์ของภาพกราฟิกทั้งหมดในหนึ่งหน้า โดยรวมภาพพื้นหลังด้วยการใช้แคช (Cache) ของโปรแกรมค้นดูเว็บ (Web Browser) โปรแกรมค้นผ่านที่ใช้กันทุกวันนี้ จะเก็บบันทึกภาพกราฟิกไว้ในแคช ซึ่งหมายถึงการที่โปรแกรมเก็บภาพกราฟิกไว้ในฮาร์ดดิสก์ เพื่อที่โปรแกรมจะได้ไม่ต้องบรจุภาพเดียวกันนั้นมากกว่าหนึ่งครั้ง จึงเป็นการดีที่จะนำภาพนั้นมาเสนอซ้ำเมื่อใดก็ได้บนเว็บไซต์ นับเป็นการประหยัดเวลาการบรรจุลงสำหรับผู้อ่านและลดภาระให้แก่เครื่องบริการเว็บได้

2) การจัดหน้า ทำได้ดังนี้

- (1) กำหนดความยาวของหน้าให้สั้น โดยการกำหนดจำนวนของข้อความที่จะบรรจุในแต่ละหน้า โดยควรมีความยาวระหว่าง 200-500 คำ ในแต่ละหน้า

(2) ใส่สารสนเทศที่สำคัญที่สุดในส่วนบนของหน้า ถ้าเปรียบเทียบกับเว็บไซต์กับสถานที่แห่งหนึ่ง เนื้อที่มีค่าที่สุดจะอยู่ในส่วนหน้า ซึ่งก็คือส่วนบนสุดของหน้าจอภาพ ทุกคนที่เข้ามาในเว็บไซต์จะมองเห็นส่วนบนของจอภาพได้เป็นลำดับแรก ถ้าผู้อ่านไม่อยากจะใช้แถบเลื่อนเพื่อเลื่อนจอภาพลงมา จะยังคงเห็นส่วนบนของจอภาพอยู่ได้ตลอดเวลา ดังนั้น ถ้าไม่ต้องการให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญของเนื้อหา ควรใส่ไว้ส่วนบนของหน้าซึ่งอยู่ภายในประมาณ 300 จุดภาพ

- (3) ใช้ความได้เปรียบของตารางเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกและช่วยนักออกแบบได้เป็นอย่างมาก การใช้ตารางจำเป็นสำหรับการสร้างหน้าที่ซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราต้องการ

ใช้คอลัมน์ ตารางจะใช้ได้เป็นอย่างดีเมื่อใช้ในการจัดระเบียบหน้า เช่น การแบ่งแยกภาพกราฟิก หรือเครื่องมือนำทางออกจากข้อความ หรือการจัดแบ่งข้อความออกเป็นคอลัมน์

3) พื้นหลัง มีลักษณะดังนี้

(1) ความยากง่ายในการอ่าน พื้นหลังที่มีลวดลายมากจะทำให้หน้าเว็บเพจมีความยากในการอ่าน การใช้สีร้อนที่มีความแตกต่างสูงจะทำให้ไม่สบายตาในการอ่านเช่นกัน ดังนั้นจึงไม่ควรใช้พื้นหลังที่มีลวดลายเกินความจำเป็นและควรใช้สีเย็นเป็นพื้นหลังจะทำให้เว็บเพจนั้นน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

(2) ทดสอบการอ่าน การทดสอบที่ดีที่สุดในเรื่องของความสามารถในการอ่านเมื่อใช้พื้นหลัง คือ ให้ผู้ใดก็ได้ที่ไม่เคยอ่านเนื้อหาของเรามาก่อนลองอ่านข้อความที่อยู่บนพื้นหลังที่จัดทำไว้ หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ทดสอบการอ่านด้วยตัวเอง ถ้าอ่านได้แสดงว่าสามารถใช้พื้นหลังนั้นได้

4) ศิลปะการใช้ตัวพิมพ์ มีลักษณะดังนี้

(1) ความจำกัดของการใช้ตัวพิมพ์ นักออกแบบจะถูกจำกัดในเรื่องของศิลปะการใช้ตัวพิมพ์บนเว็บไซต์มากกว่าในสื่อพิมพ์ โปรแกรมค้นผ่านรุ่นเก่าๆ จะสามารถใช้อักษรได้เพียง 2 แบบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม โปรแกรมรุ่นใหม่จะสามารถใช้แบบตัวอักษรได้หลายแบบมากขึ้น นอกจากนี้การพิมพ์ในเว็บไซต์ไม่สามารถควบคุมช่วงบรรทัด ซึ่งเป็นเนื้อที่ระหว่างบรรทัด หรือช่องไฟระหว่างตัวอักษรได้

(2) ความแตกต่างระหว่างระบบและการใช้โปรแกรมค้นผ่าน แต่ละตัวจะมีตัวเลือกในการใช้แบบตัวอักษรที่ต่างกัน ซึ่งผู้อ่านสามารถเปลี่ยนแปลงค่าต่างๆ ของแบบตัวอักษรได้ด้วยตัวเอง

(3) สร้างแบบการพิมพ์เป็นแนวทางไว้ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องการใช้ตัวพิมพ์บนเว็บก็ตาม แต่นักออกแบบก็สามารถระบุระดับของหัวเรื่องและเนื้อหาไว้ได้เช่นเดียวกับการพิมพ์ในหนังสือ

(4) ใช้ลักษณะกราฟิกแทนตัวอักษรธรรมดาให้น้อยที่สุด ถึงแม้จะสามารถใช้ลักษณะกราฟิกแทนตัวอักษรธรรมดาได้ แต่ไม่ควรใช้มากเกินไป 2-3 บรรทัด เนื่องจากจะทำให้เสียเวลาในการบรรจุลงมากกว่าปกติ

นิโคล และคณะ (Nichols and others,1995) กล่าวถึงการออกแบบเว็บเพจที่ดีว่า ควรพิจารณาถึงข้อมูลและวิธีการนำเสนอ โดยได้ให้หลักการออกแบบเว็บเพจไว้ ดังนี้

1) เนื้อหาในการนำเสนอ การที่จะนำเสนอข้อมูลผ่านเว็บเพจนั้น ควรจะพิจารณาถึงข้อมูลที่น่าเสนอนั้นว่าเป็นข้อมูลที่อยู่ในความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับผู้อ่านหรือไม่ และการนำเสนอข้อมูลนั้นถ้าหากมากเกินไป ก็อาจจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนและเบื่อหน่ายในการอ่านต่อไป ดังนั้นในการนำเสนอข้อมูลผ่านเว็บเพจนั้น ควรจะเริ่มด้วยข้อมูลทั่วไปก่อน และนำเข้าสู่เนื้อหาที่ต้องการจะนำเสนอ ซึ่งเนื้อหาโดยทั่วไปอาจจะอยู่ในโฮมเพจ ส่วนรายละเอียดต่างๆ ควรอยู่ในเว็บเพจอื่นภายในเว็บไซต์เดียวกัน

2) ความจุของข้อมูล เนื่องจากเว็บเพจสามารถที่จะเชื่อมโยงเว็บต่างๆ เข้าหากันได้โดยง่าย เพียงแต่กำหนดจุดในการเชื่อมโยงเท่านั้น ดังนั้นในแต่ละหน้าจึงไม่ควรมีความจุของข้อมูลมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย โดยเฉพาะการใช้แถบเลื่อนด้านข้างในการเลื่อนเพื่ออ่านข้อมูล บางครั้งผู้อ่านอาจจะละทิ้งการอ่านและออกจากเว็บเพจของเราไป ง่ายๆ ของการนำเสนอข้อมูลในแต่ละหน้า ให้ดูว่าจำนวนเนื้อที่ว่าง (white space) ในเว็บเพจ ถ้าหากมีที่ว่างน้อยกว่า 30 เปอร์เซนต์ แสดงว่าในเว็บเพจนั้นมีความจุของข้อมูลมากเกินไป ถ้าหากเนื้อหามีความยาวมากเกินไป ควรจะทำให้เป็นย่อหน้าสั้นๆ และใจความในย่อหน้านั้นๆ หรืออาจใช้การวางหัวข้อย่อยระหว่างเนื้อหา ซึ่งหัวข้อย่อยนั้นปกติแล้วตัวอักษรจะมีขนาดใหญ่กว่าเนื้อหาปกติ ทำให้มีเนื้อที่ว่าง

ระหว่างเนื้อหามากกว่าการใช้ย่อหน้า อีกวิธีหนึ่งคือการวางตำแหน่งรูปภาพไว้ตรงกลางของจอภาพ แทนที่จะวางไว้ข้างใดข้างหนึ่ง ซึ่งการวางตำแหน่งของภาพไว้ข้างใดข้างหนึ่งนั้น ทำให้จอภาพดูไม่สมดุล

3) รูปแบบของการนำเสนอ ที่มีความสำคัญอีกสองประการในการออกแบบเว็บเพจ มีดังต่อไปนี้

(1) การใช้โครงสร้างเว็บเพจที่เหมาะสมนั้นจะทำให้ผู้ใช้สามารถติดตามเนื้อหา และเชื่อมโยงไปยังหัวข้อหรือหน้าที่ต้องการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ในการนำเสนอเนื้อหา นั้นควรจะนำเสนอด้วยข้อมูลทั่วไปก่อน และเชื่อมโยงไปยังหน้าที่มีข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งข้อมูลในหน้าที่ผู้อ่านเชื่อมโยงมาจะเป็นการอธิบายรายละเอียดต่อจากหน้าก่อนหน้านั้น การกระทำเช่นนี้คล้ายดังเราเรียบเรียงเนื้อหาเป็นตอนๆ โดยที่ผู้ใช้สามารถเลือกอ่านรายละเอียดเองได้

(2) การใช้รูปแบบของตัวอักษรและกราฟิก ในส่วนนี้จะทำให้เว็บเพจมีความน่าสนใจและประทับใจเมื่อเข้ามาครั้งแรก เป็นสิ่งที่ท้าทายนักออกแบบเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหลักการต่อไปนี้ อาจจะช่วยให้การออกแบบเว็บเพจมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้นสามารถทำได้ดังนี้

(2.1) การใช้สี ไม่จำกัดเพียงแต่รูปภาพหรือกราฟิกเท่านั้น แต่รวมถึงการใช้ของตัวอักษรด้วย แต่ทั้งนี้การเลือกใช้จะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย

(2.2) พื้นที่ว่าง ความสำคัญของการทิ้งพื้นที่ว่างไว้ในเว็บเพจ เพื่อเป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อสายตาของผู้อ่าน

(2.3) ขนาดของตัวอักษร ในการออกแบบเว็บเพจนั้น นอกจากภาษา HTML แล้วยังมีซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมสำเร็จรูปมากมายให้เลือกใช้ ซึ่งแต่ละชนิดนั้นสามารถกำหนดรูปแบบและขนาดของตัวอักษรได้หลายแบบ ดังนั้นในการออกแบบผู้ออกแบบสามารถเลือกรูปแบบและขนาดของตัวอักษรได้ตามความเหมาะสม เช่น ส่วนที่เป็นเนื้อหาที่ใช้ตัวอักษรขนาดเล็ก ส่วนที่เป็นหัวเรื่องก็ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ขึ้นมา และอาจจะมีสีที่แตกต่างจากเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถแยกได้โดยง่าย

4) การใช้กราฟิกที่เหมาะสม การใช้กราฟิกบนเว็บนั้นอาจจะช่วยให้เว็บดูดีขึ้น แต่อาจจะส่งผลทำให้การเข้าถึงหน้านั้นใช้เวลานานขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขีดจำกัดของเครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคั่นผ่านที่ใช้ ดังนั้นการเลือกใช้กราฟิกจะต้องมีการวางแผนและเลือกใช้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักดังนี้

(1) ควรใช้กราฟิกเท่าที่จำเป็นในแต่ละเว็บเพจนั้นๆ และควรมีความสวยงาม อีกทั้งไม่รบกวนเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ

(2) ควรมีข้อจำกัดของจำนวนกราฟิกในแต่ละเว็บเพจอาจใช้ 1 หรือ 2 ภาพต่อเว็บเพจ

(3) ถ้าเป็นไปได้ ควรจะทำเว็บเพจออกมาเป็น 2 แบบ แบบที่หนึ่งประกอบด้วยกราฟิก และอีกแบบหนึ่งไม่มีกราฟิก ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้ชมสามารถเลือกได้ เพราะบางครั้งผู้ชมอาจไม่ต้องการดูภาพกราฟิกก็ได้ เนื่องจากใช้เวลาในการเข้าถึงข้อมูลนานเกินความจำเป็น

5) การใช้เสียงประกอบ การใช้แฟ้มเสียงประกอบอาจทำให้เว็บเพจมีความน่าสนใจมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ชมทุกคนไม่ต้องการฟังเสียงเสมอไป นอกจากนี้การใช้แฟ้มเสียงยังทำให้ความจุของข้อมูลมีปริมาณมากขึ้น ทำให้ต้องใช้เวลามากในการเข้าถึงข้อมูล

6) ความทันสมัยของข้อมูล การปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์มีส่วนช่วยให้เว็บมีความน่าสนใจและน่าติดตาม ควรมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างน้อยเดือนละครั้ง และถ้าหากสามารถเปลี่ยนแปลง

ข้อมูลให้ทันสมัยยิ่งขึ้นจะทำให้เว็บเพจนั้นมีความน่าติดตามมากขึ้นเช่นกัน การใส่วัน เวลา ในการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะให้ผู้ชมทราบว่ามีข้อมูลในเว็บเพจของเรามีความทันสมัย

7) การประชาสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าเราจะออกแบบและสร้างเว็บเพจอย่างดีแล้วก็ตามไม่ใช่เรื่องง่ายที่让别人ได้รู้จักและเข้ามาชม เมื่อเว็บเพจของเราถูกนำเสนอสู่ระบบเครือข่ายแล้ว ประการแรกเราควรจะบอกเพื่อนให้ทราบและช่วยกระจายไปให้คนอื่น ๆ ทราบการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บเพจต่างๆ ที่มีอยู่แล้วก็จะทำให้เว็บเพจของเราเป็นที่รู้จักอีกทางหนึ่ง

8) จุดเด่นของการนำเสนอ การที่จะบอกว่าเว็บใดดีนั้นเป็นเรื่องที่ตอบยากพอสมควร ผู้ใช้บางคนอาจบอกว่าเว็บที่ดีนั้นหมายถึงเว็บที่ให้ความบันเทิง สนุกสนาน ส่วนอีกคนอาจจะหมายถึงเว็บไซต์นั้นเต็มไปด้วยเนื้อหาสาระ ดังนั้นการนิยามความหมายว่าเว็บนั้นดีหรือน่าสนใจจึงเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เว็บเพจที่ดีจึงควรประกอบไปด้วยสองส่วน คือ ให้ทั้งความบันเทิงและให้ทั้งเนื้อหาสาระ นอกจากนี้การออกแบบที่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เว็บนั้นดูดีและน่าสนใจ บางเว็บอาจจะมีเนื้อหาและความบันเทิงอยู่ครบถ้วน แต่ออกแบบไม่ดีจะทำให้ผู้ใช้ไม่สนใจ

2.2.1.5 การจัดทำเว็บไซต์

การจัดทำเว็บไซต์ เป็นการเผยแพร่ข้อมูลที่มีความทันสมัยและผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว ดังนั้นผู้จัดทำจะต้องทราบถึงหลักการและวิธีการในการออกแบบและการนำเสนอ ผู้ที่ออกแบบควรเรียนรู้และเข้าใจถึงกระบวนการของการนำเสนอก่อนจัดทำเว็บไซต์ การจัดทำเว็บไซต์มีหลายโปรแกรมให้เลือก เช่น โปรแกรมดรีมเว็บเวอร์ (Dreamweaver) เป็นโปรแกรมสร้างเอกสารเว็บที่ทำงานในลักษณะ HTML Generator คือ โปรแกรมจะสร้างรหัสคำสั่ง HTML ให้อัตโนมัติ มีลักษณะการทำงานคล้ายๆ กับการพิมพ์เอกสารด้วย Word Processor อาศัยปุ่มเครื่องมือ (Toolbars) หรือแถบคำสั่ง (Menu Bar) ควบคุมการทำงาน ช่วยให้ง่ายต่อการใช้งาน สะดวก และรวดเร็ว จุดเด่นของโปรแกรม ได้แก่

1) ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องศึกษาภาษา HTML มาก่อน ก็สามารถสร้างเอกสารเว็บได้ เพราะตัวโปรแกรมมีฟังก์ชันการทำงานแบบ HTML Generator

2) ปุ่มควบคุมการทำงาน ได้จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ ช่วยให้การสั่งงานกระทำได้สะดวก และรวดเร็ว

3) สามารถใช้งานภาษาไทยได้ดี

4) สร้างภาพเคลื่อนไหว (Animation) โดยใช้รูปแบบของ โปรแกรมสร้างผลงานมัลติมีเดียด้วยคุณสมบัติ Animate Netscape และ ทำให้ได้ภาพเคลื่อนไหวบนบราวเซอร์ 4.0 โดยไม่ต้องอาศัย Plug in ใดๆ

5) ความสามารถในการสร้างตาราง โดยการอิมพอร์ตจาก Text File

6) ความสามารถในการตรวจสอบบราวเซอร์

7) ความสามารถในการปรับปรุง ดูแลรักษาเว็บไซต์ เช่น การตรวจสอบการลิงค์สร้างรายงานแสดงผลการทดสอบการทำงาน มีฟังก์ชันในการโอนถ่ายข้อมูล (FTP) ขึ้นเครื่องแม่ข่าย (Server)

8) ความสามารถในการทำ Image Roller หรือรูปภาพที่สามารถเปลี่ยนแปลงเมื่อนำเมาส์มาผ่าน (Mouse Over / Mouse Out) กรณีที่ต้องการควบคุมคำสั่ง HTML มีฟังก์ชันให้ป้อนหรือแก้ไขรหัสคำสั่ง HTML ด้วย HTML Inspector รวมทั้งสามารถกำหนดโปรแกรมแก้ไขเอกสารเว็บอื่นๆ ได้ เช่น Home Site (for Windows) และ BBEdit (for MAC) ไปด้วยกัน

2.2.1.6 ลักษณะจอภาพการทำงาน โปรแกรม Macromedia Dreamweaver มีจอภาพการทำงานแตกต่างไปจากจอภาพโปรแกรมปกติ เพราะโปรแกรมเดิมบนคอมพิวเตอร์ เป็นระบบแมคอินทอช (Macintosh) ดังนั้นจอภาพการทำงานของโปรแกรมจึงอิงกับระบบแมคอินทอช คือ ลักษณะจอภาพแบบลอยตัว (Floating) ประกอบด้วยส่วนการทำงาน 4 ส่วนได้แก่

1) จอภาพหลัก เป็นพื้นที่หลักของโปรแกรมที่ใช้ในการป้อนข้อมูล และคำสั่งต่างๆ ที่ต้องการให้แสดงผล ในลักษณะของเอกสารเว็บไซต์

2) แถบวัตถุ (Object Palette) เป็นกลุ่มเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการควบคุมวัตถุบนชั้นงานเอกสารเว็บ เช่น เส้นกราฟิก (Horizontal Rule) ตาราง รูปภาพ เลเยอร์ (Layer)

3) แถบควบคุมค่าการทำงาน (Properties Palette) เป็นรายการที่ปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะการเลือกข้อมูล เช่น หากมีการเลือกที่จะพิมพ์ หรือแก้ไขเนื้อหา รายการจะเป็นส่วนทำงานที่เกี่ยวกับอักษร การจัดพารากราฟ ถ้าเลือกที่รูปภาพ รายการในแถบนี้เป็นคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมเรื่องรูปภาพ เป็นต้น

4) แถบสั่งงาน (Launcher Palette) เป็นแถบคำสั่งสั่งในการเรียกฟังก์ชันงานเสริมอื่นๆ เช่น Site FTP, HTML Inspector, Timeline เป็นต้น นอกจากส่วนประกอบหลักทั้ง 4 ส่วนยังมีส่วนประกอบอื่นๆ อีกที่ทำงานในลักษณะแบบลอยตัว เช่น หน้าต่าง Behaviors, Styles, Timelines เป็นต้น

2.2.1.7 การนำเสนอด้วยเว็บ (Web Presentation) เพื่อให้การนำเสนอด้วยเว็บเป็นไปอย่างน่าสนใจและดึงดูดผู้คนให้เข้ามาชม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงหลักการและวิธีการในการออกแบบและการนำเสนอ เพราะถ้าหากทำไปโดยไม่มีกรอบหรือการนำเสนอที่ดีแล้ว ผู้ชมอาจจะไม่สนใจและใส่ใจที่จะเข้ามาชม ทำให้การนำเสนอในครั้งนั้นสูญเปล่าได้ ดังนั้นผู้ที่ออกแบบควรเรียนรู้และเข้าใจถึงกระบวนการของการนำเสนอก่อน เนื่องจากเว็ลด์เว็บไซต์เว็บนั้น นอกจากจะเป็นแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อการค้นหาแล้ว หน่วยงานและองค์กรต่างๆ รวมถึงบุคคลยังสามารถใช้เว็บเพื่อเป็นสื่อในการนำเสนออีกทางหนึ่งด้วยและกระบวนการนำเสนอผ่านเว็บนั้นไม่ได้แตกต่างจากการนำเสนอผ่านสื่ออื่นๆ เช่น การนำเสนอด้วยสไลด์ การนำเสนอด้วยรายการวิทยุ โทรทัศน์ การนำเสนอผลงานด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรม Power Point หรือการทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้การนำเสนอด้วยเว็บมีความน่าสนใจและแตกต่างจากสื่ออื่นก็คือ สิ่งที่ปรากฏบนเว็บนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และยังเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำเว็บไซต์กับผู้ใช้หรือระหว่างผู้ใช้กับผู้ใช้ด้วยกันเองได้ทันทีอีกด้วย โดยอาศัยหลักการที่เรียกว่า Common Gateway Interface (CGI)

2.2.1.8 ขั้นตอนในการนำเสนอ การนำเสนอด้วยเว็บเพจก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการนำเสนอด้วยสื่อทั่วไป คือมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับโดยมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและขั้นตอนต่างๆ ในการนำเสนอผ่านเว็บ (Lemay 1996, Nielwen 1999 กิดานันท์ มะลิทอง, 2542) ได้กล่าวไว้ มีดังนี้

1) การวางแผนและตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผนในที่นี้รวมถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายของการทำงานด้วยในการนำเสนอต่างๆ หรือทำเว็บไซต์ก็ตาม หากมีจุดมุ่งหมายว่า จะทำอะไรเมื่อมีจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายที่แน่ชัดแล้ว จะทำให้มองเห็นเป้าหมายในการทำงานได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น หากต้องการจะนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคนที่สนใจเรื่องวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ และต้องการนำเสนอผ่านเว็บไซต์เมื่อทราบเช่นนี้แล้ว จะทำให้การทำงานในขั้นตอนต่อไปง่ายขึ้น

2) รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล เมื่อได้เรื่องราวที่จะนำเสนอ โดยมีจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายแน่ชัดแล้ว ถึงขั้นตอนในการรวบรวมแหล่งข้อมูล จากตัวอย่างเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในข้อที่หนึ่งค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งที่เป็นเนื้อหา รูปภาพ เสียงตลอดจนภาพเคลื่อนไหว และสิ่งอื่นๆ

ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำเสนอ

3) ศึกษาและเรียงลำดับข้อมูล หลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นมาแล้ว ควรที่จะศึกษาข้อมูลเหล่านั้นว่าส่วนไหนที่เกี่ยวข้องกันสามารถแยกเป็นหมวดหมู่ได้ เช่น เมื่อหาข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาแล้วอาจแยกเป็นหมวด ดังนี้ประวัติของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิวัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น เมื่อได้หัวข้อหลักแล้ว ส่วนประกอบย่อยต่างๆ ก็จะค้นหาได้ง่ายขึ้น

4) การออกแบบสาร เมื่อได้เนื้อหาและหัวข้อในการนำเสนอแล้ว ลำดับต่อมา คือ การออกแบบเนื้อหาให้น่าสนใจ ซึ่งตามหลักของเทคโนโลยีการศึกษา เรียกว่า การออกแบบสาร (Message design) การออกแบบสารนั้นนอกจากเนื้อหาแล้ว ยังรวมไปถึงองค์ประกอบในการนำเสนอด้วย เช่น สีของตัวอักษร ภาพประกอบ กราฟิก เสียง ส่วนประกอบเหล่านี้จะต้องสื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหา นอกจากนี้ควรจะเป็นมาตรฐานเดียวกันเช่น สีของตัวอักษร สัญลักษณ์รูปที่ใช้ในการเชื่อมโยง

5) การเขียนแผนผังของงาน การทำแผนผังของงาน (Flow chart) จะทำให้ลำดับเรื่องราวได้ง่ายขึ้นและเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งในการออกแบบเว็บไซต์นั้นนักออกแบบควรทำแผนผังของงานโดยใช้กระดาษสติ๊กเกอร์ที่สามารถลอกออกได้และไว้บนบอร์ด ตามลำดับของเนื้อหา เพราะง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงหรือบางคนอาจจะใช้วิธีการเขียนบนไวท์บอร์ดด้วยปากกาที่ลบได้

6) การเขียนบทภาพ (Storyboard) ลงในกระดาษก่อนลงมือทำ นอกจากจะทำให้สามารถกำหนดองค์ประกอบของงานได้อย่างคร่าวๆ แล้วยังช่วยให้มองเห็นภาพของงานชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น

7) การจัดทำเว็บ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดทำเว็บเพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จ โดยทำตามแผนภาพของงานทำให้การทำงานสะดวกยิ่งขึ้น

8) ทดสอบและประเมินผล หลังจากทำเสร็จทุกขั้นตอนของการจัดทำแล้ว ควรจะมีการทดสอบและประเมินผลจากตัวผู้จัดทำก่อนโดยสมมติว่าเป็นผู้ชมคนหนึ่ง ดูองค์ประกอบต่างๆ ที่ได้ทำขึ้นมา เช่น การเชื่อมโยงตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ สีที่ใช้ในการเชื่อมโยงเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน้าและใช้การได้หรือใช้การไม่ได้ ภาพหรือกราฟิกตรงตามเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นต้น จากนั้นเมื่อได้ถ่ายโอนข้อมูลไปเก็บไว้ยังเครื่องบริการเว็บแล้ว ก็ควรแนะนำเพื่อนหรือคนอื่น ๆ ช่วยตรวจสอบอีกครั้ง ซึ่งถ้าถ่ายโอนข้อมูลไม่ครบและทำการทดสอบด้วยเครื่องที่จัดทำก็จะไม่พบข้อบกพร่อง เนื่องจากแฟ้มข้อมูลต่างๆ ถูกบรรจุไว้ในเครื่องที่จัดทำอยู่แล้ว โปรแกรมก็จะนำแฟ้มข้อมูลที่อยู่ในเครื่องมาแสดงผล แต่ถ้าเป็นเครื่องอื่นหากถ่ายโอนข้อมูลไม่ครบก็จะพบข้อผิดพลาด

9) การประชาสัมพันธ์ หลังจากทำการทดสอบและประเมินผลจนเป็นที่น่าพอใจแล้ว ก็สามารถประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้อื่นได้รับรู้โดยผ่านทางคนรู้จักหรือผ่านทางเว็บที่ให้บริการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ใหม่ (<http://www.kradandum.com/thesis/thesis-02-4.htm> ,25 กันยายน 2550)

2.2.1.9 ฟังก์ชันต่างๆของ โปรแกรม Macromedia Dreamweaver มีฟังก์ชันควบคุมการทำงานหลายอย่าง โดยแต่ละฟังก์ชันจะแสดงผลในลักษณะหน้าต่างการทำงาน (Window) หรือแถบสีงาน (Palette) เช่น ฟังก์ชันควบคุมเกี่ยวกับการใส่สคริปต์ต่างๆ ที่เรียกว่า Behavior ฟังก์ชันทำภาพเคลื่อนไหวแบบเลเยอร์ เรียกว่า Timeline จะมีลักษณะแสดงผลในลักษณะหน้าต่างการทำงาน ในขณะที่ฟังก์ชันเกี่ยวกับการทำงานวัตถุ (Object) จะแสดงผลลักษณะแถบสีงาน (Palette) เป็นต้น ดังนั้นการรู้จักและการควบคุมฟังก์ชันทำงานต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ใช้ การเรียกใช้งานฟังก์ชันต่างๆ สามารถเปิด ปิด โดยเลือกจากเมนู Window ซึ่งจะปรากฏรายการคำสั่งควบคุม

ฟังก์ชันทำงานมาตรฐาน แม้ว่าโปรแกรมจะมีฟังก์ชันการทำงานหลายฟังก์ชัน แต่ฟังก์ชันการทำงานมาตรฐานที่ผู้ใช้ควรทำความเข้าใจและต้องใช้งานเป็นประจำประกอบด้วย 3 ฟังก์ชัน ดังต่อไปนี้

1) ฟังก์ชัน Object เป็นฟังก์ชันที่ใช้ควบคุมการทำงานเกี่ยวกับวัตถุต่างๆ ในเอกสารเว็บ เช่น รูปภาพ เลเยอร์ ตาราง ฟอรัม เป็นต้น โดยฟังก์ชันนี้จะมีการทำงานแบบแถบสีงาน (Palette) มีชุดเครื่องมือ 6 ชุด โดยเลือกเปลี่ยนได้จากปุ่มสวิตช์เปลี่ยนเครื่องมือ Object เครื่องมือทั้ง 6 ชุด ประกอบด้วย เครื่องมือชุด Characters ใส่อักขระพิเศษต่างๆ เครื่องมือชุด Common เป็นชุดเครื่องมือมาตรฐาน เช่น ปุ่มนำเข้าภาพสร้างตาราง กำหนดเส้นกราฟิก เป็นต้น เครื่องมือชุด Form เป็นชุดเครื่องมือควบคุมการสร้างฟอร์ม เครื่องมือชุด Frames สำหรับสร้างเฟรม เครื่องมือชุด Head เป็นชุดเครื่องมือควบคุมเกี่ยวกับ Head Section ของเอกสาร HTML และ เครื่องมือชุด Invisible เป็นชุดเครื่องมือควบคุมการบ่อนรหัสแบบซ่อนการแสดงผล เช่น ช่องว่างแบบ Non-Breaking Space จุดกำหนดลิงก์ภายใน (Anchor)

2) ฟังก์ชัน Properties เป็นฟังก์ชันลักษณะต่างๆ ของวัตถุ หรือข้อความในเอกสารเว็บ เช่น ค่ากำหนดหรือลักษณะต่างๆ เกี่ยวกับอักษร รูปภาพ ตาราง ฟอรัม รวมถึงเอกสารเว็บ ฟังก์ชันนี้มีการแสดงผล 2 รูปแบบ คือแบบย่อ (Minimize Palette) และแบบเต็ม (Maximize Palette) การปรับเปลี่ยนแถบสีงานแบบย่อไปเป็นแบบเต็มจะใช้วิธีการคลิกที่ปุ่มควบคุม ซึ่งจะปรากฏอยู่ที่มุมล่างด้านขวาของแถบสีงานนี้ โดยมีลักษณะเป็นสามเหลี่ยมค้ำ เมื่อต้องการภาพจากแถบสีงานแบบเต็มไปสู่แบบย่อ ก็ให้คลิกที่ปุ่มคืนสภาพ ซึ่งมีรูปร่างเป็น สามเหลี่ยมหงาย โดยจะปรากฏอยู่ที่มุมล่างด้านขวาของแถบสีงานนี้ด้วยเช่นกัน

3) ฟังก์ชัน Launcher เป็นฟังก์ชันควบคุมการเรียกใช้งานส่วนทำพิเศษ เช่น ส่วนงานเกี่ยวกับการจัดการเว็บไซต์ (Site Manager) ส่วนควบคุมการลงสคริปต์ (Behaviors) เป็นต้น ฟังก์ชันนี้ไม่จำเป็นต้องเปิดไว้ เพราะโปรแกรมได้ทำปุ่มแบบเรียกได้ทันที (Short Cut Button) ไว้ให้ที่มุมล่างด้านขวาของแถบสถานะ (Status Bar)

2.2.1.10 การทำลิงค์ (Link) หรือจุดเชื่อมเอกสาร ถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของเอกสารเว็บ การทำลิงค์สามารถทำได้ทั้งข้อความ และรูปภาพ ในกรณีนี้จะแนะนำส่วนที่เป็นข้อความก่อน ดังนี้

1) การทำลิงค์เชื่อมไฟล์ สามารถทำได้หลายฟอร์แมต ทั้งไฟล์สกุล HTML และอื่นๆ โดยไฟล์อื่นทำงานในลักษณะ Download ไฟล์

2) การทำจุดลิงค์เรียกโปรแกรมรับส่งเมล นอกจากการลิงค์เรียกไฟล์เอกสาร HTML- ที่กล่าวไปแล้ว ยังสามารถทำจุดลิงค์เพื่อเรียกโปรแกรมรับส่งเมล โดยวิธีนี้ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเปิดโปรแกรมรับส่งเมลตลอดจนเอกสาร HTML จะส่ง E-Mail Address ที่กำหนดไว้ในจุดลิงค์ไปใส่ไว้ในรายการ To ให้โดยอัตโนมัติผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเรียกโปรแกรม และระบุ E-Mail Address ทั้งนี้โปรแกรมบราวเซอร์ที่เรียกดูเอกสารเว็บ จะต้องกำหนดค่าติดตั้งในการเรียกโปรแกรมรับส่งอีเมลไว้แล้ว มิฉะนั้นอาจเกิดข้อผิดพลาดในการเรียกโปรแกรมได้

3) การทำจุดลิงค์ภายใน (Internal Links) การทำจุดลิงค์ภายในไฟล์ มักจะใช้ในกรณีที่มีข้อมูลนำเสนอปริมาณมาก ไม่สามารถที่จะแบ่งแยกไฟล์ ดังนั้นจึงต้องกำหนดไว้รวมกันเป็นไฟล์เดียว เพื่อให้สะดวกต่อการเลื่อนดูข้อมูล จึงนิยมทำรายการเลือกไว้ด้านบนสุดของเอกสาร และทำจุดลิงค์ไปยังหัวข้อนั้นๆ ได้ทันที และท้ายรายการของหัวข้อนั้นๆ ก็ทำจุดย้อนกลับ วิธีการกำหนดจุดลิงค์ภายในมีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดจุดกระโดด

(2) กำหนดจุดลิงค์ไปหาจุดกระโดด

2.2.1.11 การทำโฟโต้ช้อป (Photoshop) ในการทำภาพอลเปเปอร์บางครั้งก็จำเป็นต้องอาศัยโปรแกรมตกแต่งภาพ ซึ่งโปรแกรมกราฟิกตกแต่งภาพต่างๆมีอยู่มาก แต่ที่นิยมใช้และเป็นที่รู้จักกันมากมีอยู่ไม่มากนัก

และ Photoshop เป็นโปรแกรมที่มีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ในส่วนนี้จะนำเสนอ การใช้งานโปรแกรม Photoshop เบื้องต้น ไว้สำหรับนักแต่งภาพที่เริ่มหัดทำ หลายคนมีภาพที่ต้องการจะทำเป็นวอลเปเปอร์อยู่แล้ว แต่ทำไม่เป็นมีโปรแกรมนี้ให้ปฏิบัติ จะรู้ว่าการทำวอลเปเปอร์ง่ายแค่เพียงนิดเดียว คุณเองก็สามารถทำได้ด้วยตัวเองเพียงแค่มียภาพที่อยากให้เป็น wallpaper กับวิธีตกแต่งภาพให้สวยงามเหมาะสม คุณเองก็สามารถทำวอลเปเปอร์สวยๆไว้ประดับหน้าจอบคอมพิวเตอร์ของคุณได้ การทำไฟล์ข้อปเบื้องต้นมี 3 วิธีดังนี้

- 1) การสร้างตัวอักษร
- 2) การปรับภาพให้คมชัด
- 3) การตัดภาพเฉพาะที่ต้องการ

2.2.2 การจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการเป็นการแสดงและการนำเสนอข้อมูลที่ถืออีกวิธีหนึ่ง การจัดนิทรรศการสามารถสื่อและถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ชมที่มีความสนใจในเรื่องนั้นได้เป็นอย่างดี

2.2.2.1 ความหมายนิทรรศการ นิทรรศการเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ใช้วิธีการนำเอาสิ่งของมาแสดงไว้ให้ผู้ชมได้รับความรู้ตามที่ผู้จัดต้องการและมีใช้แต่จะมีความสำคัญในวงการศึกษาเท่านั้นปัจจุบันนิทรรศการเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีบทบาทมาก และมีอิทธิพลมากขึ้น ทั้งในด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ ธุรกิจ สังคม อุตสาหกรรม การแพทย์ สาธารณสุข และอื่นๆ องค์การสถาบันต่างๆ ได้ใช้เทคนิคนิทรรศการสำหรับให้ความรู้ ชักชวน จูงใจ กระตุ้นในหลายรูปแบบ หลายเรื่องราวและขนาดของการจัดนิทรรศการ

วิณะ จุฑะวิภาต (2526 :7) กล่าวว่า นิทรรศการ คือ การแสดงการให้การศึกษาอย่างหนึ่ง ด้วยการแสดงงานให้ชม มีการจัดแสดงแบบมีผู้บรรยายและจัดแบบไม่มีผู้บรรยาย มีการจัดแสดงทั้งในอาคารและนอกอาคาร ซึ่งประกอบด้วยของจริง สิ่งจำลอง ภาพถ่าย และแผนภูมิ สิ่งของต่างๆ ที่จะนำออกมาแสดง แต่ในการจัดเตรียมจะต้องจัดอย่างมีระเบียบดูง่าย และคำนึงถึงความชัดเจน รวมทั้งก่อให้เกิดความรู้ ช่วยให้ผู้ชมมีความเข้าใจข้อมูล (Information) โดยใช้ข้อมูลสั้นๆ อธิบายประกอบควรมีความน่าสนใจด้วย

สมพงษ์ แดงตาด (2532 : 655-656) นักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับนิทรรศการไว้ว่า การจัดนิทรรศการเป็นการแสดงข้อมูลหรือเรื่องราวโดยใช้สื่อชนิดเดียวหรือหลายชนิดผสมผสานกัน เช่น ไปสเตอร์ ของจริง การสาริต โดยมีทางเลือกสื่อให้เหมาะสมกับเรื่องที่น่ามาเสนอ

กล่าวโดยสรุป การจัดแสดงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่องค์กรภาครัฐ ธุรกิจการค้าและการบริการนิยมจัดขึ้นบริเวณที่เด่นที่สุดของสถาบัน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสนใจการแสดงเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตการปฏิบัติงานไม่กว้างขวางนัก เพราะเป็นการจัดการแสดงในรูปของสามมิติที่อาศัยเทคนิคการจัดวางและตกแต่งให้สะดุดตา

2.2.2.2 ประเภทของนิทรรศการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) นิทรรศการถาวร (Permanent Exhibition) เป็นการจัดที่แน่นอนตายตัว อยู่กับที่แห่งเดียวเป็นเวลานานๆ หรือตลอดไป หากมีโอกาสโยกย้ายบ้างก็เป็นเพียงบางส่วนหรืออาจจะสะสมเข้ามาใหม่ หรือขยายการจัดแสดงเพิ่มเติมขึ้น ตัวอย่างนิทรรศการถาวร เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) นิทรรศการชั่วคราว (Temporary Exhibition) เป็นการจัดแสดงเรื่องราวเฉพาะกิจในโอกาสพิเศษ จัดขึ้นชั่วคราว พิพิธภัณฑ์ก็สามารถจัดนิทรรศการประเภทนี้ เพื่อแสดงวัตถุหรือสิ่งของที่สะสมมาได้ใหม่หรือหัวข้อที่ประชาชนบางกลุ่มสนใจ นิทรรศการถาวรอาจใช้นิทรรศการชั่วคราวอุดช่องว่างการแสดงของตนเองหรือเสริมการแสดงที่จัดอยู่เดิม เป็นการดึงดูดความสนใจให้ประชาชนชมนิทรรศการที่จัดอยู่ ดร.เกรช มอร์เลย์ (ไม่ระบุปี พ.ศ.) กล่าวว่า นิทรรศการชั่วคราวช่วยดึงดูดความสนใจให้คนมาชมสิ่งแปลกใหม่ เป็นการเชิญชวนผู้ชมกลุ่มใหม่ๆ

เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ไปในตัว เป็นการเชิญชวนที่สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น เชิญประชุมชี้แจงการเปิดงานโปสเตอร์ การแถลงข่าวหนังสือพิมพ์ การออกรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

3) นิทรรศการเคลื่อนที่หรือนิทรรศการสัญจร (Traveling Exhibition) เป็นการจัดนิทรรศการที่เปลี่ยนสถานที่จัดไปเรื่อยๆ แต่เนื้อหาเดียวกัน นิทรรศการสัญจรเป็นการนำเอานิทรรศการเคลื่อนที่ไปหาผู้ชม แต่นิทรรศการถาวรนั้นผู้ชมต้องเคลื่อนที่มาหา นิทรรศการ ข้อดีของนิทรรศการเคลื่อนที่ก็คือ สามารถเดินทางไปตามที่ต่างๆ เพื่อให้คนรู้จักและดึงดูดความสนใจคนเหล่านั้นมารวมกันและทำเช่นนี้ทุกสถานที่

2.2.2.3 การจัดนิทรรศการที่ดี มีประเด็นที่ต้องพิจารณาและแนวปฏิบัติ ดังนี้

1) ควรระลึกอยู่เสมอว่าผู้เข้าชมนิทรรศการมีศักยภาพด้านการรับรู้แตกต่างกัน และควรตั้งสิ่งแสดง ข้อความ คำบรรยายไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าชมได้โดยสะดวก

2) คำบรรยายต้องสั้น กระชับ ชัดเจน และไม่ควรมีสันต์ติดกับพื้นหลังจนเกินไป

3) ควรจัดสิ่งแสดงให้เป็นสามมิติ นิทรรศการจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ดังนั้นการวางแผนการจัดต้องละเอียดรอบคอบและชัดเจน นอกจากนี้การจัดนิทรรศการต้องมีการวางแผนที่ดี กล่าวคือ ต้องมีการวางแผนบุคคลและการวางแผนปฏิบัติงาน

4) การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการอนุมัติให้ดำเนินการ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณ รูปแบบการนำเสนอ การประชาสัมพันธ์และงานธุรการ เป็นต้น

5) การผลิต ฝ่ายผลิตและศิลปกรรมจะเป็นผู้ดำเนินการตามที่ได้มีการตัดสินใจ

6) การติดตามผล เป็นขั้นตอนของการประเมินผลและติดตามผลการจัดนิทรรศการว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดหรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหรือจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดครั้งต่อไป

นอกจากนี้การจัดนิทรรศการที่ดีจะต้องคำนึงถึงหลักของสามเอกภาพ (Unity) และความหลากหลาย (Variety) โดยความมีเอกภาพหมายถึง มโนภาพ (Concept) ของนิทรรศการควรมีมโนภาพหลักเพียงหนึ่งเดียว มโนภาพย่อยจะเป็นส่วนที่นำไปสู่ภาพหลัก ส่วนความหลากหลายนั้น หมายถึง วิธีการกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหา และการใช้สื่อประกอบการนำเสนอตลอดจนรูปแบบการจัดของมโนภาพย่อยควรมีความแตกต่างกัน (วชิระ อินทร์อุดม, 2550 <http://vdo.kku.ac.th/mediacenter-uploads/>, 16 สิงหาคม 2550)

2.2.2.4 ความสำคัญของนิทรรศการ

เป็รื่อง กุฎุท (2526:5) กล่าวถึง ความสำคัญของนิทรรศการว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้ผู้คนสนใจในวัตถุและแนวความคิด ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ดีเป็นอันดับต้น และหากมีการคัดเลือกและการจัดแสดงที่ดีเปรียบได้ว่าการจัดนิทรรศการนั้นเป็นแม่เหล็กอันใหญ่ที่ดึงดูดให้คนเข้ามาหาได้อย่างง่าย จึงสามารถสรุปได้ว่านิทรรศการมีความสำคัญดังนี้

1) นิทรรศการเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพและสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ทุกสาขา แม้จะเป็นเนื้อหาที่ซับซ้อน

2) นิทรรศการเป็นสื่อที่สามารถสื่อความหมายได้เร็วและจดจำได้นาน

3) นิทรรศการเป็นสื่อที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน

4) นิทรรศการเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอได้หลากหลาย

5) นิทรรศการเป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจ บอกเล่าเรื่องราวได้ดี รูปแบบและเทคนิคสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีเนื้อหาที่ทันสมัย ผู้จัดนิทรรศการต้องมีความคิดสร้างสรรค์มีเทคนิควิธีการ

นำเสนอที่น่าสนใจ สามารถเลือกใช้วัสดุที่หาได้ภายในท้องถิ่น ประหยัดค่าใช้จ่ายโดยผู้ชมสามารถได้รับประโยชน์และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ได้

2.2.2.5 เทคนิคการเสริมความน่าสนใจ คือ การแจก เช่น คู่มือการชมนิทรรศการ อาจบอกวัตถุประสงค์ของการจัด รายชื่อกรรมการ ที่สำคัญคือ ควรมีการแจ้งให้ผู้ชมทราบว่ามีการแสดงตรงไหนบ้าง มีการสาธิตเกี่ยวกับเรื่องใดหรือมีการให้บริการอะไรบ้าง โดยบอกเวลาสถานที่อาจมีรูปภาพคำบรรยายประกอบ

2.2.2.6 ความร่วมมือจากชุมชน หมายถึง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมาจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับนิทรรศการที่แสดง คุณค่าของนิทรรศการแบบชั่วคราวหรือแบบเคลื่อนที่เพิ่มขึ้น ถ้าสามารถส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในนิทรรศการที่แสดงอยู่ ซึ่งต้องขอความร่วมมือจากชุมชนนั้นๆ โดยการประชาสัมพันธ์ เชิญมาประชุมหรืออาจยืมสิ่งของที่มีในชุมชนมาแสดง (วารสารณี รั้งสี,2550 <http://leavners.in.th/blog/rungsee/9144>)

2.2.2.7 การจัดนิทรรศการเพื่อการประชาสัมพันธ์ คือ การจัดแสดงผลงานของสถาบัน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ ซึ่งแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับสถาบันโดยใช้สื่อหลายรูปแบบ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับประชาชน ในบางกรณีสถาบันอาจจัดนิทรรศการให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถาบันที่มีต่อสังคม เช่น การจัดนิทรรศการร่วมรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รณรงค์เรื่องวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถาบันผู้จัดที่นอกเหนือจากการเผยแพร่เรื่องราวของสถาบันเพียงอย่างเดียว การใช้นิทรรศการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์สถาบัน ด้วยเหตุผลที่ว่าเรื่องราว หรือข้อมูลบางอย่างต้องนำเสนออย่างละเอียดทุกขั้นตอน และมีแง่มุมที่ต้องการถ่ายทอดความรู้ความคิดหลายด้านในประเด็นเดียวกัน การนำเสนอด้วยสื่อหลายประเภทที่สนับสนุนซึ่งกันและกันจึงช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการสื่อความหมายให้ได้ผลดีทั้งสถาบันและกลุ่มประชาชนเป้าหมาย (จันทร์ธา มาศสุพงศ์ ,2540:8-9)

2.2.3 การประชาสัมพันธ์

ความหมายตามรากศัพท์ภาษาไทย ประชาสัมพันธ์ คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน ส่วนความหมายในภาษาอังกฤษ Public Relations หรือบางครั้งในวงการธุรกิจนิยมเรียกกันว่า PR คือ ความสัมพันธ์กับสาธารณชน แต่ในความหมายที่นักวิชาการ (Theorist) และนักปฏิบัติการ (Practitione) ด้านการประชาสัมพันธ์นั้นได้ให้ทัศนคติไว้อย่างกว้างขวาง ดังนี้

สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย(The British Institute of Public Relations, ไม่ระบุปี พ.ศ.) ได้ให้นิยามว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การกระทำอย่างสุ่มรอบคอบและมีแผนการ ที่จะดำรงความพยายามที่จะสร้างและรักษาไว้ ซึ่งความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน

เบอร์ทรานด์ แคนฟายด์ (Bertrand Canfield, ไม่ระบุปี พ.ศ.) กล่าวว่าไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นปรัชญาของการจัดการ ซึ่งได้กำหนดเป็นนโยบายและการปฏิบัติที่จะได้รับใช้ผลประโยชน์ของสาธารณชน เป็นหน้าที่ของการจัดการที่จะตรวจสอบประชามติหรือเครื่องมือ และดำเนินการสื่อสารโดยพยายามอธิบายนโยบายของสถาบันและการกระทำต่อประชาชน เพื่อให้ได้รับความเข้าใจและความรู้สึก

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นการดำเนินงานอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสาธารณชนกับหน่วยงานขององค์กรด้วยวิธีที่ประชาชนยอมรับ และมีการติดต่อไปมาทั้งสองฝ่าย การประชาสัมพันธ์ จะเป็นการกระทำ คำพูดหรือสถานการณ์ใดๆ ที่มีอิทธิพลในการชักจูงให้ประชาชนเห็นด้วยและสนับสนุน การประชาสัมพันธ์ยังเป็นการสำรวจประชามติว่าประชาชนมีทัศนคติต่อสถาบันอย่างไร ถ้าเห็นด้วยก็จะทำให้ดียิ่งขึ้น แต่ถ้าไม่เห็นด้วยต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป

2.2.3.1 การใช้ภาษาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ จำแนกการใช้ภาษาออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) การใช้ภาษาพูด เป็นภาษาที่สามารถสื่อความหมายได้ง่าย ชัดเจน และมีชีวิตชีวา เนื่องจากสามารถถ่ายทอดข้อความโดยอาศัยรูปแบบประโยค การเน้นเสียงและคำ การแบ่งจังหวะวรรคตอนในการพูด ตลอดจนกริยาท่าทางประกอบ เพื่อช่วยในการสื่อความหมายและความรู้สึกได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อบุคคล ซึ่งผู้พูดและผู้ฟังมีโอกาสได้เห็นหน้ากันยิ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจได้เร็วและบรรลุวัตถุประสงค์

2) การใช้ภาษาเขียน เนื่องจากการสื่อสารโดยปราศจากน้ำเสียงประกอบคำพูดเพื่อสร้างอารมณ์ มีเพียงตัวอักษรทำหน้าที่สื่อทั้งความหมายและความรู้สึก ภาษาเขียนที่ดีจะต้องสื่อความหมายได้ชัดเจนและเข้าใจง่ายในทันทีที่อ่าน ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตาม สรรพภาพ และประทับใจในความทรงจำ ต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของกลุ่มผู้รับสาร ในการเชื่อมโยงความคิด ความหมายและความรู้สึก จึงจะเกิดผลเชิงประชาสัมพันธ์ (รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ ,2538: 17-19)

2.2.3.2 ประเภทของการประชาสัมพันธ์ ข้อความที่เขียนในงานประชาสัมพันธ์นิยมใช้ข้อความหลายประเภทผสมผสานกันแล้วแต่จุดมุ่งหมายของการเขียนเรื่องนั้นๆ ดังนั้นการเขียนข้อความต่างๆ ในงานประชาสัมพันธ์ จึงแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) การเขียนแบบบรรยาย (Narration) เป็นการเขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ เป็นการเล่าเหตุการณ์ต่างๆ โดยเรียบเรียงเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์หรือการให้ความรู้ ลักษณะของการเขียนแบบบรรยายมีดังนี้

- (1) เรื่องที่เขียนต้องเป็นเรื่องจริง
- (2) เขียนตรงไปตรงมา มีการกำหนดหัวข้อ เขียนเฉพาะสาระสำคัญ
- (3) มีการเรียบเรียงความคิดอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน ไม่วกวน
- (4) ใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย มีการเปรียบเทียบหรือตัวอย่างชัดเจน

2) การเขียนแบบพรรณนา (Description) เป็นการเขียนบอกลักษณะ หรือบอกเรื่องราวความเป็นจริง โดยถ่ายทอดความรู้สึกจินตนาการเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ตามถ้อยคำนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่บอกเล่า การเขียนแบบพรรณนาต้องคำนึงถึงลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) บอกลักษณะ หรือเรื่องราวความเป็นจริงให้เกิดภาพพจน์ตามถ้อยคำ
- (2) เนื้อความมุ่งให้เกิดความหมายและความลึกซึ้งของใจความนั้นๆ
- (3) อาจใช้การเขียนที่สื่อความหมาย ภาพ อารมณ์อย่างถูกต้องและประณีต

3) การเขียนแบบจูงใจ (Persuasion) เป็นการเขียนเพื่อโน้มน้าวใจให้คล้อยตามลักษณะของการยกเหตุผลประกอบ และเป็นเหตุผลที่ดี น่าเชื่อถือ หากเป็นคำขวัญควรให้สั้นและอาจมีการเล่นคำ ส่วนหนึ่งที่คล้องจองเข้าใจง่าย

4) การเขียนแบบอธิบาย เขียนแบบจูงใจ ต้องมีการเขียนแบบบอกวิธีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อชี้แจงความรู้และอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย ลักษณะของการเขียนแบบอธิบายมีดังนี้

- (1) เน้นการนำเสนอข้อมูลรายละเอียด อาจเป็นการให้นิยามความหมาย
- (2) เรียบเรียงข้อเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน
- (3) ใช้คำที่รัดกุม ชัดเจน เข้าใจง่าย และหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะ
- (4) ควรอธิบายโดยแบ่งเป็นย่อหน้าย่อย หรือเขียนเป็นข้อๆ

5) การเขียนแบบอภิปราย (Discussion) เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืออาจประกอบด้วยคำแนะนำ ข้อคิด เช่น บทวิจารณ์ เป็นต้น ลักษณะของการเขียนอภิปรายมีดังนี้

(1) ต้องมีประเด็นสำคัญที่จะให้ข้อเท็จจริงชัดเจน

(2) ต้องมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือสนับสนุน มีการเสนอข้อดีและข้อเสียต่างๆ ของ

ประเด็นสำคัญ

(3) ต้องใช้คำและสำนวนที่เข้าใจได้ง่าย (อุบลวรรณ ปิติพัฒน์, 2545:10-12)

2.2.3.3 กระบวนการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ๆ ซึ่งจะต้องหมุนเวียนต่อเนื่องกัน อยู่ตลอดเวลา ดังนี้

1) การสำรวจและกำหนดปัญหา (Defining the Problem / Fact Finding) เป็นการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน หน่วยงาน ทั้งในแง่ความรู้ ความคิดเห็น ทศนคติ และพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากนโยบายและการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งอาจพบได้โดยการศึกษาจากการติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนและเป็นการวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มประชาชนเป้าหมาย เพื่อดูว่า อะไรกำลังเกิดขึ้นในขณะนี้

2) การวางแผนและการกำหนดแผนงานการปฏิบัติ (Planning & Programming) เมื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันแล้ว จึงนำมาตัดสินใจวางแผน กำหนดกลุ่มประชาชนเป้าหมาย วัตถุประสงค์การปฏิบัติการ และกลยุทธ์การสื่อสารต่างๆ โดยพิจารณาว่า ควรทำอะไร และทำเพื่ออะไร

3) การปฏิบัติการและการสื่อสาร (Taking Acting & Communicating) ขั้นตอนนี้เป็นการลงมือปฏิบัติและทำการสื่อสารตามที่วางแผน และกำหนดไว้ในขั้นตอนที่สอง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นขั้นตอนที่จะต้องพิจารณาว่า ควรจะอย่างไร พูดอย่างไร เพื่อให้เหมาะสม

4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluating The Program) เป็นการตัดสินใจผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งประเมินประสิทธิผลของการเตรียมแผนงานและการสนับสนุนแผนงาน โดยการสำรวจผลและความคิดเห็นจากกลุ่มประชาชนเป้าหมายโดยตรง ในขั้นตอนนี้สามารถปรับแผนและดำเนินการต่อเนื่องกันไปหรืออาจจะรับแผนการดำเนินงานทั้งหมดก็ได้ เมื่อทราบว่าได้ทำอะไรไปแล้วบ้าง (รุ่งรัตน์ ชัยสำเริง, 2549:1-14)

2.2.3.4 การประชาสัมพันธ์ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการกระตุ้นชุมชนให้รู้ถึงคุณค่าของการท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอัยศัยไมตรีในการต้อนรับและสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี ในการท่องเที่ยว กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีดังนี้

1) จัดประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับผู้นำท้องถิ่น

2) จัดผู้แทนเพื่อพบปะผู้คนในท้องถิ่น หรือกลุ่มชุมชนย่อยในท้องถิ่น

3) จัดทำจดหมายข่าว เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแก่ประชาชนในท้องถิ่น

4) จัดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประสบการณ์ท่องเที่ยวในท้องถิ่นโดยตรง เช่น การจัด

นำเที่ยวในราคาพิเศษ การจัดนำเที่ยวฟรีในช่วงนอกฤดูท่องเที่ยวการเปิดให้เข้าชมแหล่งท่องเที่ยวฟรีในวันเทศกาลต่างๆ เป็นต้น

5) จัดทำข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของการท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น สารคดีท่องเที่ยวปฏิทินท่องเที่ยวบทความผลกระทบของการท่องเที่ยว

(<http://southnfe.go.th/LearnSquare/courses/49/05sea004.htm>, 25 ตุลาคม 2550)

2.2.3.5 อุปสรรคของการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์

1) ความสนใจในการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับโอกาสในการเข้าถึงสื่อและความพึงพอใจในลักษณะของสื่อแต่ละประเภท

- 2) กลุ่มประชาชนเป้าหมายมีปฏิกริยาโต้ตอบต่อเนื้อหาข่าวสารแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังด้านสังคมของผู้รับ เช่น ระดับความรู้ ประสบการณ์และการมีความเข้าใจในสภาพแวดล้อม รสนิยม และความเชื่อดั้งเดิม
- 3) ทักษะความสามารถในการรับสารของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ
- 4) ผู้รับสารบางกลุ่มปฏิเสธการรับรู้ใดๆ เนื่องจากทัศนคติดั้งเดิมที่มีต่อเรื่องนั้นๆ กับความรู้ใหม่ที่ได้รับไม่สอดคล้องกัน
- 5) คนทั่วไปมักสนใจเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสมาชิกเฉพาะกลุ่มสังคมของตนเองเท่านั้น
- 6) ประชาชนบางกลุ่มไม่ให้ความสนใจอย่างจริงจังในเนื้อหาข่าวสารที่ได้รับ โดยอาจจะรู้บ้างเพียงเล็กน้อย แต่ไม่ต้องการติดตามอย่างจริงจัง
- 7) สถานการณ์แวดล้อมทางการสื่อสารเป็นอุปสรรค เช่น เวลา สถานที่ เป็นต้น (รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ, 2549: 1-14)

2.2.4 การทำแผ่นพับ (Brochure)

การทำแผ่นพับ เป็นการโฆษณาอีกวิธีหนึ่งที่นิยมทำกันมาก เพราะให้เนื้อหาที่ครบถ้วนและสามารถอ้างอิงได้และเก็บไว้ได้นาน งบประมาณไม่สูงมากนัก เนื้อหาส่วนมากเป็นเนื้อหาหลัก เน้นเนื้อหาที่ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยสามารถใช้ได้นาน (<http://www.tongtum.com>, 19 กันยายน 2550)

2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Culture tourism)

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน วิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนงและสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบัน

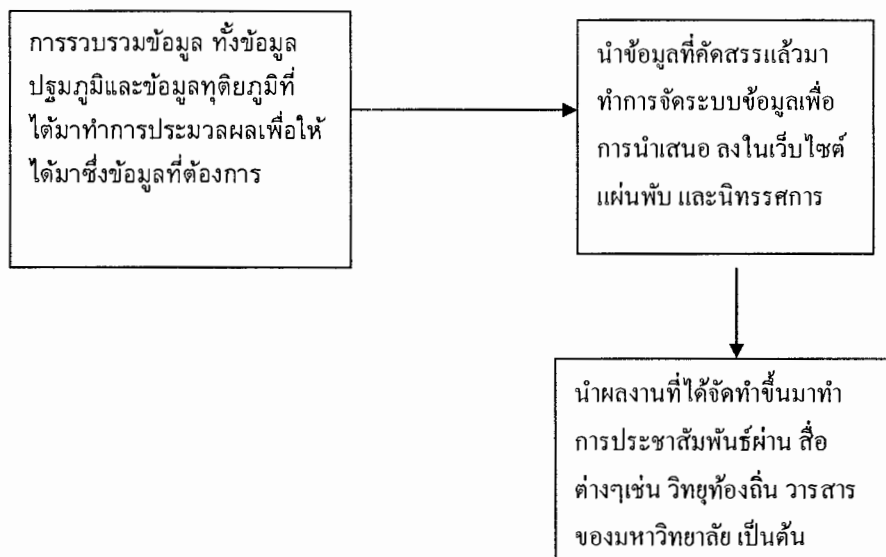
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดสนใจอยู่ที่วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้คน ตลอดจนแหล่งโบราณสถาน ประเพณี และศิลปะแขนงต่างๆ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ การเที่ยวชมงานประเพณีของราชสำนักและประเพณีพื้นบ้าน เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น (<http://welcomethai.com>, 3 สิงหาคม 2550)

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมใช้ชีวิตชีวิตร่วมๆ ที่กำลังจะสูญหายไปใบบางท้องถิ่นเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา การดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม แต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมีการยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจ

จากคำนิยามกล่าวสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งมีกิจกรรมที่เกิดจากการที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวตลอดเส้นทาง

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดสามารถอธิบายได้ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก คณะผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่าสามารถแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนวัดเกาะมาทำการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ทั้งด้านดีและด้านลบของวัดเกาะผ่านทางเว็บไซต์ แผ่นพับ และการจัดนิทรรศการ ณ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นโดยการประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

<http://www.oroopuchong.com/student/teg/tag4.html>, 21 กรกฎาคม 2550 การจัดระบบข้อมูลคือการรวบรวมข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการนำข้อมูลลงบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเรียกว่าสารสนเทศ

http://it.northdtk.ac.th/elearning/ConceptIT/Chap5/page_5_3.asp, 21 กรกฎาคม 2550 ระบบสารสนเทศ รัชชชัย ศรีสุเทพ (2544) โครงสร้างแบบเว็บไซต์ มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) โครงสร้างระบบข้อมูลแบบลำดับชั้น (Hierarchy) 2) โครงสร้างระบบข้อมูลแบบไฮเพอร์เท็กซ์ (Hypertext) 3) โครงสร้างข้อมูลแบบฐานข้อมูล (Database Model)

<http://www.technicchan.ac.th/~peeraya/page/st03/powerpoint.ppt#257,3>, บทนำ ชิตชนก สังข์ศรี 22 พฤศจิกายน 2550 การนำเสนอข้อมูลเป็นการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูลจากผู้นำเสนอไปยังกลุ่มของผู้รับให้เกิด

ความเข้าใจในเรื่องที่นำเสนอ การนำเสนอมีความสำคัญต่ออาชีพหลายๆ อาชีพฉะนั้นผู้นำเสนอจะต้องรู้จักศึกษาข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ผู้รับสาร โอกาสและสถานการณ์ในการนำเสนอด้วย

เกตส์ (Gates, 1995) ได้กล่าวถึงเว็บไว้ว่า นอกเหนือจากการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการแลกเปลี่ยนเอกสารกันแล้ว อินเทอร์เน็ตยังสนับสนุนสืบค้นข้อมูล อันเป็นโปรแกรมการใช้งานที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแบบหนึ่ง นั่นคือ เวิลด์ไวด์เว็บ ซึ่งหมายถึงเครื่องบริการเว็บที่ต่อเชื่อมเข้ากับอินเทอร์เน็ตโดยมีข่าวสารเป็นภาพกราฟิก เมื่อเชื่อมต่อเข้ากับเครื่องบริการเว็บประเภทนั้น จอภาพจะปรากฏข่าวสารพร้อมด้วยการเชื่อมโยง เมื่อเลื่อนเมาส์ไปคลิกที่จุดเชื่อมโยงใดๆ ก็จะเป็นการเปิดไปสู่อีกหน้าหนึ่งที่มีข่าวสารเพิ่มเติมพร้อมทั้งการเชื่อมโยงจุดใหม่อื่นๆ ซึ่งข่าวสารหน้าใหม่นี้อาจจะอยู่ในเครื่องบริการเว็บเดียวกันหรืออาจเป็นเครื่องบริการเว็บอื่นๆ ในอินเทอร์เน็ต

กิดานันท์ มะลิทอง (2540) ได้กล่าวถึงเวิลด์ไวด์เว็บว่า เป็นบริการสืบค้นสารสนเทศที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตในระบบข้อความหลายมิติ (hypertext) โดยคลิกที่จุดเชื่อมโยง เพื่อเสนอหน้าเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศที่นำเสนอจะมีรูปแบบทั้งในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เป็นต้น และได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บเพจ ขนาดของเว็บเพจ การจัดหน้า พื้นหลัง ศิลปะการใช้ตัวพิมพ์ และโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบ นอกจากนี้ยังกล่าวถึง ขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับ โดยมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อผ่านเว็บไซต์

นิรุช อำนาจศิลป์ (2542) ปิยวิทย์ เจนกิจจาไพบุลย์ (2540) กล่าวถึงเว็บไซต์ว่า เป็นชื่อเรียก Host หรือ Server ที่จัดจดทะเบียนอยู่ใน เวิลด์ไวด์เว็บ ซึ่งก็คือชื่อ Host ที่ถูกกำหนดให้มีชื่อในเวิลด์ไวด์เว็บ และขึ้นต้นด้วย http และมีโดเมนหรือนามสกุลเป็น com .net .org หรืออื่นๆ เว็บไซต์เป็นตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่มีเว็บเพจเป็นของตนเองบนระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้ลงทะเบียนกับผู้ให้บริการเช่าพื้นที่ และเว็บไซต์คือแหล่งที่รวบรวม เว็บเพจจำนวนมาก มีหลายหน้าซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันรวมอยู่ด้วยกัน นอกจากนี้ข้อมูลสารสนเทศบนเว็บไซต์สามารถเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา และแต่ละเว็บเพจจะมีการเชื่อมโยงกันภายในเว็บไซต์หรือไปยังเว็บไซต์อื่นๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ในเวลาอันรวดเร็ว

แมทธิว (Matthews, 1997) เว็บเพจเป็นแฟ้มข้อความที่อยู่ในรูปของ ภาษาที่ใช้เขียนเว็บไซต์(HTML) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่แฟ้มข้อมูลและเว็บเพจอื่นๆ โดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือระบบแลน (LAN) อีกส่วนหนึ่งของเว็บเพจ คือ รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของการสื่อสารโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยส่วนประกอบสำคัญของเว็บเพจมีสองส่วนคือ ส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ และส่วนที่เป็นสื่อประสมสำหรับส่วนที่เป็นสื่อประสมนั้นจะประกอบไปด้วย ตัวอักษร เสียง ภาพเคลื่อนไหว และแฟ้มวีดิทัศน์ซึ่งทั้งหมดนี้จะประกอบกันเพื่อนำเสนอเนื้อหาและในส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากผู้ใช้สามารถส่งข้อมูลหรือคำสั่งไปยังเว็บไซต์ที่ถูกควบคุมด้วยบริการเว็บอีกทอดหนึ่ง

กิตติ ภัทวิวัฒน์กุล (2540) กล่าวถึงส่วนประกอบที่จำเป็นในการทำเว็บเพจ และยังได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บเพจว่า เว็บเพจเป็นการแสดงข้อมูลที่สามารถมองเห็นได้ โดยที่ผู้เข้ามาดูไม่จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับการจัดการที่เป็นตัวกำหนดการทำงาน ดังนั้นการสร้างเว็บเพจที่ดีจึงควรเน้นหนักอยู่ในส่วนที่แสดงผลทางหน้าจอมากกว่าส่วนอื่นๆ

จิตเกษม พัฒนาศิริ (2539) ได้เสนอขั้นตอนในการออกแบบเว็บเพจที่ดี ก่อนที่จะนำไปเสนอให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจในสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอ

นิโคล และคณะ (Nichols and others, 1995) พิจารณาถึงข้อมูลและวิธีการนำเสนอว่า ต้องการให้ออกมาในรูปแบบใด เช่น ตัวอักษร ภาพ หรือเสียง

<http://www.kradandum.com/thesis/thesis-02-4.html> ,25 กันยายน 2550, Lemay1996, Nielwen1999
ขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล มีส่วนประกอบหลายส่วนด้วยกันคือ การวางแผนและตั้งวัตถุประสงค์ รวบรวมข้อมูลจาก

แหล่งข้อมูล ศึกษาและเรียงลำดับข้อมูล การออกแบบสาร การเขียนผังของงาน การเขียนบทภาพ การจัดทำเว็บ การทดสอบประเมินผล และการประชาสัมพันธ์

วัฒน์ จุฑะวิภาค (2526 :7) นิทรรศการคือ การแสดงการให้การศึกษาอย่างหนึ่งด้วยการแสดงงานให้ชม การจัดแสดงอาจจัดแสดงทั้งในอาคารและนอกอาคาร ซึ่งจะประกอบด้วยของจริง สิ่งจำลอง ภาพถ่ายและแผนภูมิสิ่งของต่างๆ ที่จะนำออกมาแสดง

สมพงษ์ แดงดาต (2532 : 655-656) การจัดนิทรรศการเป็นการแสดงข้อมูลหรือเรื่องราวโดยใช้สื่อชนิดเดียวหรือหลายชนิดผสมผสานกัน

วชิระ อินทร์อุดม, 2550 <http://vdo.kku.ac.th/mediacenter-uploads/>, 28 กันยายน 2550 ประเภทของนิทรรศการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว นิทรรศการเคลื่อนที่หรือ นิทรรศการสัญจร และได้กล่าวถึงวิธีการจัดนิทรรศการ ทั้งนี้เพราะการจัดนิทรรศการเป็นการใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเรื่องราวไปสู่ผู้ชมของผู้จัดแสดงนิทรรศการ

เป็รื่อง กุมุท (2526 : 5) ความสำคัญของนิทรรศการคือสามารถกระตุ้นความสนใจในวัตถุที่จัดแสดงรวมไปถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มประชาชนได้ดีในอันดับต้น

วารภรณ์ รังสี (2550) <http://learners.in.th/blog/rungsee/9144.12> ตุลาคม 2550 เทคนิคการเสริมความน่าสนใจในการจัดนิทรรศการ และความร่วมมือจากชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมาจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับนิทรรศการที่แสดง

จันทรา มาศสุพงศ์ (2540.8-9) การจัดนิทรรศการเพื่อการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับนิทรรศการที่จัดแสดงโดยใช้สื่อหลายรูปแบบ

สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย(The British Institute of Public Relations, ไม่ระบุปี พ.ศ.) การประชาสัมพันธ์ คือ การกระทำอย่างสุ่มรอบคอบและมีแผนการที่จะดำรงความพยายามที่จะสร้างและรักษาไว้ ซึ่งความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน

เบอร์ทราน แคนฟายด์ (Bertrand Canfield, ไม่ระบุปี พ.ศ.) การประชาสัมพันธ์ เป็นปรัชญาของการจัดการ ซึ่งได้กำหนดเป็นนโยบายและการปฏิบัติที่ได้รับใช้ผลประโยชน์ของสาธารณชน และดำเนินการสื่อสารโดยพยายามที่จะอธิบายนโยบายของสถาบันองค์การและการกระทำต่อประชาชน เพื่อให้ได้รับความเข้าใจและความรู้สึก

รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ(2538: 17-19) การใช้ภาษาในการประชาสัมพันธ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การใช้ภาษาพูด และ การใช้ภาษาเขียน

อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโชษิต (2545: 10-12) ประเภทของประชาสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การเขียนแบบบรรยาย การเขียนแบบพรรณนา การเขียนแบบจงใจ การเขียนแบบอธิบาย และการเขียนแบบอภิปราย

รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ(2549: 1-14) กระบวนการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การสำรวจและกำหนดปัญหา การวางแผนและการกำหนดแผนงานปฏิบัติ การปฏิบัติและการสื่อสาร การประเมินผล การปฏิบัติงาน และได้กล่าวถึงอุปสรรคการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ออกมาให้ทราบจะได้แก้ไขปัญหานั้น

<http://southnfe.go.th/LearnSquare/courses/49/05sea004.htm>, 25 ตุลาคม 2550 การประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ที่มีความน่าเชื่อถือสูง เชิญตัวแทนสื่อมวลชนและสร้างสัมพันธ์อันดีกับสาธารณชนในโอกาสต่างๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นเป็นการกระตุ้นชุมชนให้รู้ถึงคุณค่าของการท่องเที่ยว ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการต้อนรับและสื่อสารกับนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี

<http://www.tongtum.com> ,19 กันยายน 2550 การทำแผ่นพับ เป็นการโฆษณาอีกวิธีหนึ่งที่มีคนใช้กันมาก เพราะให้เนื้อหาที่ครบถ้วนและสามารถอ้างอิงได้และเก็บไว้ได้นาน งบประมาณไม่สูงมากนัก เนื้อหาส่วนมากเป็นเนื้อหาหลัก เน้นเนื้อหาที่ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยสามารถใช้ได้นาน

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย

<http://welcomethai.com>, 3 สิงหาคม 2550 การท่องเที่ยวที่มีจุดสนใจอยู่ที่วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้คน ตลอดจนแหล่งโบราณสถาน ประเพณี และศิลปะแขนงต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมใช้ชีวิตวิถีเก่าๆ ที่กำลังจะสูญหายไปใบบางท้องถิ่นเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา การดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งมีกิจกรรมที่เกิดจากการที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยผู้ชมที่เข้ามาเที่ยวจะได้รับความรู้ทั้งนักท่องเที่ยวเดินทางไป

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะที่มีความน่าสนใจและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาหาข้อมูล และเป็นแนวทางเลือกหนึ่งในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยเป็น 2 ข้อคือ

1) จะสามารถจัดระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ เพื่อการเผยแพร่อย่างเป็นระบบได้อย่างไรบ้าง

2) จะสามารถนำผลการวิจัยด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ รวมทั้งผลกระทบจากการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนแนวทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ได้ลองจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้อย่างไร

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ตั้งแนวทางการวิจัยโดยมีหลักการต่อไปนี้ การรวบรวมข้อมูล การศึกษาข้อมูล การจัดทำข้อมูล ดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยออกเป็น 2 ข้อ โดยใช้วิธีการศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบจากคำถามการวิจัยที่สามารถสรุปได้เป็นข้อๆ ดังนี้

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 จะสามารถจัดระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ เพื่อการเผยแพร่อย่างเป็นระบบได้อย่างไรบ้าง

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ทฤษฎีภูมิ โดยศึกษาจากตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การจัดระบบข้อมูล

การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทฤษฎีภูมิจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา งานวิจัย สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการจัดการพจนานุกรมข้อมูล การจัดการในการเก็บข้อมูล การแปลงและนำเสนอข้อมูล การจัดการความปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น และทางคณะผู้วิจัยได้เลือกการจัดระบบข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์หรือการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรม ดรีมเว็บเวอ์ (Dream weaver) ซึ่งเป็นโปรแกรมการทำเว็บที่ได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ เพื่อเป็นคลังข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายสะดวกต่อนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

2. วิธีการสร้างรูปแบบการกระจายข้อมูลที่น่าสนใจ

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลการจัดทำรูปแบบการกระจายข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ ตำรา สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ การทำแผ่นพับ ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถกระจายข้อมูลถึงนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับและมีความน่าสนใจ

3. การจัดคลังข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น ณ สำนักวิทยบริการ และวิธีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การนำข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะจากงานวิจัยของกลุ่มวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเก็บไว้ที่ห้องเพชรบุรีศึกษา ณ สำนักวิทยบริการ เพื่อเป็นคลังข้อมูลที่สำคัญต่อไป รวมทั้งดำเนินการติดต่อขอความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ชุตินันต์ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าห้องสมุดโดยขอใช้พื้นที่เว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ รวมถึงเป็นคลังข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะต่อไป

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 จะสามารถนำผลการวิจัยด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะรวมทั้งผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตลอดจนแนวทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ได้จัดทำขึ้นมาทดลองจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้อย่างไร

โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

1. จัดทำระบบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในชุดโครงการเพื่อเผยแพร่อย่างเป็นระบบ การรวบรวมข้อมูลจากโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ รวมถึง ประวัติวิถีชีวิตของชุมชนวัดเกาะ โดยทำการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ การทำแผ่นพับ

2. ทดลองเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบคลังข้อมูลที่ได้ศึกษา การนำข้อมูลทั้งที่ได้ผ่านการจัดระบบข้อมูลทำการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และการทำแผ่นพับ

3. ประเมินผลการทดลองโดยผู้ใช้ คือ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเพชรบุรี ประธานชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ท่านนายกเทศบาลเมืองเพชรบุรี ท่านประธานชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทดลองใช้ระบบ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประเมินเนื้อหา

4. ปรับปรุงระบบเพื่อนำไปสู่การใช้จริง คณะผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้ของนายกเทศบาลเมืองเพชรบุรี ประธานชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดมาปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปสู่การใช้งานจริงในขั้นตอนต่อไป

5. ทำการประชาสัมพันธ์คลังข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น สถานีวิทยุกระจายเสียงในท้องถิ่น และแผ่นพับ

การประชาสัมพันธ์โดยผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น สถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น และแผ่นพับเพื่อกระจายข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทราบว่ามียังมีคลังข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ และสามารถเข้าถึงได้โดยผ่านช่องทาง <http://www.pbru.ag.th/index.html> ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยแล้วเข้าไปยังช่องทางหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัย แล้วเลือกที่หัวข้อ สำนักวิทยบริการฯหรือใช้ช่องทาง <http://gold.edu/gold.htm> ได้เช่นกันแล้วคลิกที่หัวข้อ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี เพื่อเข้าสู่เว็บไซต์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1. การสำรวจและเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษา ทั้งการเก็บข้อมูลจากการสอบถาม การสังเกต และการทำแบบประเมินผลงานที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้น 2. ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำเว็บไซต์เพื่อนำเสนอผลงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3. แผ่นพับเพื่อช่วยในการกระจายข้อมูลของชุมชนวัดเกาะแก่ผู้ศรัทธาให้เป็นที่รู้จักอีกทางหนึ่ง 4. การจัดนิทรรศการ 5. การนำผลงานที่เสร็จสมบูรณ์มาประชาสัมพันธ์

ผ่านสื่อกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผ่านวิทยุกระจายเสียงของชุมชน และผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นต้น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการที่ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ โดยคณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลใหม่จากการสำรวจภาคสนาม โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรวมเดินตามเส้นทางแผ่นดินที่เดินดินของชุมชนโดยสมมุติตนเองเป็นนักท่องเที่ยว โดยมีคุณกอบแก้ว ชัยสมนึก เป็นผู้นำชมพร้อมทั้งบรรยายสถานที่ต่างๆ จากนั้นนำผลของการเดินสำรวจนั้นมาทำการประมวลผล รวมถึงนำภาพถ่ายต่างๆ ที่ได้มาคัดเลือกเพื่อนำลงเผยแพร่ทางเว็บไซต์โดยมีที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำเว็บไซต์คือ คุณประวิทย์ เครือทรัพย์ และ คุณประสิทธิ์ คงแคล้ว เพื่อให้ผลงานวิจัยออกมาประสบความสำเร็จ รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของชุมชน และการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเป็นการสังเกต และประเมินความคิดเห็นของชาวบ้านเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการ

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งข้อมูลดิบ และข้อมูลที่ผ่านการประเมินผลแล้ว

3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบข้อมูล ทางเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ การจัดทำแผ่นพับ เพื่อนำความรู้ต่างๆ มาเป็นข้อมูลพื้นฐาน และนำมาประมวลผลและปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

ระยะที่ 2 การสำรวจภาคสนามโดยเริ่มจากการเข้าร่วมประชุมกับทางชุมชนและแนะนำตัวกับทางชาวบ้านในการประชุมประจำเดือน และเข้าร่วมประชุมกับชาวบ้านในทุกๆ วันที่ 6 ของทุกเดือน การเดินสำรวจตามเส้นทางแผ่นดินที่เดินดินที่ทางชุมชนได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการสังเกตการณ์ เก็บข้อมูลทางด้าน การดำเนินวิถีชีวิต การจัดกิจกรรมของชาวบ้าน รวมถึงทัศนคติที่ชาวบ้านมีต่อการท่องเที่ยวที่จัดทำขึ้น

ระยะที่ 3 ออกแบบและทดลองจัดทำเว็บไซต์โดยได้รับความช่วยเหลือจาก คุณประสิทธิ์ คงแคล้ว และคุณประวิทย์ เครือทรัพย์ โดยรวบรวมข้อมูลจากการร่วมประชุมกับทางชุมชน การเดินสำรวจแผ่นดินที่เดิน รวมถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการประมวลผลและนำมาจัดระบบข้อมูลลงเว็บไซต์

ระยะที่ 4 การจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเกตการณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวแทนชาวบ้านที่มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยว การรวบรวมแนวทางเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

ระยะที่ 5 การรวบรวมข้อมูลของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาทำการจัดระบบข้อมูลโดยนำ ผลที่ได้จากงานวิจัย มาทำการจัดระบบข้อมูลลงบนหัวข้อในเว็บไซต์เรื่อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 6 การจัดประชุมกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการออกแบบการจัดนิทรรศการ และแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ

ระยะที่ 7 การนำเว็บไซต์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้ท่านนายกเทศบาล ท่านประธานชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องทำการทดลองใช้ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาทำการปรับปรุงแก้ไข และนำไปสู่การใช้จริง

ทั้งนี้ สามารถแบ่งระยะเวลาในการทำวิจัยได้เป็น 7 ระยะดังนี้

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วัน เวลาดำเนินการ
คำถามข้อที่ 1 จะสามารถจัดระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ เพื่อการเผยแพร่อย่างเป็นระบบได้อย่างไร	1. การศึกษารวบรวมข้อมูลหัตถภูมิ	- ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลหัตถภูมิจากการทบทวนเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา งานวิจัย และสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบข้อมูล	- ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการจัดระบบข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำเว็บไซต์ นิทรรศการ แผ่นพับ	- เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนกันยายน 2550
	2. การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ	- ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้ในด้านการจัดทำเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ และการจัดทำแผ่นพับ โดยการประชุมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะจากท่านอาจารย์พูนสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า ในเรื่องการจัดนิทรรศการ และคุณประวิทย์ เครือทรัพย์ และคุณประสิทธิ์ คงแคล้วในเรื่องการจัดระบบข้อมูลลงบนเว็บไซต์	- ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับหลักการ จัดนิทรรศการ และการจัดระบบข้อมูลลงบนเว็บไซต์ที่มีความน่าสนใจ	- เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนตุลาคม 2550

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วัน เวลาดำเนินการ
		<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน - การร่วมเดินสำรวจพื้นที่ภายในชุมชนวัดเกาะโดยใช้เส้นทางแผนที่เดินดินของชุมชน และการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของทางชุมชนที่จัดขึ้นเป็นประจำในทุกวันที่ 6 ของทุกเดือน 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน และเก็บภาพต่างๆ เพื่อนำลงมาจัดระบบข้อมูลต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - เดือนกรกฎาคม ถึง เดือน พฤศจิกายน 2550 - วันที่ 6 ของเดือนสิงหาคม ตุลาคม และ พฤศจิกายน 2550 วันที่ 7 สิงหาคม โดยใช้เส้นทางแผนที่เดินดินครั้งที่ 1 และวันที่ 11 ธันวาคมได้เดินสำรวจเป็นครั้งที่ 2
	3. การจัดทำเว็บไซต์ และแผ่นพับ	- ทำการออกแบบหน้าของเว็บเพจของเว็บไซต์ โดยการร่างแบบของข้อความ หน้าต่างของจุดเชื่อมโยงต่างคร่าวๆ และการออกแบบแผ่นพับโดยจัดวางรูปภาพ และเนื้อหาให้มีความเหมาะสม	- ได้รูปแบบหน้าเว็บเพจ และแผ่นพับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมในขั้นตอนต่อไป	-เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2550

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วัน เวลาดำเนินการ
	4. การจัดประชุมกลุ่มย่อย	- จัดการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับการใช้การถามคำถามในการประชุมกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่เจ้าหน้าที่จากเทศบาลเมืองเพชรบุรี สำนักงานการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานสาธารณสุข และองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 2 (ชะอำ) หน่วยงานจากภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทนำเที่ยวในอำเภอเมือง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	- ได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว และแนวทางในการจัดระบบข้อมูลการท่องเที่ยว	-12 ตุลาคม 2550

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วัน เวลาดำเนินการ
<p>คำถามข้อที่ 2</p> <p>จะสามารถนำผลการวิจัยด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะรวมทั้งผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตลอดจนแนวทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่ได้จัดทำขึ้นมาทดลองจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้อย่างไร</p>	<p>1. การศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ</p>	<p>- รวบรวมข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของผลงานวิจัย และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ใกล้เคียงกับวัดเกาะในอำเภอเมืองเพชรบุรี</p>	<p>- ได้ข้อมูลของกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ใกล้เคียงกับวัดเกาะในอำเภอเมืองเพชรบุรี</p>	<p>- เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน 2550</p>

บทที่ 4

การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะแก้วสุทธาราม อ.เมือง จ.เพชรบุรี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนวัดเกาะเป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอก โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ การทำเว็บไซต์ รวมถึงการจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้หลายช่องทาง คณะผู้วิจัยได้เน้นการศึกษาขั้นทุติยภูมิ ด้านการรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการศึกษาข้อมูล ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

- 4.1 การจัดเตรียมข้อมูล
- 4.2 การรวบรวมข้อมูล
- 4.3 การออกแบบ
- 4.4 การนำเสนอ

4.1 การจัดเตรียมข้อมูล

4.1.1 การจัดเตรียมข้อมูลในการทำเว็บไซต์

จากการศึกษาข้อมูลในการทำเว็บไซต์ คณะผู้วิจัยสรุปประเด็นหลักที่น่าสนใจได้ดังนี้ ในการจัดทำเว็บไซต์สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย สะดวกในการค้นหาและข้อมูลที่น่าสนใจได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง และข้อมูลที่น่าสนใจสามารถเชื่อมโยงในรูปแบบของไฮเปอร์เท็กซ์ คือ เชื่อมโยงไปเว็บเพจอื่นๆที่จะให้ข้อมูลนั้นๆ ตามที่ต้องการอีกทั้งในการทำเว็บไซต์ให้กับชุมชนวัดเกาะแห่งนี้ยังไม่เคยมีใครจัดทำขึ้นมาโดยเนื้อหาส่วนใหญ่ที่พบในเว็บไซต์อื่นๆจะเป็นเพียงภาพและคำบรรยายของผู้ที่ได้มาสัมผัสเท่านั้นแต่ไม่ได้มีเนื้อหาหรือข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับชุมชนวัดเกาะแก้วสุทธาราม จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คณะผู้วิจัยคิดที่จะจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมา

4.1.2 การจัดเตรียมข้อมูลในการทำแผ่นพับ

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผ่นพับเป็นสิ่งพิมพ์ที่เน้นการนำเสนอเนื้อหา โดยเนื้อหาที่ใช้ในการนำเสนอเป็นการสรุปใจความสำคัญ รูปภาพ โดยลักษณะการพับเป็นรูปเล่ม อ่านแล้วเข้าใจง่าย

4.1.3 การจัดเตรียมข้อมูลในการจัดนิทรรศการ

จากการศึกษาข้อมูลการจัดนิทรรศการมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่างๆคือควรคำนึงอยู่เสมอว่า ผู้เข้าชมนิทรรศการมีศักยภาพในการรับรู้ที่แตกต่างกัน และควรจัดตั้งสิ่งแสดง ข้อความ คำบรรยายไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อผู้ชมจะได้สะดวก คำบรรยายต้องสั้น กระชับ ชัดเจน และไม่ควรมีสีสันตัดกับพื้นหลังจนเกินไป ควรจัดสิ่งที่จะแสดงให้เป็น 3 มิติ และการจัดนิทรรศการจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ดังนั้นจึงมีการวางแผนจะต้องมีความละเอียดรอบคอบและมีความชัดเจน

4.2 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 ด้านประวัติศาสตร์

วัดเกาะแก้วสุทธาราม ชาวบ้านทั่วไปเรียกกันว่า วัดเกาะ เหตุที่ได้ชื่อว่า วัดเกาะ เพราะในสมัยก่อน มีสายน้ำไหลผ่านรอบด้าน คือ ด้านทิศตะวันตกจรดแม่น้ำเพชร และมีสายน้ำแยกจากแม่น้ำเพชรย่านวัดเกาะ 2 สาย คือทางทิศเหนือของวัด สายน้ำแยกจากแม่น้ำสายใหญ่ไหลไปทางทิศตะวันออก สายน้ำอีกสายหนึ่งอยู่ทางทิศใต้

ของวัดเป็นคลองคันระหว่างวัดเกาะกับวัดจันทร์ เรียกว่าคลองวัดเกาะ ไหลไปทางทิศตะวันออกไปบรรจบกับสายน้ำทางทิศเหนือรวมตัวไปทางทิศตะวันออกทำให้อาณาเขตของวัดมีสภาพเป็นเกาะจึงได้ชื่อว่า วัดเกาะ

4.2.2 ด้านศิลปะ

4.2.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมวัดเกาะเป็นผลงานที่มีศิลปกรรมเพียบพร้อมและมีคุณค่าที่ใครมาเที่ยวชมแล้วจะต้องประทับใจกลับไป รวมถึงการชื่นชมในความประณีตวิจิตรบรรจงทั้งในด้านฝีมือและความคิด ที่สามารถกล่าวได้อย่างเต็มปากว่า "สกุลช่างเพชรบุรีกลุ่มวัดเกาะ" ล้วนเป็นฝีมือบรมครูช่างอย่างแท้จริง

1) ชุมประตูดั้งเดิมด้านทิศเหนือ รูปทรงของประตูวัดเกาะเป็นชุมประตุมียาวทรงสูงยอดแหลม ซ้อนสองชั้น หน้าบันชุมประตูด้านหน้าประดับด้วยลายปูนปั้น ลายทอง ทาสีทองล้อมพระพิฆเนศสี่กรประดับเหนือแท่นป้ายชื่อวัด หน้าบันด้านหลังประดับด้วยหลายด้านขดล้อมเอราวัณ ด้านข้างของเอราวัณทั้งซ้ายและขวามีเทพอัปสรถือฉัตร ใต้หน้ากระดานฐานจั่วเป็นชุมคูหา ประตูทำลักษณะคล้ายหน้าฉ้าง

2) ชุมประตูหน้าวัดเกาะ เป็นสถาปัตยกรรมเรือนยอด เชื่อว่าได้รับอิทธิพลมาจากชุมประตูดั้งเดิมสุพรรณาราม เนื่องจากรูปแบบเดียวกัน ผิดกันที่รูปทรงและรายละเอียดเท่านั้น ชุมประตูดั้งเดิมสุพรรณาราม รูปทรงจะดูแข็งแรงมั่นคงกว่า ส่วนชุมประตูดั้งเดิมวัดเกาะรูปทรงเพรียวงาม หากเปรียบเทียบกันแล้วชุมประตูดั้งเดิมสุพรรณารามตั้ง ชุมคู และชุมประตูดั้งเดิมวัดเกาะตั้ง ชุมเมี่ยม ชุมประตูดั้งเดิมวัดเกาะ มีเสาอิงในตัว เสาประตูดั้งเดิมวัดเกาะปลายเสาทำด้วยลูกแก้ว 2 ชั้น ต่อยอดบัวหงาย คล้ายกับรัฐธรรมนูญ

3) เจดีย์ประธานหน้าอุโบสถหรือเจดีย์ทรงเครื่องตั้งอยู่ด้านหน้าระหว่างอุโบสถและวิหาร ตามคตินิยมของการสร้างอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่เดิมมีเจดีย์ชานาอยู่แล้ว พระครูเพชรโรดมคุณ เจ้าอาวาสลำดับที่ 4 สร้างเสริมเจดีย์องค์ใหญ่ครอบองค์เล็ก เพื่อบรรจุพระบรมธาตุปี พ.ศ. 2469 มีลักษณะเจดีย์ทรงเครื่องทำนองเดียวกับ เจดีย์ทรงเครื่องวัดป่าโมก คือดวงบูรณะพร้อมกัน รวมทั้งช่างฝีมือเหมือนกับคนเดียวกัน องค์ระฆังตกแต่งด้วยสังวาลมาลัยร้อยสลักกัน ที่ฐานองค์ระฆังตกแต่งด้วยกระจังเจิมล้อมรอบ ใต้กระจังเป็นลายหน้ากระดาน รองรับด้วยบัวจกกล องค์เจดีย์เป็นมาลัยเถาว์ ฐานเจดีย์เป็นกำแพงแก้ว ส่วนบัลลังก์ย่อมุมไม้สิบสองเหนือบัลลังก์มี ชุมกระจัง และเสาศาลสลักกันและเหนือขึ้นไปทำเป็นลูกแก้วขึ้นไปจรดถึงปลีและยอดหน้า

4) เจดีย์ราย รูปแบบของเจดีย์แบ่งออกเป็นคู่ๆ โดยมีลักษณะที่แตกต่างจากเจดีย์ในจังหวัดเพชรบุรี แต่ภาพรวมคล้ายคลึงกับเจดีย์ทรงสูงในถ้ำเขาหลวง คู่แรก เริ่มจากทางทิศตะวันออก องค์แรกจะมีขนาดใหญ่กว่าองค์ที่สองแต่มีรูปแบบเหมือนกันที่เป็นเจดีย์ เจดีย์ทรงสูงมีบัลลังก์แปดเหลี่ยมไม่มีเสาด้านมีฉัตรหรือ บัวลูกแก้วซ้อนขึ้นไปเหนือบัลลังก์จนถึงปลี องค์ระฆังกลมและผายเหมือนกับได้รับการบูรณะ แต่เดิมที่เสาน้องค์ระฆังเกือบจะเป็นทรงกระบอก ทำนองเดียวกับเจดีย์ทรงสูงในถ้ำเขาหลวง องค์เจดีย์กลมตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยมรูปแบบบ่งบอกถึงศิลปะอยุธยาและสุพรรณภูมิหรือที่เรียกกันว่า ศิลปะสมัยอยู่ทอง คู่ที่สอง มีขนาดเล็กกว่าสององค์แรก และองค์สุดท้ายทางทิศตะวันตกเล็กน้อย เจดีย์ทั้งสองมีบัลลังก์กลม ไม่มีเสาด้านมีบัวลูกแก้วซ้อนขึ้นไปเหนือบัลลังก์จนถึงปลี ลักษณะเช่นนี้เป็นรูปแบบศิลปะสมัยอยู่ทอง องค์ระฆังสั้นเกือบเป็นรูปทรงกระบอก รองรับด้วยบัวลูกแก้ว ตั้งอยู่บนฐานกลม เจดีย์ทั้ง 4 องค์นี้ ตั้งอยู่บนพื้นที่เหลี่ยมผืนผ้ายาวตลอด คงจะเป็นพื้นที่ที่ใหญ่เพื่อหน้าทิวมากกว่า

5) เสาวัดเกาะ เสาวัดเกาะเป็นเสาหินทรายแดงรูปทรงเสามีลักษณะแข็งแรง บึกบึน แต่มีความอ่อนในตัว ไม่เหมือนเสาวัดมหาธาตุและวัดใหญ่สุพรรณารามจะมีรูปทรงสูงเพรียวและบางกว่ามากเหมือนกัน ตรงที่มีใบเสมาคู่เหมือนกันและลวดลายแต่ละใบเสมาไม่เหมือนกัน ด้านหน้าของเสมาเป็นสันเหลี่ยมและมีลวดลายสามเหลี่ยมจุ่มแห เริ่มจากฐานเสมาไปบรรจบกันที่สันเสมา ภายในสามเหลี่ยมบรรจบลวดลาย แกะสลักทั้งด้านในและด้านสันเหลี่ยมเสมา ในรูปแบบของลายช้อยชวาเท่ากัน

6) ศาลาการเปรียญ เป็นสถาปัตยกรรมไทยที่มีความงดงามอีกชั้นหนึ่งของวัดเกาะ มีปีกนกคลุมโดยรอบ คันทวยหรือค้ำยันใช้เหล็กดัดแบบหูช้างรับปีกนก ฝาเป็นฝาเพ็ชรม ลวดลายฉลุในตัว มีกรอบล้อมหน้าต่างเปิดโล่งทั้งสองบาน ช่องควบ ให้เหล็กตรงขนาดสองหลุตตั้งเป็นลูกกรง ป้องกันขโมย กรอบหน้าต่างหนาล้อมไปถึงช่องลมและดัดมุมเป็นมุมค้ำควา ฉลุลายโปร่งแล้วแกะสลัก ช่องลมก็แกะสลักเช่นกัน

7) ธรรมาสน์วัดเกาะ เริ่มตั้งแต่ยอดปราสาท เป็นธรรมาสน์ยอดปราสาท รูปทรงบุษบก และ ชุ่มรังไก่อ หรือบันแถลงทุกชั้น ซ่อฟ้า ไบระกา หางหงส์ แม้จะมีขนาดเล็ก แต่ก็ใช้ฝีมือในการแกะสลักได้งดงาม ได้ฝ้าเพดานมีดาวขนาดเล็กๆ ประดับทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เห็นถึงความตั้งใจจริง และถ้าจะถือว่าเป็นการรอด ฝีมือกันละกันต้องดูลายแกะสลักที่ตรงคันทวยและสาหร่ายห้วนาค เป็นลายฉลุโปร่งแล้วแกะสลักอย่างประณีตช่วงคันทวย แกะสลักเป็นรูปเทวดาถือพระขรรค์ ล้อมรอบด้วยลายกนก จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของธรรมาสน์วัดเกาะ เห็นจะเป็นคันทวย และล่องถุน คันทวยเป็นคันทวยห้วนาค ลำตัวหักมุมและปิดกระจก แปลงไปอีกลักษณะหนึ่ง

8) ศาลาท่าน้ำ (ศาลามเหศวร) ศาลาท่าน้ำมเหศวร เป็นศาลายกพื้น หลังคาลาด 2 ชั้น มีซ่อฟ้าไบระกา หางหงส์ หน้าบันแกะสลักไม้ โดยใช้ลายพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลัก เรียงสลักซ้ำๆ ลวดลายจำหลัก หน้าบันศาลาทั้งสองด้านเหมือนกัน รูปทรงศาลางดงามมาก ฝีมือประณีต มีพนักพิงโดยรอบ และพนักพิงเป็นลูกกรง กิ่งด้วยไม้ลักษณะลูกมะหวด ตลอดผนังพิงตรงช่องระหว่างเสาเว้นเป็นช่องสี่เหลี่ยมทึบเอาไว้สองช่อง ภายในช่องแกะสลักเป็นรูปดอกพุดตาน ฉลุโปร่ง แล้วล้อมกรอบเป็นช่วงๆ รูปแบบศาลามเหศวรหลังนี้ เป็นรูปแบบของช่างสกุลเพชรบุรี

9) อาคารโรงเรียนปริยัติธรรม รูปทรงอาคารเป็นอาคารสมัยใหม่แบบตะวันตก ก่ออิฐถือปูนเครื่องบนใช้ไม้ทั้งหมด ด้านหน้ามีมุขโถงยื่นออกมา และที่จั่วใหญ่ประดับด้วย จั่วบังตา แกะสลักลายฉลุโปร่ง ชุ่มคูหาขนาบหน้าโค้งทั้ง 3 ด้าน แยกออกจากเสาเดียวกัน ในส่วนของช่องลมเหนือประตูทางเข้าอาคาร แกะสลักด้วยไม้ลายกนกกันเขตไบเทศ ออกเป็นทางตะวันตกแต่เป็นแบบไทย การพลิกม้วนและการซ้อนของลายกนก เยี่ยมยอดทีเดียวซึ่งเป็นลักษณะแบบอย่างของสกุลช่างเพชร

4.2.2.2 จิตรกรรม ลักษณะเด่นของจิตรกรรมวัดเกาะ

1) เป็นจิตรกรรมสมัยอยุธยา ที่แสดงให้เห็นรูปแบบ ลักษณะ สี องค์ประกอบและเทคนิคของจิตรกรรมสมัยอยุธยาอย่างชัดเจน เช่น การใช้สีอ่อน การใช้สีไม่มากสี คือ แดง ดำ ขาว เหลือง ลงพื้นด้วย สีขาว ต่อมาจึงเขียนบนพื้นสีเข้ม การลงสีใช้สีแก่ อ่อน โดยใช้น้ำเป็นตัวผสม

2) จิตรกรรมแสดงให้เห็นอิทธิพลและวิวัฒนาการของศิลปะทั้งด้านจิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรมและลวดลายเครื่องประดับ เช่น ลวดลายไม้จำหลัก ลายปูนปั้น ลายผ้า ลายฉัตร สะท้อนจากภาพเจดีย์และฉัตร ที่ลวดลายมิได้ซ้ำกันเลย โดยเฉพาะเจดีย์ได้เห็น รูปทรง เจดีย์ซึ่งเป็นเจดีย์ทรงเครื่องมีลวดลายประดับงดงาม

3) จิตรกรรมแสดงเรื่องพุทธประวัติหลายตอน ได้แก่ อัฐภูมิหาสถาน สัตตมหาสถาน ตอนมารผจญที่ประทับรอยพระบาท ตอนเสด็จดาวดึงส์ ตอนอภิเษก ตอนพบเทวทูตทั้งสี่ ตอนปรินิพพาน ตอนพระมหากัสสปะถวายสักการะถวายพระเพลิง และแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ภาพอดีตพุทธเจ้า 24 พระองค์ ที่ต่างจากที่อื่น ซึ่งส่วนใหญ่มักเน้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ มักเป็นภาพประสูติ วิวาหรมงคล ออกมหาภิเนษกรรมณ์ แต่ที่วัดเกาะแสดง อัฐภูมิหาสถาน กับสัตตมหาสถาน เป็นการเน้นในแง่การบำเพ็ญบารมีธรรม ปรชญา ความคิด มีภาพเหตุการณ์น้อย

4) การจัดวางองค์ประกอบภาพในแนวตั้ง โดยใช้ทรงของเจดีย์และฉัตรสลับกัน แล้วมีกรอบทรงสามเหลี่ยมครอบ ทำให้เกิดเป็นแนวเส้นทรงสามเหลี่ยมซ้อนกันสองชั้นอยู่ต่อเนื่องกันเป็นหยักฟันปลาใช้เป็นเส้นทแยงแบ่งภาพ ใช่วิธีนี้แบ่งผนังด้านข้างทั้งสองด้านให้เหมือนกัน จึงเกิดความสมดุล ให้จังหวะสม่ำเสมอ งามตา ช่องว่า

ระหว่างเจดีย์และใต้ฉัตรบรรจุเรื่องราวพุทธประวัติ ช่องว่างระหว่างยอดเจดีย์และยอดฉัตรเขียนภาพวิทยากรขนาดค่อนข้างใหญ่ เป็นการวางองค์ประกอบภาพที่มีลักษณะเฉพาะตัว แม้ว่ามีลักษณะเฉพาะแต่ก็มีลักษณะร่วมกับจิตรกรรมร่วมสมัยเช่นกัน การวางภาพวาดตลอดผนัง การค้นภาพไม่เขียนติดกันเป็นพืด การวางเจดีย์เป็นรูปตั้งแบบเดียวกับวัดปราสาท นนทบุรี วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ

5) การจัดวางกลุ่มตัวภาพ การใช้สีที่แตกต่างกัน ทำให้แยกองค์ประกอบได้ง่ายและติดตามภาพได้ดีแม้ว่าภาพจะรวมกันแน่น

6) การเขียนตัวภาพ เขียนแบบเรียบง่าย บางแห่งใช้การตัดเส้นรูปนอกเท่านั้น ทำให้ชวนมอง ช่องว่างระหว่างเจดีย์กับฉัตร เป็นพื้นขาว นอกจากเขียนภาพวิทยากร พื้นที่ว่างเขียนลายเมฆ ซ่อดอกไม้ ปลายดอกไม้ร่วง พื้นหลังเจดีย์เป็นสีแดง

7) เส้นสีเทาเป็นสีครีมพลัว คล้ายวัดใหญ่สุวรรณาราม

8) สะท้อนความเข้าใจในเรื่องพุทธศาสนาของคนในยุคนี้

9) สะท้อนสภาพสังคมบางส่วน ความเป็นไปของวิถีชีวิตของคนในสังคม เช่น ขุนนางชาวบ้าน รวมไปถึงการแต่งกาย ทรงผม การละเล่น

10) แทรกภาพชาวต่างชาติไว้มาก ทั้งชาติตะวันตกและตะวันออก โดยเฉพาะชาติตะวันตก ซึ่งสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชาวตะวันตกเดินทางเข้ามาติดต่อเป็นจำนวนมาก เมืองเพชรบุรีนับเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในสมัยอยุธยาทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ทางด้านเศรษฐกิจนับเป็นเมืองท่าสำคัญเมืองหนึ่งเป็นเมืองที่อยู่ในเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและเส้นทางเดินเรือ โดยเฉพาะอยู่ในเส้นทางที่จะผ่านไปยังเมืองมะริด เมืองท่าสำคัญในสมัยอยุธยา ทำให้มีพ่อค้าวานิชย์นักเดินทางต่างชาติ ต่างภาษาผ่านเข้ามาอย่างมากมาย จึงได้สะท้อนออกมาในงานจิตรกรรมดังเช่นที่วัดเกาะนี้ สะท้อนให้เห็นว่าคนในยุคนี้มองคนต่างชาติอย่างไร

11) เป็นส่วนหนึ่งของงานศิลปะที่หลงเหลืออยู่ สะท้อนให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมืองที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความศรัทธาอย่างแรงกล้าในพุทธศาสนา

12) การเขียนบรรยายภาพว่าเป็นภาพอะไร ไม่มีการเขียนภาพพร้อม น่าจะมีการเขียนในยุคหลังแต่น่าจะนานมาแล้ว เนื่องจากคำบรรยายภาพบางภาพที่ทับลงไปในด้านเส้นสีเทาที่ลบเลือนไป น่าจะมีการซ่อมมาหลายครั้งองค์ประกอบและเทคนิคของจิตรกรรมสมัยอยุธยาชัดเจน แสดงให้เห็นอิทธิพลและวิวัฒนาการของศิลปะด้านจิตรกรรม เป็นการแสดงเรื่องราวพุทธประวัติ หลายตอน คือ

(1) ภาพพุทธประวัติ ตอนมารผจญ

(2) พระพุทธบาทชายทะเล

(3) เทพชุมนุมซ้อนกันในแนวตั้ง

(4) ไตรภูมิ และดาวฤกษ์ต่างๆ

(5) ภาพพระอดีตพุทธ มีลักษณะของอิทธิพลศิลปะ ลพบุรี

(6) ภาพพระมหากัสสปะถวายสักการะพระบรมศพพระพุทธเจ้า ภาพการสมโภช

ในพระราชพิธีถวายพระเพลิง และภาพโศกนพราหมณ์แบ่งพระสารีริกธาตุ คือ ภาพเจ้าเมืองต่างๆ เสด็จมาขอแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ

(7) ภาพราชทูตเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินมีภาพทิวทัศน์และลักษณะการแต่งกายของผู้คน คือภาพพระพุทธประวัติ ตอนท้าวทูตทั้ง 4 เนมิตกายในพระพุทธเจ้าเห็นสังขารของมนุษย์ ที่มีแก่ มีเจ็บ มีตาย และภาพสมณะ

(8) ภาพเจดีย์สลักรับฉัตร และใต้ฉัตรเป็นภาพอัฐมมหาสถาน คือสถานที่สำคัญ 8 แห่ง เริ่มเรียงจากด้านพระประธานไปยังผนังหุ้มกลองหน้า คือ ภาพปางประสูติ ปางตรัสรู้ ปฐมเทศนา ปางปาสาไลต์ ปางทรงมานาपालหัตถ์ ปางแสดงโมกปาฏิหาริย์ ภาพแสดงพุทธองค์แสดงฤทธิ์ปราบเตยรตี

(9) ภาพเจดีย์สลักรับฉัตรและใต้ฉัตรเป็นภาพสัตตมหาสถานสถานที่สำคัญ 7 แห่ง เรียงจากด้านพระประธานไปยังผนังหุ้มกลองด้านหน้า คือ ประทับที่อนิมิตเจดีย์ ประทับและเสด็จพระราชดำเนินพุทธจกมลเจดีย์ ประทับเรือนแก้ว ประทับใต้ต้นไทร ภาพเทวดา 2 องค์ นั่งประคองอัญชลี ประทับ ณ สระมุจลินทร์ ประทับใต้ต้นราชายตนพฤกษ์มีภาพคนเลี้ยงพระ

(10) ภาพวิทายาธ 12 ภาษา

(11) ภาพมารแบก

4.2.3 วิถีชีวิต ชุมชนวัดเกาะมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่หลากหลายทั้งทาง วิถีชีวิต ทางวัฒนธรรม และการประกอบกิจการต่างๆ ที่ปัจจุบันยังคงสืบทอดและยังคงดำเนินชีวิตอยู่มาจนถึงปัจจุบันในที่นี้จะกล่าวถึงอาชีพที่สำคัญ ได้แก่ การทำเมรุลอยวัดเกาะ การแกะสลักไม้โบราณ การทำทองโบราณ การทำอุตสาหกรรมขนมหวาน การทำอุตสาหกรรมข้าวเกรียบงา ศิลปะบ้านโบราณ โดยในเรื่องวิถีชีวิตจะลงรายละเอียดในหัวข้อต่อไป ดังนี้

4.2.3.1 การทำเมรุวัดเกาะ ในปัจจุบันการทำเมรุวัดเกาะยังสามารถพบได้ที่ภูมิของพระอาจารย์เสถียร ธนปญโญ และภูมิของพระอาจารย์ผูก จันทโชโต ซึ่งในปัจจุบันมีนายอนันต์ ซาดิน้ำเพชร (ตุ้ม) ยังมีเมรุลอยให้เช่าได้จนถึงทุกวันนี้ เมรุวัดเกาะของกลุ่มช่างวัดเกาะ ที่ทำเป็นเมรุขนาดใหญ่ ความสูงประมาณ 9 วาเป็นอย่างน้อย ยึดถือตามคตินิยมแบบแผนโบราณ ตัวเมรุประกอบด้วยเรือนยอด ตั้งบนแท่นฐานสูง 2-3 ชั้น อาจย่อมุม ฐานล่างทำเป็นเขาพระสุเมรุ ตามคตินิยมว่าพระเมรุมาศคือเขาพระสุเมรุ อันเป็นสิ่งสถิตของสมมติเทพ ผู้เสด็จกลับจากอวตารแล้วเสด็จกลับสู่สรวงสวรรค์ดุจเดิม ฐานมักนิยมเขียนภาพล่องดูน เป็นรูปทิวทัศน์ ธรรมชาติ รูปในวรรณคดี รูปตัวละครหรือสัตว์หิมพานต์ รูปปริศนาธรรม เป็นต้น มีบันได 4 ทิศ ระเบียงรอบด้านบนติดราชวัติ โคม ฉัตร บังแทรก บังสุริย์ ตามสมควร และติดตั้งรูปสัตว์หิมพานต์ หรือเทพประจำมุม กับดอกไม้พุ่มทั้ง 4 มุมเมรุ หลังคาเมรุทำเป็นทรงมณฑป ทรงเจดีย์ หรือปราสาท ออกมุข 4 ด้าน หลังคา ซ้อน 2 ชั้น 3 ชั้น ติดซ้อฟ้า ไบระกา หน้าบันปั้นหรือแกะสลักเป็นเทพพนม นารายณ์ทรงครุฑท้าวสัทภมบดีทรงช้างเอราวัณ เป็นต้น เสารับมุขกระสัน ด้านละ 2 ต้น 9 องค์หา ดัดรวงผึ้ง ห้วนาค เเชิงชายติดกระจิ่งมีทวยห้วนาครับเชิงชายเพดานเมรุติดดวงดารา มีฉัตรห้องกลาง ฐานเบญจารับลูกโกศ หรือเมรุทรงหลังคาทรงบุษบก หรือทำล้อลักษณะ เหมือนยอดเมรุนอก ฐานชั้นบนประดับกระจิ่งพริ้ง มุมทั้ง 4 มีกาบพรหมศร เมรุครั้งก่อนบางครั้งมักจะทำเป็น 5 ยอด คือมียอดใหญ่และเมรุแทรกหรือเมรุทิศ อีก 4 ยอด แต่ปัจจุบันนิยมเป็น 9 ยอด โดยแทรกยอดกลางให้มี 5 ยอด รวมเมรุทิศอีก 4 ทิศ และเมรุที่สมบูรณ์แบบที่สุด จะต้องมีเมรุในอีกชั้นหนึ่งเป็นที่ประดิษฐานโกศ รูปแบบเมรุในมักจะทำล้อเลียนรูปแบบเมรุนอก ทำนองเมรุเล็กแทรกอยู่ในเมรุใหญ่ แต่ปัจจุบัน คงจะเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลือง จึงตัดเมรุใน หรือ ชั้นฐานเบญจาที่ใช้ตั้งโกศศพ ใช้โต๊ะหมู่หรือร้านไฟหรือที่เรียกว่าจิตกาธานแทน เมรุวัดเกาะได้ สืบสานผลงาน หลากหลายรูปแบบ และศิลปะช่างโดยฝีมือช่างชั้นครูได้อย่างเลิศหรูสวยงาม วิจิตรตระการตา เป็นงานศิลปะที่ตื่นตา ตื่นใจแก่ผู้พบเห็น ไม่มีที่ติ ก็ด้วยภูมิปัญญา แรงบันดาลใจ ด้วยจิตวิญญาณแห่งความศรัทธาที่มุ่งมั่น ในความรู้ ความสามารถ มีความฉลาด อิศระ หลักแหลม ในภูมิปัญญาทั้งมีใจเปี่ยมด้วยพลังของศิลปินอย่างแท้จริง สมัยก่อนคตินิยมการสร้างเมรุลอยสืบเนื่องจากสมัยก่อนเพราะสมัยก่อนนั้นไม่มีเมรุที่มีอยู่ในวัดทั่วไปในปัจจุบันนี้ แต่คนสมัยก่อนจะสร้างเมรุลอยสำหรับใช้เผาศพเนื่องจากมีราคาแพงถ้าเทียบกับในสมัยก่อน ราคาประมาณ 1,000 บาท สมัยก่อนถือว่าอุปกรณ์ยังไม่แพงมากนักจึงนิยมใช้กัน ถ้าใครใช้เมรุลอยในการเผาศพก็ถือว่าเป็นบุคคลที่มีฐานะร่ำรวย

4.2.3.2 การแกะสลักไม้โบราณ เพชรบุรีมีเครื่องเรือนชนิดหนึ่งซึ่งทำยากมีราคาแพงแต่ยังเป็นที่ยืนชอบผู้ที่ชอบของเก่านั้น คือ เครื่องเรือนไม้โมก ตูไม้โมก ซึ่งทำเลียนแบบตู้ฝรั่งที่มีการฝังเนื้อไม้สีต่างๆ ลงบนตัวตู้ เพชรบุรีเป็นถิ่นช่างจึงมีช่าง ผู้ประดิษฐ์เครื่องเรือนไม้โมกขึ้นมา ผู้ที่ยึดอาชีพนี้ต้องมีความอดทน ช่างฝีมือที่ได้รับการกล่าวขานว่ามีฝีมือยอดเยี่ยม นั่นคือ คุณรุ่งฟ้า ตาละลักษณะ ปัจจุบันช่างฝีมือดีที่ยังสามารถทำเครื่องเรือนไม้โมกมีเหลืออยู่ น้อยราย ถ้าไม่สูงอายุนจนทำไม่ไหวก็เลิกไปเพราะไม่มีความอดทนเพียงพอเพราะการทำตู้ใบหนึ่งต้องใช้เวลานานมาก แต่นับเป็นความโชคดีและความภาคภูมิใจของชุมชนวัดเกาะที่ยังมีช่างฝีมือดีที่ยังรักษานี้ รับงานซ่อมตู้เก่าและทำตู้ใหม่อยู่ คือ นายรุ่งฟ้า ตาละลักษณะ เริ่มทำตู้ไม้โมกเมื่อคราวฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี (พ.ศ. 2525) โดยในขณะนั้นมีคนไปตามหาตู้เก่าตามบ้านต่างๆ แล้วนำมาให้ซ่อม จึงเริ่มทดลองทำและเริ่มเรียนรู้เทคนิควิธีการซ่อมแซมด้วยตนเอง การซ่อมนั้นต้องลื้อลายเก่าออกมาแล้วค่อยๆ ใส่เข้าไปใหม่ โดยสังเกตุลาย ความละเอียดระมัดระวัง เพราะต้องทำให้กลมกลืนกับของเก่าให้ได้บางชิ้นทำเสร็จแล้วสวยกว่าเดิมมันไม่กลมกลืนกับของเดิม เพราะของใหม่ที่ห้ามประณีตกว่า ด้วยเครื่องมือทันสมัยกว่า ลวดลายคมชัดกว่า ก็ใช้ไม่ได้ ต้องทำใหม่หมดเลย อันเก่าเก็บไว้ที่บ้าน ไว้ดูเป็นตัวอย่าง การทำใหม่นั้น โดยทั่วไปจะใช้ไม้สักทำเป็นโครงเครื่องเรือนที่สมบูรณ์ก่อน แล้วจึงฝังไม้โมกลงไปตามจุดต่างๆ เช่น ลั่นชัก หน้าบานตู้ เป็นต้น ในอดีตช่างรุ่งฟ้ากล่าวว่าท่านเคยเป็นทหารมาก่อน แต่ในภายหลังท่านอยากจะทำอาชีพที่ไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใครเพราะอาชีพเหล่านี้มักไม่มีใครแย่ง อาศัยเป็นคนพักรักจำไม่เคยมีบรรพบุรุษทำมาก่อน นับว่าเป็นช่างฝีมือดีที่มีงานเข้ามาไม่ขาดสาย ช่างรุ่งฟ้า ได้ฝากฝีมือไว้ที่วัดบางแคน้อย จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยการทำการแกะสลักประตูที่วัดแห่งนี้ กล่าวกันว่าผู้ที่จะทำเครื่องเรือนไม้โมกได้นั้น นอกจากจะต้องถนัดในเชิงช่างทั้งช่างไม้ ช่างเขียน ช่างแกะสลักแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีเวลามีศรัทธาแรงกล้าจึงจะทำได้สำเร็จ ช่างส่วนใหญ่ในสมัยก่อนจึงเป็นช่างพระ พวกตู้ โต๊ะ ต่างๆ ในเมืองเพชรส่วนใหญ่จึงปรากฏศิลปะการแกะสลักไม้อยู่ตามวัดวาอารามต่างๆ เช่นวัดเกาะแก้วสุทธารามในอำเภอเมืองนั้น มีตู้ไม้โมกใช้เก็บหนังสือพระธรรมคัมภีร์ต่างๆเป็นจำนวนมาก ตู้เหล่านี้ส่วนใหญ่มีอายุหลายสิบปีปัจจุบันช่าง ฝีมือดีที่ยังสามารถทำเครื่องเรือนไม้โมก ได้มีเหลือน้อยราย

4.2.3.3 ช่างทำทองแห่งบ้านหัวถนน อีกอาชีพหนึ่ง ซึ่งสร้างชื่อเสียงในงานฝีมือ และคุณภาพของงานให้กับชาวหัวถนนที่ยึดอาชีพนี้ก็คือ ช่างทำทอง ซึ่งเป็นการสืบตระกูลช่างทองมาจากบรรพบุรุษคนไทย ทำในแบบครอบครัว ลูกหลาน ตลอดถึงคนในหมู่บ้านที่มีใจรัก ช่างทำทองวัดเกาะเป็นผู้มีคุณภาพ มีความละเอียดลออ ชื่อสัตย์ ต่อลูกค้า งานแต่ละชิ้นมีความสวยงามและสูงค่าในฝีมือ เป็นที่ยอมรับต่อลูกค้า และดำรงชื่อเสียงต่อมา ช่างทองเมืองเพชรบุรีรุ่นต่อมา เป็นช่างทองซึ่งอาศัยอยู่แถบหัวถนนพาณิชย์เจริญ ตั้งแต่บริเวณวัดเกาะ และศาลเจ้าบ้านป็น จนถึงบริเวณตรอกท่าช่อง เริ่มจากบ้าน ทองสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นห้องแถวต้นถนน ร้านซุนเซ็ง ซึ่งเป็นช่างชาวจีนรุ่นใหม่ ห้องแถวของตระกูลชูปดินทร์ และบ้านนางเนื่อง แผงสีคำ และบ้านนายโช ต้นตระกูลสุวรรณช่าง ส่วนห้องแถวอื่นๆเป็นบ้านซึ่งปิดอยู่ตลอดเวลา หรือไม่ก็เป็นห้องเช่าในปัจจุบัน การทำทองโบราณนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ 4 หรือ อาจจะก่อนหน้านั้น สมัยก่อนมีการเรียนการสอนภายในวัดเท่านั้น เฉพาะผู้ที่บวชเรียนแต่ปัจจุบันต่อมาก็ได้มีการสอนให้มากขึ้น จนมีการสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ ช่างทองคนไทยตระกูลสำคัญในแถบถนนพาณิชย์เจริญนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตระกูล คือ ตระกูลสุวรรณช่าง และ ช่างทองตระกูลทองสัมฤทธิ์ ช่างทองทั้งสองตระกูล เริ่มทำทองตั้งแต่ครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยช่างคนสำคัญของตระกูล มีดังนี้ ช่างทองตระกูล สุวรรณช่าง ช่างทองตระกูล ทองสัมฤทธิ์ นางเนื่อง แผงสีคำ นางสาวสมจิตร อรรถวทรชน (แขก)

4.2.3.4 การทำอุตสาหกรรมขนมหวาน การทำอุตสาหกรรมขนมหวานในชุมชนวัดเกาะมีการทำขนมในหลายๆบ้าน เป็นในลักษณะการทำแจกเพื่อนบ้านชิมแล้วว่าอร่อยจากนั้นก็ทำขายในเพชรบุรี ร้านที่ทำขนมตาม

บ้านก็มี ร้านขนมหวานนางปราณี ร้านขนมหวาน นางกระแสร้ ขนมอาลัว นางโป่ง ร้านขนมผิง ร้านขนมหม้อแกง และขนมอื่น ๆ อีกมากมาย มีการจัดแจงดังนี้

1) บ้านขนมหวานนางปราณี บ้านขนมหวานหลังนี้จะมีนางปราณีและนางสาวนวลจันทร์ เย็นสุขใจ เป็นเจ้าของบ้านและเจ้าของกิจการ ซึ่งในปัจจุบัน บ้านขนมหวานหลังนี้มีผลิตภัณฑ์อยู่ 2 อย่าง คือ อาลัว ข้าววังและข้าวตู ซึ่งบ้านขนมหวาน ที่มีสิ่งทีี่สะดุดตาตั้งแต่เราเข้ามานั้นก็คือ ลักษณะบ้านจะเป็นลักษณะของบ้านไม้ทรงไทยสมัยก่อนมีอายุมากกว่า 150 ปี แต่ก็มีมีการต่อเติมมาทุกยุคทุกสมัย จนมาถึงปัจจุบันก็ยังคงความงดงามของบ้านอยู่ในสมัยก่อนเหตุการณ์ที่สำคัญของบ้านหลังนี้คือ สมัยรัชกาลที่ 5 ทรงเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคผ่านบ้านหลังนี้ทรงทอดพระเนตรเห็นปูทวดของนางสาวนวลจันทร์และนางปราณีกำลังรดน้ำสวมน้ำสำหรับอยู่หลังบ้าน พระองค์ทรงชื้อยอดมันสำปะหลังนั้นเพราะคุณารับประทาน ปูทวดของนางปราณีและนางสาวนวลจันทร์ท่านได้ถวายไปที่บริเวณบ้านของนางปราณีและนางสาวนวลจันทร์นั้นจะมีบ้านทรงไทยย่อม ๆ อยู่หลังหนึ่งติดกัน ซึ่งในสมัยก่อนเรือนนี้เคยเป็นยั้งฉางเก็บข้าวมาก่อนในสมัยก่อนเวลาคนในชนบทมาขายข้าวแถวบริเวณถนนตลาดหรือหัวถนนในปัจจุบันนี้ ก็จะมีเงินเมื่อเวลาขายข้าวเสร็จจากนั้นก็ซื้อทองกันกลับไป ย่านนี้สมัยก่อนเป็นย่านของคนทำทองจะมีร้านทองตั้งขึ้นอยู่มากมาย เรื่องเกี่ยวกับขนมหวานที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ที่นี้จะทำขนมอยู่ 2 อย่างคืออาลัวข้าววังและข้าวตู

2) บ้านขนมหวาน นางกระแสร้ บ้านขนมหวานหลังนี้ เป็นบ้านขนมหวานที่ทำขนมอาลัวเพียงอย่างเดียว ซึ่งทำและส่งขายในลักษณะขายส่ง ผู้ดำเนินกิจการ คือ นางกระแสร้ สุขอำพร ในอดีตนางกระแสร้ นั้นได้เคยเป็นลูกจ้างที่ร้านทำอาลัวมาก่อนและหลังจากนั้นก็ได้หันเหไปประกอบธุรกิจเป็นของตัวเองโดยการทำอาลัวเพื่อขายส่ง จุดเด่นของบ้านหลังนี้คือ การที่มีของสะสมน่ารักตั้งแต่สมัยก่อน อาทิ การมีตุ๊กตาปั้น รูปรางวัลต่าง ๆ ตุ๊กตาปลา

3) บ้านขนมหวานแสงมณี ขนมหม้อแกง บ้านขนมหลังนี้มีชื่อเสียงในการทำขนมหวานมานาน ผู้ดำเนินกิจการคือ นางเฟื่องฟ้า แสงมณี นอกจากจะทำขนมหม้อแกงแล้ว มีขนมหวานที่ชื่อว่า ทองหยอด ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ขนมหม้อแกงเป็นขนมพื้นเมืองจังหวัดเพชรบุรี ประมาณกว่า 40 ปีมาแล้ว ได้ชื่อว่าขนมหม้อแกงเมืองเพชร ปัจจุบันขนมหม้อแกงเป็นขนมที่มีรสหวานกลมกล่อมชวนกิน จึงมีผู้เรียกว่า"ขนมเค้กไทย" นับเป็นของฝากที่นิยมมากกว่าสินค้าประเภทอื่น ด้านานขนมหม้อแกงนั้นได้กล่าวไว้ว่า ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้กล่าวถึงบุคคลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นตำรับและมีชื่อเสียงเลื่องลือในการทำอาหารหวานคาวต่าง ๆ บุคคลดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนาม ท้าวทองกีบม้า หรือ ลารี ก็มาร์ เป็นชาวต่างชาติที่เกิดในเมืองไทย ซึ่งรับราชการเป็นหัวหน้าห้องเครื่องในวังหลวง เป็นผู้เริ่มต้นสอนให้ประชาชนชาวสยามได้รู้จักทำขนมหวานต่าง ๆ เช่น ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง ขนมทองม้วน เป็นต้น และสันนิษฐานว่า ท้าวทองกีบม้าเป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นวิธีทำ ขนมกุมภภมาศหรือขนมหม้อทอง หรือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า ขนมหม้อแกง ขนมหม้อแกงเมืองเพชรบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ครั้งที่ทรงเสด็จประทับ ณ พระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี และได้นำขนมหม้อแกง อาหารข้าววังมาเผยแพร่ให้คนไทยเรียนรู้และได้นำมาสืบสานปรับปรุงพัฒนาจนขนมหม้อแกงกลมกลืนกลายเป็นวิถีชีวิตและเป็นเอกลักษณ์ของชาวเพชรบุรีไปเ็นที่สุด ดังนั้นงานพิธีมงคลไม่ว่า งานมงคลสมรส งานบวชชานค งานพิธีขึ้นบ้านใหม่ ขนมหม้อแกงจะเป็นหนึ่งในอาหารคาวหวานมาโดยตลอด ร้านขนมหวานของ นางเฟื่องฟ้า แสงมณี นั้นจะมีทั้งขายส่งและขายปลีกด้วย ถ้านักท่องเที่ยวมาเที่ยวซื้อที่ร้าน ก็จะได้ราคาส่งของทางร้าน คือ 25 บาท ต่อ 1 ถาด

4.2.3.5 อุตสาหกรรมทำข้าวเกรียบงาบ้านหัวถนนถนนพานิชเจริญในเขตที่เรียกว่าหัวถนนยังประกอบอาชีพและเป็นย่านรวมแห่งหนึ่งที่มีการทำอุตสาหกรรมข้าวเกรียบงาเป็นสินค้าพื้นเมือง ส่งเป็นสินค้าออกและเป็นของฝากเช่นเดียวกับขนมหวาน จัดเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวและยึดถือเป็นอาชีพที่ขึ้นหน้าขึ้นตาอีกอย่างหนึ่ง ข้าวเกรียบงาเป็นสินค้าพื้นเมืองที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของเมืองเพชรอยู่นานหลายสิบปี ก่อนที่ขนมหม้อแกงจะมา

ชื่อเสียงโด่งดังก็หลังสงครามโลกนี้เอง ร้านทำและส่งข้าวเกรียบต่อไปนี้คิดมาเฉพาะอยู่ในย่านบ้านหัวถนนและอยู่ในแถววงเตี้ยกัน ไม่เกินหนึ่งกิโลเมตรจากบ้านหัวถนน ซึ่งปัจจุบันบางแห่งยังทำกิจการอยู่แต่ลดปริมาณลง จนในปัจจุบันไม่มีร้านไหนที่ทำข้าวเกรียบงาแล้ว โรงงานป้าเลื่อน ร้านทองธรรมชาติ โรงงานบ้านป้าห่วย โรงงานบ้านป้าทองอยู่ โรงงานทำข้าวเกรียบปั้นแก้ว (ต่อมาย้ายไปดำเนินกิจการอยู่ที่ถนนเพชรเกษม ด้านเขาวัง) โรงงานร้านทองเหลือง ร้านอุดมเพชร โรงงาน ส. รุ่งเรือง โรงงานร้านเจือทิพย์ โรงงานร้านไทยถาวร โรงงานร้านน้ำเพชร 1-2 การทำข้าวเกรียบงาเดิมคงเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวมาก่อน มักทำในช่วงว่างงาน เช่น หลังฤดูทำนาหรือช่วงฝนตกไม้ซุงหนัก ข้าวเกรียบจึงกระจายทำในชนบทมีอยู่ทั่วไปด้วย เช่น บ้านไสกระดาน โตนดหลาย หนองโสน ไร่พระเนียด บ้านกุ่ม บ้านใหม่ เป็นต้น ข้าวเกรียบงาส่งไปขายทางทะเลตะวันออก ทางเหนือถึงชัยนาท ทางภาคกลางได้แก่ แม่กลอง มหาชัย กรุงเก่า แปรธวัช

4.2.4 แหล่งท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะ วัดเกาะแก้วสุทธาราม เดิมชื่อวัดเกาะ เมื่อจัดเขตพื้นที่การปกครองในชั้นหลังแล้ว อยู่ในเขตตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ทิศเหนือจรดที่ดินเอกชน ทิศใต้จรดคลองวัดเกาะ ทิศตะวันออกจรดถนนมาตยาวงศ์ และทิศตะวันตกจรดแม่น้ำเพชรบุรี จะเห็นว่าตัววัดติดลำน้ำถึง 2 ด้าน จึงอาจจะเป็นไปได้ว่า แต่ก่อนภูมิสถานที่ตั้งวัดคงล้อมรอบไปด้วยน้ำ ทั้งชื่อ วัด ก็ยังมีรอยให้ขบคิดไม่น้อยในข้อสันนิษฐานของหลายบุคคล อาจกล่าวได้ว่าในสมัยก่อนนานหลายร้อยปี อาณาเขตของวัดเกาะแห่งนี้ อาจจะเคยเป็นทะเลมาก่อน ซึ่งชาวชุมชนวัดเกาะนี้ยังมีการสันนิษฐานกันเพราะในอดีตได้พบเศษเปลือกหอยอยู่ที่พระนครคีรี ซึ่งอาจจะเป็นชื่อของวัดมาจนถึงปัจจุบัน บริเวณวัดเกาะส่วนใหญ่ในอดีตนั้นเคยเป็นป่าช้ามาก่อน ในปัจจุบันได้มีการถมที่มากทำเป็นบ้านเรือน และตึกแถวให้คนในชุมชนเช่าอยู่ วัดเกาะเป็นวัดเก่าแก่จากการสันนิษฐานจากกรมศิลปากรเป็นวัดในสมัยอยุธยากลางหรืออาจจะเก่าก่อนสมัยอยุธยา ดังนั้นโบราณสถานสำคัญ คือ วิหาร อุโบสถ ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถ เจดีย์ประธานทรงเครื่องหน้าวิหาร สันนิษฐานว่าอาจจะมีการก่อสร้างขึ้นมาก่อน ส่วนเจดีย์ราย ศาลาการเปรียญ ภูมิสงฆ์ ศาลาทำน้ำ และหอระฆัง นั้น ล้วนมาสร้างในสมัยหลังทั้งสิ้น แต่สมัยหลังของวัดเกาะก็เก่าขนาดรัตนโกสินทร์ รัชชกาลที่ 4 – รัชกาลที่ 5 แล้ว ดังนั้นก็กล่าวตามลำดับอายุของโบราณสถานที่สำคัญดังนี้

4.2.4.1 วิหาร วิหารของวัดเกาะตั้งอยู่ทางด้านขวามือของอุโบสถทางทิศเหนือของวัดเกาะ เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูน ขนาด 4 ห้อง สร้างด้วยแบบแผนเช่นเดียวกับอุโบสถ แต่มีลักษณะเรียบง่ายมากกว่า ลักษณะของฐานวิหารอ่อนโค้งมากกว่าฐานอุโบสถ มีเสาย่อมุมรับมุขทางด้านหน้าและด้านหลัง หัวเสาเป็นข้อแครงรูปปูนปั้นที่มุขด้านหลังมีเจดีย์ขนาดเล็ก ทรงจอมแหแปดเหลี่ยมตั้งอยู่ 1 องค์ มีประตูเฉพาะด้านหน้าเพียงประตูเดียว ผนังด้านหลังปิดทึบ ผนังด้านข้างเจาะช่องหน้าต่าง ด้านละ 1 บาน (สันนิษฐานว่าสมัยก่อนยังไม่มีการเจาะเพิงจะมาเจาะเป็นหน้าต่างสมัยหลัง) หลังคามุงด้วยเกล็ดกระเบื้องดินเผาปลายแหลม หลังคาลาด 1 ชั้น มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบันเรียบไม่มีลวดลายภายในประดิษฐาน พระประธาน สลักจากหินทรายแดง ปูนปั้นลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย ด้านหน้ามีสาวกยืนประคองอัญชลี อยู่ข้างละ 1 องค์ และมีพระพุทธรูปอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง วิหารแห่งนี้เคยบูรณะมาแล้วในปี พ.ศ.2519 (การตั้งข้อสันนิษฐานสำหรับวิหารแห่งนี้เดิมอาจจะเคยเป็นอุโบสถมาก่อนในสมัยอยุธยา แต่ต่อมามีการสร้างอุโบสถอีกหลังหนึ่งขึ้นจึงเปลี่ยนเป็นวิหารเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปที่สำคัญ การสันนิษฐานว่าโบราณสถานหลังนี้อาจจะเป็นอุโบสถมาก่อนสันนิษฐานจากการที่มีทางเข้าออกประตูเดียวหรือที่เรียกว่าอุโบสถ มหาอุด

4.2.4.2 อุโบสถ อุโบสถวัดเกาะ เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูน ยาว 5 ห้อง กว้าง 2 ห้อง เป็นอุโบสถที่มีมานานอย่างน้อยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น (จากการศึกษาจากกรมศิลปากร) โดยพิจารณาจากทรวดทรงอุโบสถและใบเสมา ภายหลังจากชำรุดทรุดโทรมอย่างหนักจึงปฏิสังขรณ์อุโบสถขึ้นใหม่ พร้อมกับเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ได้จารึกปี พ.ศ.2277 ไว้ และในสมัยพระครูเพชรโรยมคุณ (เหลื่อม) เจ้าอาวาสวัดเกาะองค์ที่ 4 ได้ทำการบูรณะอุโบสถ (2442 - 2470) และในสมัยพระอธิการเลื่อน พ.ศ.2547 (เจ้าอาวาสปัจจุบัน) ประดิษฐานอุโบสถวัดเกาะ

ด้านข้างไล่มีหน้าตางไม่เหมือนกับอุโบสถโดยทั่วไป ก่ออิฐถือปูนหลังคาซ้อน 2 ชั้น มุงด้วยกระเบื้องกาบูนานปูน มีเสาศาโลงรับมุขหน้าและมุขหลัง หัวเสา ปูนปั้นรูปบัวแวง กระเบื้องเชิงชายตกแต่งลวดลายไม่ซ้ำกัน งดงามมาก อุโบสถเรียงมีลักษณะอ่อนโค้งงดงาม ผั่งใช้ เสาอิงโดยรอบอุโบสถ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตามคติความเชื่อของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย หน้าบันอุโบสถตกแต่งด้วยลายปูนปั้นสวยงามมาก ด้านหน้าปั้นเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑยุคนาคประกอบด้วยลายเปลวในพื้นทึบ บางส่วนบูรณะขึ้นใหม่ ส่วนหน้าบันอุโบสถด้านหลังตกแต่งด้วยลายปูนปั้นเทพพนม ประติมากรรมเข้าอุโบสถ วัดเกาะ มี 2 ประตู เป็นประตูซุ้มเรือนแก้ว มีบันแถลงลด 2 ชั้น ประตูลายปูนปั้นสวยงามจนหาที่ติมิได้ ซุ้มประตูด้านขวามือปั้นเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑประกอบด้วยลายกนกเหมือนกับลายหน้าอุโบสถ แต่มีความละเอียดกว่า ลีลาของลายกนกเป็นแบบอย่างของศิลปะสกุลช่างเพชรบุรี ฐานของซุ้มประตูเป็นฐานสิงห์ ที่ค่อนข้างดูแปลกตาช่วงระหว่างฐานจั่วหน้าบันหรือลายหน้ากระดานเหนือประตู ประตูด้วยกระเบื้องเคลือบกลมเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 นิ้ว ทำเป็นไม้ดอกไม้ประดับด้วยกลีบไม้เป็นปูนปั้น ส่วนใบระกาซ้อฟ้า และหางหงส์ปั้นเป็นหัวมังกร มีลักษณะคล้ายเศียรพญานาค ลายซุ้มประตูด้านซ้าย ปั้นปูนรูปนารายณ์ทรงพญาวานรล้อมด้วยลายพุ่มข้าวบิณฑ์ อันเป็นที่นิยมกันในสมัยนั้นเหมือนกับลายหน้าบันอุโบสถวัดเขว้าน ไตอิฐ ระหว่างประตูอุโบสถด้านหน้าทั้งสองข้าง มีภาพเขียนพระพุทธรูปประทับยืนบนดอกบัว และพระโมคคัลลาพระสารีบุตรยืนอยู่ซ้ายและขวาในท่าน้อมอัญชูลีเป็นฝีมือ (อาจารย์ธานี สุวรรณช่าง เขียนไว้ เมื่อ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2508) ส่วนหน้าบันซุ้มประตูด้านหลังขวามือเป็นรูปนกยูงที่ขนนกยูงประดับด้วยถ้วยเคลือบกลมเล็กสีเขียว เป็นปูนปั้นรูปยักษ์ขี่สิงห์ มีลายกนกพุ่มข้าวบิณฑ์ คันทวยหรือค้ำยันสลักด้วยไม้รูปนาค ประดับกระຈိสีแบบอยุธยาแท้มีเฉพาะเสาศาโลงรับมุขหน้าและมุขหลังเท่านั้น ปลายเสาสองข้างสอดเข้าหากัน ตามแบบประเพณีในการแก้ปัญหาที่สูงเกินตา เพดานมุขด้านหน้าและมุขหลังของอุโบสถแกะสลักด้วยไม้เป็นรูปดาวล้อมเดือน ปิดทอง ซ่อนเป็นเชิงชั้นสวยงาม เป็นฝีมือพระอาจารย์ยัด สุวรรณ ในสมัยพระครูเพชรโร ปรมุณ (เหลียม จนทโชโต) เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ.2442 รวมทั้งแกะสลักลายไก่ฟ้าประดับมุมเพดานมุขด้านหน้าและมุขด้านหลัง ยิ่งพินิจยิ่งน่าชมยิ่งนัก ความงดงามอีกอย่างหนึ่งของอุโบสถในตำบลปัตถยกรรมก็คือ ซ้อฟ้ามีรูปทรงสมส่วน สง่างามเพราะมีลักษณะเหมือนกับไก่โก่งคอขัน หรือเหมือนหัวนาคชูคอขึ้นเบื้องบนเข้าใจว่าต้องเป็นฝีมือของพระอาจารย์ยัด สุวรรณ (นายอานันต์ ซาดิน้ำเพชร, 2550) ได้กล่าวไว้ว่า "ในสมัยรัชกาลที่ 5 นั้น พระองค์ได้เสด็จที่วัดเกาะแก้วสุทธารามนี้เพื่อวัดอาณาเขตของวัดเกาะเพราะจากการสังเกตพบว่ารูปร่างลักษณะของวัดมองดูแล้วเล็กกว่าขนาดที่ควรจะเป็นจึงมีการวัดเกิดขึ้นโดยการเดินวัดตามหลักในสมัยก่อนเพื่อหาข้อเท็จจริงว่าอุโบสถหลังนี้

4.2.4.3 ภายในอาคารอุโบสถ ภายในอาคารอุโบสถ ผั่งทั้งสี่ด้านได้รับการตกแต่งและใส่แผ่นเหล็กไว้สนิมกันความชื้นและผั่งที่ระบายอากาศเป็นระยะโดยรอบ ผั่งรอบทุกด้านมีภาพจิตรกรรมสีฝุ่นผสมกาว มีเรื่องพุทธประวัติ มารผจญ สัตตมหาสถาน อัฐมหาสถาน พระพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า 24 องค์ จักรวาล และดาวฤกษ์ตามความคิดของคนโบราณ พระพุทธรูปชายทะเลและเทพชุมนุม โดยมีภาพจิตรกรรมฝาผนังในหลายจุดด้าน ดังนี้ ภาพด้านหน้าพระประธาน ที่ฝาผนังตรงกลางซึ่งอยู่ระหว่างประตูขึ้นไปจนจรดเพดาน เป็นภาพจักรวาล คือภาพเขาพระสุเมรุ เขาสัตตบริภัณฑ์ มีวิมานอยู่บนยอดเขาทั้ง 7 ยอด เขาพระสุเมรุมีวิมานของพระอินทร์ เรียกว่า สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากวิมานที่อยู่บนเขาสัตตบริภัณฑ์แล้ว ยังมีวิมานล่องลอยอยู่ทั่วไป และในวิมานนั้น มีดาวนักษัตรพระอาทิตย์ พระจันทร์และพระราหู ซึ่งดาวนักษัตรเป็นดาวฤกษ์ มี 27 หมู่ (บุญมี พิบูลย์สมบัติ, 2543) ภาพเหนือกรอบประตูด้านขวา เป็นภาพกำแพงเมือง มีปราสาท 2 หลัง ลักษณะไม่เหมือนกัน มีราชทูตเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินอยู่ทั้งสองแห่ง ลักษณะพระเจ้าแผ่นดินและพระราชวงศ์ฝ่ายในลักษณะนอกประเทศของทั้งสองแผ่นดินทั้งสอง ระหว่างปราสาท มีเรือหลวง 3 ลำ ประตูเมืองอีกด้านหนึ่งมีความกว้างกำลังพาช้างไปอาบน้ำ และมี คนขี่ม้าแต่งกายแบบเปอร์เซีย ใน ล่า น้ำมีภาพแม่ค้า ชายของในเรือและขุนนางนอนเอกเขนกไขว่ห้างในเรือกัญญา ทุ่งโจงกระเบนผ้าดอกอย่างดี ตอนล่างสุดของภาพ เขียนอยู่ระหว่างกรอบประตูกับมุขอาคาร สันนิษฐานว่า เป็นภาพพุทธประวัติ ตอนเทวทูตทั้ง 4 เนมิต

ภายให้เจ้าชายสิทธัตถะได้ทอดพระเนตรเห็นสังขารของมนุษย์ อันเป็นปรัชญาทางพระพุทธศาสนา คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ตอนบนสุดของผนัง เขียนภาพพระอดีตพุทธเจ้าอยู่ใต้ฉัตร 24 พระองค์ คั่นด้วยพระปรารค์ซึ่ง มีพระพุทธรูปปางห้ามญาติ (ปางประทานอภัย) ประดิษฐานอยู่ใต้ซุ้มจะนำหน้าพระปรารค์แต่ละองค์ สันนิษฐานว่าพระปรารค์ หมายถึง พระสถูป อันเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธเจ้าที่สิ้นยุคไปแล้ว 24 พระองค์ภาพเหนือกรอบประตูด้านซ้ายเป็นภาพพระมหากัสสะปะพร้อมด้วยพระสงฆ์ 500 รูป เดินทางมาถวายสักการะแด่พระบรมศพของพระพุทธเจ้า ภาพพุทธประวัติปรากฏว่าพระมหากัสสะปะได้อธิษฐานขอให้พระพุทธองค์ทรงรับการถวายพุทธบูชา ภาพระหว่างมุมอาคารกับกรอบประตู เป็นภาพเจ้าเมืองต่างๆ เสด็จมาเพื่อขอแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ภาพนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทักและ ทหาร สามารถศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายของทหารในสมัยนั้น เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อีกอย่างหนึ่ง ภาพที่ผนัง ด้านหลังพระประธาน ระหว่างช่องประตูจรดเพดาน เป็นภาพมารผจญ แต่ภาพองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขียนเป็น ปางสมาธิแทนปางมารวิชัย ทำยืนของนางธรณีเป็นทำยืนแบบธรรมชาติต่างจากที่อื่น ซึ่งจะเอี้ยวกายและที่แปลกกว่าที่อื่นคือการวางภาพมารผจญไว้ด้านหลังพระประธานผิดจากที่อื่นที่มักจะเขียนไว้ด้านหน้าพระประธาน ไพรพลพญามาร ที่เข้ามาจะทำร้ายพระองค์ พวกมารแต่งตัวออกลักษณะหลายชาติ หลายภาษา เป็นจิว เตียร์ดีย์ ฝรั่งเศส แวก ครุฑ สิงห์ ยักษ์ เงือก งู เป็นต้น ตอนเหนือประตูทั้งสองด้าน เป็นภาพพระบาทที่หาคทรายแม่น้ำมหานที ซึ่ง สิ่งแวดล้อมด้วยสัตว์ นานานาชนิด ทั้งที่เป็นสัตว์ตามธรรมชาติ และภาพสัตว์ที่เกิดจากจินตนาการของศิลปินซึ่งเขียนแปลกสวยงาม น่าสนใจ มุมอาคารระหว่างกรอบประตู เป็นภาพเทพชุมนุม ซึ่งเขียนเรียงเป็นแถว ลงมาในแนวตั้ง ภาพที่ผนังด้านข้างทางด้าน ทิศใต้ เป็นเรื่อง พระพุทธประวัติตอนสำคัญซึ่งเกิดขึ้น ณ สถานที่สำคัญ 8 แห่ง เรียกว่า อัฐมมหาสถาน ภาพปาง ประสูติ พระนางสิริมหามายา เอาพระหัตถ์ในมุ้งไม้และพระโพธิสัตว์ประสูติ นางสนมกำนัลอุ้มเชิญพระกุมารใส่พาน เมื่อเสด็จกลับพระนครมีภาพพระกุมารทรงช้าง ทหารที่เดินข้างเท้าช้าง แต่งตัวสวมหมวกหนัง ภาพปางตรัสรู้ พระพุทธเจ้าประทับนั่งขัดสมาธิอยู่ใต้ร่มโพธิ์ ปฐมเทศนา พระพุทธเจ้ากับสาวก 4 รูป เป็นการครอบงำองค์สงฆ์ พระพุทธ องค์ประทับบนรัตนบัลลังก์ทรงจีวรสีแดง ส่วนสาวกทั้งสี่นั่งจีวรมีสีเหลืองอ่อน เบื้องล่างเป็นรูปเทวดา มีพระอินทร์สถิต ตรงกลางเป็นประธานของภาพด้านข้างมีพระพรหมกับหมู่เทพยดา ปางปาลิไลยก์ ช้างป่าเรไรถวายภาชนะใส่น้ำ และลิ ถวายรวงผึ้งแด่พระพุทธองค์ เบื้องล่างเป็นพระจีนถอดเสื้อเอาจีวรคลุมศีรษะ บางท่านว่าเป็นภาพเจ้าสาวในเมืองเพชร แสดงให้เห็นความสุขสบายและอารมณ์ดี ปางทรมานช้างธปาลหัตถ์ ด้านล่างมีภาพพระใส่หมวกฝรั่งอยู่กับฝรั่งกลุ่ม หนึ่ง ปางแสดงโมกปาฏิหาริย์ พระพุทธองค์ทรงแสดงโมกปาฏิหาริย์บนต้นมะม่วง ช้างได้เป็นเหล่าสาวกของพระพุทธ องค์ จีวรของพระพุทธองค์เป็นสีแดง ส่วนของสาวกนั้นเป็นสีอ่อน ภาพพระพุทธองค์แสดงฤทธิ์ปราบเดียรติย์ พระบรม ศาสดา ทรงเหาะมายังเสาหอเดียบรรดาเดียรติย์อยู่บนหอเสาเดียวนั้น เหล่าเดียรติย์ส่วนมากเป็นแขกอาหรับ พวก นัถือศาสนามุสลิมส่วนรอบพระวรกายมีลายกนกออกมาทั้งสองข้างแสดงว่ากำลังทรงฤทธิ์อยู่ ภาพพุทธประวัติจะบรรจุ ไว้ใต้ฉัตร ภาพเจดีย์และฉัตรนี้แม้ทรวดทรงภายนอกจะเหมือนกันแต่รายละเอียดจะแตกต่างกันไปและมีเรื่องบรรจุ อยู่อย่างมากมาย ตอนบนสุดของผนัง เป็นช่องว่างเล็กๆ ระหว่างยอดฉัตรและยอดเจดีย์เขียนเป็นภาพนักสิทธิ วิทยา ธรและคนธรรพ์ อยู่ในท่าเหาะและพนมมือทุกคน ที่แม้จะนั่งหมั้นและครองผ้าอย่างฤๅษี แต่ใบหน้าและรูปร่างส่วนใหญ่ จะเป็นชาวต่างประเทศ ทั้งตะวันออกและตะวันตก เช่น แวก จีน ฝรั่งเศส โปรตุเกส เขมร ญี่ปุ่น พม่า มอญ ธิเบต ฯลฯ ภาพผนังด้านข้างทางด้านทิศเหนือ เป็นภาพเจดีย์สลักรับกับฉัตรเช่นเดียวกับด้านตรงกันข้าม แต่เป็นภาพแสดงสถานที่ สำคัญที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับหลังจากตรัสรู้แล้ว 7 แห่ง เรียกว่า สัตตมหาสถาน หรือทรงผจญมาร ภายใต้ร่มโพธิ์ริม ลำน้ำเนรัญชรา ทรงบำเพ็ญญานด้วยพระทัย กล้าแข็ง แม้พญาวัววัดิมารจะยกพละมาดอกรอบจนทำลายญาน ก็ไม่ทร ลังเล ในเวลาก่อนพลบก็ทรงชนะมารคือกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งปวง ทรงรู้แจ้งถึงอริยสัจสี่ ประทับที่อนิมิตเจดีย์ ประทับเสวยวิมุตติสุขที่อนิมิตเจดีย์หลังตรัสรู้แล้ว ทรงเสวยวิมุตติสุขอีก 49 วัน หรือ 7 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 ทรงประทับ ที่เดิมคือที่ตรัสรู้ สัปดาห์ที่ 2 ทรงดำเนินไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของ พระศรีมหาโพธิ์ เป็นการรำลึกคุณแห่งไม้

นั้น ซึ่งได้ชื่อต่อมาว่า โปธิ์ เพราะเป็นที่รู้จักแห่งปัญญา ทรงลิมพระเนตรโดยไม่กระพริบเลยตลอดระยะเวลา 7 วัน ณ ที่แห่งนี้นี้เรียกว่า อนิมิตเจดีย์ บางที่เรียกว่า ปางถวายเนตร แต่เนื้อหาในภาพเป็นพระพุทธรูปประทับปางรำพึงหรือ รัตนจงกรมเจดีย์ ทรงดำเนินจงกรมระหว่างนิมิตเจดีย์กับต้นอชชपालนิโครธ (ต้นไทร) จนสิ้นเดือนวิสาขะ เป็นเวลาอีก 7 วัน ณ ที่นี้ได้นามว่า รัตนจงกรมเจดีย์ หรือ พุทธจงกรมเจดีย์หรือทรงประทับในเรือนแก้ว คือในสัปดาห์ที่ 4 เสด็จจาก รัตนจงกรมเจดีย์ไปทางทิศเหนือแห่งต้นโพธิ์ประทับนั่งสมาธิ ณ เรือนแก้ว ที่ เทพยาดานะรมิตถวาย ณ ที่นี้ได้นามว่า รัตนนพเจดีย์ ต่อมาในสัปดาห์ที่ 5 เสด็จไปยังต้นอชชपालนิโครธ (ต้นไทร) อันเป็นที่พักแห่งคนเลี้ยงแพะ เรียกชื่อสถานที่นี้ว่า อชชपालนิโครธ ด้านล่างเป็นกลุ่มแพะ ภาพเทวดา 2 องค์ ผั่งประคองอัญชลี หันหน้าเข้าหากัน สัปดาห์ที่ 6 พระองค์เสด็จไปประทับใต้ร่มไม้มัจฉาลินท์ (ต้นจิก) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระศรีมหาโพธิ์ระหว่างนั้นเกิดพายุอย่างหนัก ปรากฏพญานาคมัจฉาลินท์ซึ่งอาศัยอยู่ในสระใหญ่ใกล้ที่ประทับได้เข้ามาปรากฏกาย 7 รอบ เป็นพุทธรูปบัลลังก์ และแผ่พังพานเป็นฉัตรกั้นลมฝนพายุ สัปดาห์ที่ 7 จึงทรงละजारมไม้จิกไปประทับยังร่มไม้เกต (ราชายตนพฤกษ์) อันอยู่ทางทิศใต้ของต้นไทรประทับบำเพ็ญสมาธิอีก 7 วัน ณ ที่นั้นพระอินทร์ได้ถวายไม้สีพระทนต์และผลเสมอ ต่อมาจึงทรงรับข่าวสดดูจากนายตปุสสและนายภัลลิกะ แต่ทรงไม่รับบาตร ท้าวจตุโกบาล ผู้รักษาทิศทั้งสี่จึงเหาะลงมาถวายบาตรโดยมิได้นัดหมายกัน จะเห็นได้ว่าในทั้งสัปดาห์นั้นจะมีการกระทำของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเกิดเป็นปางขึ้นใน 7 วัน ซึ่งในปัจจุบันชาวพุทธได้มีการสักการะไว้พระตามวันเกิด เพื่อเสริมสิริมงคลให้แก่ชีวิต ตอนบนสุดของผนังเขียนเป็นภาพวิทยากร และคนธรรพ์ ตอนใต้สุดของภาพ เป็นภาพมารแบกเรียงอยู่เป็นแถว กำลังแบกฐานเจดีย์ ที่เพดานมีภาพลายดาวเพดานทุกห้อง บนเครื่องบนหลังคาทุกชั้นไม่ว่าจะเป็นชื่อ คาน แปะ กลอน มีลวดลายเขียนเต็มตลอดทุกชั้น เป็นลวดลายสีขาวบนพื้นแดง พระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ปางสมาธิ ลงรักปิดทอง สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยา นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย 4 องค์ ปางสมาธิ 2 องค์ ฐานพระประธานเป็นไม้จำหลักลายฐานบัวขาสิงห์ฐานเดิมเป็นปูนปั้นสภาพชำรุด ท่านเจ้าอาวาสพระครูเพชรโรดมคุณให้อาจารย์ยิด (พระครูญาณวิจิตร) ลอกแบบลายเดิมเพื่อประกอบการบูรณะให้เหมือนของเดิมโดยใช้ไม้แกะสลัก เสมาวัดเกาะ ภายนอกอาคารอุโบสถ มีโบราณวัตถุที่เป็นสิ่งเก่าแก่ของวัดเกาะอยู่ นั่นคือ โใบเสมา เสมวาเป็นเครื่องหมายบอกให้ทราบถึงเขตอุโบสถ มักปักไว้รอบๆ อุโบสถทั้ง 8 ทิศ เสมาวัดเกาะเป็นใบเสมียนคู่ สันนิษฐานว่าวัดเกาะในอดีตเคยเป็น วัดหลวงมาก่อนประกอบกับใบเสมานหา และลักษณะของลวดลายแกะสลักสมาย่อมเป็นการบอกให้ทราบถึงอายุความเก่าแก่มานานนับปี เสมาวัดเกาะสร้างจากหินทรายแดง รูปทรงเสมามีลักษณะแข็งแรง ปึกป็น แต่มีความอ่อนในผิว ไม่เหมือนกับเสมาวัดมหาธาตุและวัดใหญ่สุวรรณาราม ซึ่งมีรูปทรงสูงเพียวและบางกว่ามาก จะเหมือนกันก็ตรงที่เสมาคู่เท่านั้น ลวดลายในแต่ละเสมาไม่ซ้ำกัน ด้านหน้าของเสมวาเป็นสันเหลี่ยม และมีลาย สามเหลี่ยมทรงจอมแห เริ่มจากฐานเสมวาไปบรรจบกันที่สันเสมา ภายในสามเหลี่ยมบรรจุลวดลาย แกะสลักทั้งด้านในและด้านสันเหลี่ยมเสมวา ในรูปแบบของลายช้ายขวาเท่ากัน การเดินเส้นขอบเสมวาทั้งขอบนอกและขอบใน เป็นเส้นท่อนึ่งหนึ่งที่ทำให้ชวนมอง มีความเฉียบขาดคมและแม่นยำ บอกถึงความชำนาญในการแกะสลักได้อย่างเด่นชัด ลักษณะลวดลายมีรูปแบบเหมือนกับได้รับอิทธิพลมาจากใบเสมาวัดท้าวโคตร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช (แต่ชาวบ้านในชุมชนได้ให้ข้อสันนิษฐานไว้ว่า ใบเสมาคู่นี้ครั้งก่อนอาจจะมีแค่ใบเดียว ซึ่งหมายถึงวัดนี้เป็นวัดราษฎร์ แต่ก็มีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับใบเสมาคู่ที่มีการลดหลั่นกันมา หมายถึง การที่ชาวบ้านได้ช่วยกันทำนุบำรุงและบริจาคให้แก่วัด) เจดีย์ประธานหน้าอุโบสถหรือเจดีย์ทรงเครื่อง เจดีย์ประธานหน้าอุโบสถหรือเจดีย์ทรงเครื่อง ตั้งอยู่ด้านหน้าระหว่างอุโบสถกับวิหาร ตามคตินิยมของการสร้างอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่เดิมมีเจดีย์อยู่แล้วขนาดเล็ก พระครูเพชรโรดมคุณ (เหลื่อม จนทโชโต) เจ้าอาวาสลำดับที่ 4 สร้างเสริมเจดีย์องค์ใหญ่ครอบเจดีย์องค์เล็ก เพื่อบรรจุพระบรมธาตุปี พ.ศ. 2468 มีลักษณะเจดีย์ทรงเครื่องทำนองเดียวกับ เจดีย์ทรงเครื่องวัดป้อม คาดว่าคงบูรณะพร้อมกันรวมทั้งช่างฝีมือเหมือนกันคนเดียวกัน องค์ระฆังตกแต่งด้วยสังวาลมีมาลัยร้อยสลักรัน ที่ฐานองค์ระฆังตกแต่งด้วยกระจังล้อมรอบ ได้กระจังเป็นลายหน้ากระดาน

รองรับด้วยบัวจกกรองค์เจดีย์เป็นมาลัยเถาว์ ฐานเจดีย์เป็นกำแพงแก้ว มีบันไดขึ้นเหมือนกับเจดีย์ประธานวัดยาง ส่วนบัลลังก์ย่อมุมไม้สิบสอง เหนือบัลลังก์มีซุ้มจะระนำ และเสาศาสดลับกัน เหนือขึ้นไปทำเป็นบัวลูกแก้วขึ้นไปจรดถึงปลีและหยดน้ำค้าง

4.2.4.4 เจดีย์ราย เจดีย์รายของวัดเกาะอยู่ทางทิศเหนือของวิหารมีเจดีย์รายอยู่ 4 องค์ ขนาดต่างกันตามลำดับ ตามคตินิยมแบบอย่างศิลปะประเทศอียิปต์ รูปแบบของเจดีย์แบ่งออกเป็นคู่ๆ ลักษณะเจดีย์แตกต่างไปจากเจดีย์อื่นๆของจังหวัดเพชรบุรี คล้ายกับเจดีย์ทรงสูงในถ้ำเขาหลวง คู่แรก นับเริ่มต้นจากทางทิศตะวันออกองค์แรกมขนาดใหญกว่่าองค์ที่สองแต่รูปแบบเหมือนกันเป็นเจดีย์ทรงสูง มีบัลลังก์แปดเหลี่ยมไม่มีเสาศาสดลับหรือบัวลูกแก้วซ้อนขึ้นไปเหนือบัลลังก์จนถึงปลี องค์ระฆังกลม และผายเหมือนกับได้รับการบูรณะ องค์เจดีย์กลมตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม รูปแบบบ่งบอกถึงศิลปะอโยธยาและสุพรรณภูมิหรือที่เรียกว่า ศิลปะสมัยอุทอง คู่ที่สอง มีขนาดเล็กกว่าสององค์แรก และองค์สุดท้ายด้านทิศตะวันตกเล็กสุด เจดีย์ทั้งสององค์มีบัลลังก์กลม ไม่มีเสาศาสน มีบัวลูกแก้วซ้อนขึ้นไปเหนือบัลลังก์จนถึงปลี ลักษณะเช่นนี้เป็นรูปแบบศิลปะสมัยอุทอง องค์ระฆังสั้น เกือบเป็นรูปทรงกระบอกรองรับด้วยบัวลูกแก้วตั้งอยู่บนฐานกลมเจดีย์ดังกล่าวนี้มีการบูรณะซ่อมแซม เมื่อ พ.ศ. 2512 เจดีย์ทั้ง 4 องค์นี้ตั้งอยู่บนพื้นที่เหลี่ยมผืนผ้ายาวตลอดคองเป็นพื้นที่ขึ้นใหม่เพื่อหนีน้ำท่วมมากกว่า เจดีย์รายอีกด้านหนึ่งอยู่ด้านหน้าวัดเกาะ หลังแนวกำแพงประตูวัดและอยู่ด้านหน้าของเจดีย์ประธานหรือเจดีย์ทรงเครื่อง เป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัว บรมโกศพร้อมกับการบูรณะวัดเมื่อ พ.ศ. 2277 รูปทรงเจดีย์ราย ถอดแบบมาจากภาพจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถ และเป็นเจดีย์แม่แบบให้กับเจดีย์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบุรี ดังเช่น เจดีย์วัดไผ่ล้อม และเจดีย์รายวัดยาง เป็นต้น ในด้านความงามต้องยกนิ้วให้ รูปทรงจอมแห สูงเพรียวสมส่วน เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองตั้งแต่บัลลังก์จนถึงฐาน ซึ่งเป็นฐานสิงห์ มีบัวรองรับองค์ระฆังได้เชิงบาตร และมีฉัตรซ้อนขึ้นไปจนถึงยอดปลี ทุกๆ ส่วนความละเอียดประณีตมาก มิใช่เฉพาะรูปทรงที่สวยงามเพียงอย่างเดียว ใกล้ติดกันนั้นมีเจดีย์ฐานกลมทรงสูง องค์ระฆังเรียวย มีสายสังวาลรอบองค์ระฆังที่เชิงบาตรมีบัวจกกรองรับ ฐานเจดีย์เป็นฐานปัทม์ รูปทรงสวยงามจริงๆ แม้จะมีการบูรณะขึ้นใหม่ก็ตาม องค์เจดีย์แบบนี้จัดอยู่ในรูปแบบหนึ่งของศิลปะอยุธยาตอนปลาย สมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เจดีย์ต้นแบบที่มีรูปทรงงดงาม เจดีย์อีกด้านหนึ่งเป็นเจดีย์เก่า ตั้งอยู่ด้านข้างอุโบสถทางทิศใต้เชื่อว่าได้มีการบูรณะขึ้นใหม่ รูปทรงเจดีย์เป็นทรงจอมแหแบบแท้ องค์ระฆังเตี้ยเกือบเป็นรูปทรงกระบอก เหนือบัลลังก์ก็มีบัวลูกแก้วซ้อนขึ้นไปจนถึงปลีองค์เจดีย์เป็นบัวลูกแก้วซ้อนสามชั้น ตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม พิจารณารูปแบบแล้วคล้าย อิทธิพลศิลปะปาละรุ่นแรกของอินเดีย

4.2.4.5 ศาลาการเปรียญ ศาลาการเปรียญ เป็นสถานที่ที่ทุกวันพระ คนในชุมชนจะมารักษาศีลกัน ศาลาการเปรียญ ตั้งอยู่ทางด้านหลังพระอุโบสถ เป็นเรือนโถงทรงไทย มีศาลาด้านสกัดตั้งขนานติดต่อกันทั้งสองด้าน มีจารึกกล่าวว่า การสร้างศาลาการเปรียญที่เหนือประตูทางเข้าด้านตะวันตกระบุชื่อ "เจ้าอธิการโณม" เป็นผู้สร้าง เมื่อปีชวด พ.ศ. 2431 ศาลาการเปรียญได้รับการบูรณะ 2 ครั้ง มีการเขียนภาพพุทธประวัติที่คอสองโดยรอบ พ.ศ. 2467-2468 ทำดาวติดเพดาน และเขียนลายทองที่เสา พ.ศ. 2511 ซ่อมแซมเล็กน้อย ได้แก่ ปิดลายทองจั่วทั้ง 3 หลัง ติด ซ่อ ฟ้า ไบระกา ทางหงส์เฉพาะศาลาการเปรียญ ศาลาสักทาสีเหลืองตามเค้าเดิมทั้ง 2 หลัง ลักษณะศาลาการเป็นเรือนโถงทรงไทย ใช้ไม้สักและไม้มะค่าในการก่อสร้าง ความยาว 6 ห้อง คือเสาในประธาน 4 ห้อง ลักษณะเป็นเรือนไทย ยกพื้นสูง ฝาเรือนภายนอก เป็นฝากระดานลูกฟูกด้านข้างเจาะช่องหน้าต่าง ด้านละ 6 ช่อง ไม่มีบายหน้าต่าง แต่ติดลูกกรงเหล็กไว้ เหนือขึ้นไปเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมูประดับตกแต่งด้วยลายไม้ฉลุ 3 แบบ และที่สองข้าง ที่ขนานช่องหน้าต่างในระดับระหว่างลูกฟูก ก็ประดับด้วยลายไม้ฉลุ ฝาด้านหน้าและด้านหลัง เจาะประตูตรงกลาง 1 ช่อง บานประตูเป็นบานเฟี้ยมเหนือบานประตูขึ้นไปเป็นลายไม้ฉลุลายเครือเถา ที่ผนังด้านหลังมีจารึกเขียนปีการสร้างและผู้สร้างศาลาการเปรียญไว้ด้วย ช่องประตูยกพื้นธรณีสูง สองข้างประตูขนานด้วยช่องหน้าต่างถักออกมาเป็นชานเรือนไม้กันด้วยพนักก่ออิฐถือปูนประดับกระเบื้องปูลายจีน 2 ด้าน เครื่องบนหลังคาศาลาการเปรียญ เป็นหลังคาทรงจั่วไม่มีชั้นลด

มุงด้วยกระเบื้องใบโพธิ์มีข้อฟ้า ไบระกา หางหงส์ เป็นเครื่องไม้ประดับกระจก หน้าบันด้านหน้าและหลังไม้จำหลัก ปิดทองลายพันธุ์พฤกษา แทรกด้วยนกตัวเล็ก มีเท้าแขนเหล็กดัดรับน้ำหนักชายคา ภายในศาลาการเปรียญเป็นเรือน โถงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ด้วยแนวเสา ด้านทิศเหนือมีอาสนะสงฆ์ กว้าง 1 ห้อง ยาวตั้งแต่ด้านหลังมา 5 ห้อง มี พระประธาน ปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น สร้างขึ้นภายหลังที่สร้างศาลาการเปรียญแล้ว (จุดเด่นของศาลาการเปรียญที่ถือมีความงดงามเป็นพิเศษ คือฝีมือของพระธรรมาธิบดี บรมครู ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างยอดเยี่ยม แกะสลัก รูปดาวศาลาการเปรียญ) และมีโบราณวัตถุหลายอย่าง ได้แก่ ตู้พระธรรมลายรดน้ำ ลับแลไม้จำหลัก ธรรมาสน์เทศน์ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดของโบราณวัตถุดังนี้ ตู้พระธรรมลายรดน้ำ เป็นตู้พระธรรม ขาหมุขนาดย่อม ศิลปะ รัตนโกสินทร์ ด้านหน้าตอนล่างเป็นลวดลายสัตว์ใน ป่าหิมพานต์ ส่วนด้านข้าง 2 ด้าน เป็น ลายสัตว์ต่างๆ ตอนบนเป็นลายกระหนกเปลวมีสัตว์เล็กๆแทรกอยู่ เช่น นก ลิง กระรอก เสือ กวาง เป็นต้น ลับแลไม้ จำหลัก ศิลปะรัตนโกสินทร์ เป็นไม้จำหลักนูนต่ำ ลายโขด หินและ พันธุ์พฤกษา มีสัตว์ต่างๆ เช่น ลิง นก กระรอก นกยูง กระต่าย กวาง และ เลียงผา ธรรมาสน์วัดเกาะ ธรรมาสน์ทรงบุษบกเป็นสถาปัตยกรรมไทยเรือนยอด สร้าง สมัยพระครูเพชรโรดมคุณ (หลวงพ่อเหลื่อม) พ.ศ.2465 มีความประณีตงดงามมาก ธรรมาสน์วัดเกาะ ช่างกลึงเป็น ผู้ออกแบบ และรับเหมาทำธรรมาสน์ ค่าก่อสร้างทั้งหมด 30 ชั่ง ในด้านรูปทรงและรูปแบบงดงามวิจิตรบรรจง เรื่องฝีมือ เป็นเลิศ ธรรมาสน์วัดเกาะเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชิ้นหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรีที่นำภาคภูมิใจ ยอดธรรมาสน์ เป็นธรรมาสน์ยอด ปราสาท รูปทรงบุษบก มีกระจังเจิม และซุ้มรังไก่อ่ บนถาดลงทุกชั้น ข้อฟ้า ไบระกา หางหงส์ มีขนาดเล็ก มีการแกะสลัก ได้ฝ้ายเพดานมีดาวเล็กๆประดับทั้งภายในและภายนอก ลายแกะสลักที่ตรงคานและสาหร่ายหัวนาค เป็นลายฉลุโปร่ง แกะสลัก ช่วงคานแกะสลักเป็นรูปเทพดาถือขรรค์ ล้อมรอบด้วยลายกนกส่วนสาหร่ายห้อยตามเสา การฉลุลาย การ แกะสลักมีใช้แกะสลักเพียงด้านเดียว คานและสาหร่ายหัวนาควัดเกาะ แกะสลักทั้งสองด้าน ให้เป็นรูปทรงสามมิติ ประดับติดกระจก กระจังประดับแท่น ธรรมาสน์เหนือลายหน้ากระดานแกะสลักลาย โดยเฉพาะกระจังมุม นับว่าแปลก ไปจากธรรมาสน์อื่นๆ เพราะเป็นกระจังมุมสะบัดปลายกินรียื่นออกมาจากตัวธรรมาสน์ มารับกับกาบพรมศร หุ้มเสา พอดี ได้ฐานธรรมาสน์ มีการเขียนไว้ว่า ธรรมาสน์นี้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2465 เหนือล่องถนนประดับด้วยกระจังรวน แกะสลัก ได้อย่างสวยงาม แกะสลักลึกถึง 7 ชั้น ในแต่ละชั้นทั้งหมดของกระจังรวน ช้อนถึง 12 ชั้น ซึ่งกระจังรวนมีเนื้อที่ 6X10 ซม. จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของธรรมาสน์วัดเกาะ เป็นคันทวยและล่องไถ คันทวยเป็นคันทวยหัวนาค ลำตัวหักมุม และปิดกระจก ล่องถนนแกะสลักภาพลอยตัวในไม้กระดานแผ่นเดียว รูป 12 นักชัศร และเทพต่างๆปิดทองประดับกระจก ในอดีตครุฑที่แกะสลักประดับไว้ช่วงมุมธรรมาสน์ ระหว่างย้อมมุมของล่องถนนทั้ง 4 ด้าน ก่อนปี พ.ศ. 2512 ถูกขโมยไป พร้อมกับเสื่อที่รองรับหัวนาคเชิงบันไดทางขึ้นธรรมาสน์ ปัจจุบันจึงต้องทำครุฑขึ้นมาแทนที่ (รูปครุฑฐานธรรมาสน์เคย ถูกขโมยไปแต่ได้รับการบริจาค จึงมีมาจนถึงทุกวันนี้) ภาพจิตรกรรมภายในศาลาการเปรียญ มีภาพที่ช่างเมือง เพชรบุรีได้เขียนไว้มากมาย สามารถแจกแจงได้ดังนี้ ภาพคอสองภายใน บรรจุลงในช่องเสาทั้งร่วนนอกและร่วมใน คือ ร่วนนอกด้านข้างด้านละ 6 ภาพด้านสกัดหรือด้านหมักกลองด้านละ 4 ภาพ รวม 20 ภาพ ส่วนร่วมใน ติดตั้งตามแนวต่อ ของฝ้าเรือนประธานกับฝ้าพาไล ภาพจึงมีสองระนาบ ด้านแปดด้านละ 4 ภาพ ด้านสกัดด้านละสองภาพ รวม 12 ภาพ ภาพเขียนอยู่ในความดูแลของหลวงพ่อยืด ส่วนช่างเขียนครุฑวน ตาลวิณณา กับพอลละมุด แต่ไม่ทราบรายละเอียดว่า ผู้ใดเขียนช่องไหน ภาพร่วมใน ที่แบ่งเป็นสองระนาบ คือ ส่วนที่ติดตั้งตามแนวรอยต่อของฝ้าเรือนประธาน กับฝ้าพาไล เขียนเป็นภาพมหาชาติ เริ่มกัณฑ์ทศพรตรงช่องสกัดด้านตะวันออกวนไปตามลำดับทางทิศใต้ ทิศตะวันตกและ ทิศ เหนือ โดยเหตุที่ช่องเสามีเพียงสิบสองช่อง จึงมิได้แบ่งภาพเป็นช่องละกัณฑ์ตายตัว แต่รวมเรื่องให้จบภายใน สิบสอง ช่อง ส่วนอีกระนาบหนึ่งติดตั้งตามแนวขอบของฝ้าพาไล ส่วนใหญ่เขียนเป็นภาพทิวทัศน์ มีป่า เขาลำเนาไพร และชีวิต ในป่า เริ่มจากช่องแรกตรงได้ภาพมหาชาติกัณฑ์ทศพรเขียนเป็นภาพยอดเขายุคนธร ราษฎ์กำลังจับพระจันทร์ ตามคติ ความเชื่อเรื่องการเกิดจักรราศีของคนแต่ก่อน ภาพถัดไปเป็นภาพมีลักษณะร่วมคือ มีภาพภูเขา ภาพคน ภาพสัตว์

ซึ่งน่าจะสะท้อนเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่ง ภาพรวมนอก เขียนเป็นเรื่องพระปฐมสมโพธิ หรือเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ เริ่มช่องแรกด้านสกัดทิศตะวันออก เวียนขวาตามลำดับ แต่ละช่องมีสาระของภาพและโคลงบอกเรื่องราวกำกับไว้ ดังนี้

ช่อง 1 เขียนเป็นภาพเสนามายุไปเสาะหานางที่อุดมรูป ที่มีลักษณะมหาสตรี 64 ประการ จนได้ไปพบ พระนางสิริมหามายา จึงให้ปรับอภิเษกกับพระเจ้าสุทโธทนะ ช่อง 2 เขียนเป็นภาพพระราชาร้อยเอ็ดเมืองมาเฝ้าพระมหากษัตริย์สามพระองค์ ซึ่งประทับอยู่ในปราสาท ช่อง 3 เป็นภาพตอนเจ้าชายสิทธัตถะประสูติที่ลุมพินีวัน มีท่อน้ำร้อนน้ำเย็น สรงพุกุมาร และขบวนเสด็จแห่พระกุมารกลับเมือง ท่ามกลางพระประยูร ญาติต้อนรับ ช่อง 4 เขียนเป็นภาพพราหมณ์มาเฝ้ากาลเทวีดาบสทำนาย ช่อง 5 เขียนเป็นภาพตอนเสด็จแรกนา และภาพปราสาทสามฤดู กับตอนเสด็จเห็นเทวทูต 4 ช่อง 6 เขียนเป็นภาพตอนเห็นเทวทูตและทรงตัดสินใจออกบวช มีพญามารมาห้ามและภาพ พระอินทร์มารับพระเกศา ท้าวมหาพรหมนำบาตรและไตรจีวรมาถวาย ช่อง 7 เป็นภาพทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา จนทรงได้ฟังพระอินทร์ตีตีผินถวาย ทรงทราบว่าการตรัสรู้ต้องดำเนินทางสายกลาง ช่อง 8 เป็นภาพตอนนางสุชาดานำมธุปายาดมาถวาย ทรงฉัน แล้วเสด็จลอยถาด ณ ผ่งน้ำ โสถถียพราหมณ์นำหม้อคามาถวาย ทรงใช้ลาดเป็น บัลลังก์ เทวดาและมนุษย์ต่างแห่ร้องสาธุการ ช่อง 9 เป็นภาพปางมารวิชัย ธิติมารกำลังย้วยวนด้วยประการต่างๆ พระแมธรณีบีบมวยผมบันดาลให้น้ำท่วมทัฬหภูมิ มาร ช่อง 10 เป็นภาพตอนเสวยวิมุตติสุขหลังตรัสรู้ คือภาพประทับโพธิบัลลังก์ ภาพ อนิมิสเจดีย์ รัตนเจดีย์ และราชชายณะเจดีย์ ช่อง 11 เป็นภาพตอนพานิชสองคน คือ ตปุสสะ กับ ภัลลิกะ นำข้าวสัตตุก่อนมาถวาย ท้าวจตุโลกบาลนำบาตรศีลามาถวาย ทรงรับบิณฑบาตและประทานพระเกศธาตุให้แก่พานิชทั้งสองและพานิชทั้งสองอุทิศตนเป็นอุบาสก เป็นครั้งแรกในโลก ช่อง 12 เป็นภาพตอนสหัมบดีพรหมมาอาราธนาให้ทรงแสดงธรรมสั่งสอนสรรพสัตว์ มีภาพวิถีชีวิตชาวโขงประกอบ ช่อง 13 เป็นภาพตอนเสด็จป่าอิสิปตนมฤคทายวัน และเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ช่อง 14 เป็นภาพตอนเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ เทศนาโปรดพระพุทธรบิดา พระนางพิมพาเสด็จมาเฝ้า ทรงคลีพระเกศาเช็ดพระพุทธรบาท ช่อง 15 เป็นภาพตอนสักยราชสกุลบรรชา พระพุทธรองค์เสด็จโปรดพระพุทธรบิดาที่กำลังประชวร ถัดมาเป็นภาพเดียวกับที่สร้างมณฑป พระอินทร์บันดาลเป็นพายุ ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ มีนายคณทมนพถวายมะม่วง ช่อง 16 เป็นภาพตอนเสด็จดาวดึงส์ และเสด็จลงบันไดจากสวรรค์ มีเปรตมาเฝ้า ช่อง 17 เป็นภาพตอนประทับไสยาสน์ปรินิพพานที่เมืองกุสินารา กษัตริย์เมืองกุสินาราจัดงานพระบรมศพ และภาพพระมหากัสสปะมาเฝ้าแทบพระบาท (ซึ่งโผล่ออกจากหีบพระบรมศพ) ช่อง 18 เป็นภาพมัลลกษัตริย์สืบหมกเมืองยกทัพมาแย้งพระธาตุ โทณพราหมณ์แสดงวาทะและแบ่งพระธาตุระงับสงคราม มัลลกษัตริย์แห่พระธาตุกลับเมืองของตน ช่อง 19 เป็นภาพตอนพระเจ้ากรุงธรรมาทรงโปรดให้กระทำการฉลองพระธาตุ ให้นิมนต์พระอุคุตมากำจัดพญามารที่มาทำลายงานฉลอง พระอุคุตเมตตพญามารแก้มุขสุนัขออกจากคอกให้แล้วใช้ประคตรัดมือแทน ให้ปฏิญาณว่าจะไม่รบกวณจนกว่างานฉลองจะถ้วน 7 ปี 7 เดือน 7 วัน แล้ว ช่อง 20 เป็นตอนธาตุอันตรธาน มีภาพเหล่าเทวดามาชุมนุม บันดาลพระธาตุ ณ แล่งต่างๆ ก็มาชุมนุมกัน พระพุทธรองค์ปรากฏพระองค์ 7 วัน ทรงแสดงเทศนา ครบเจ็ดวันแล้วก็อันตรธานไปทั้งหมด (บุญมี พิบูลสมบัติ, 2543) ศาลาสกัถของศาลาการเปรียญด้านทิศตะวันออก ศาลาสกัถหลังนี้ ตั้งอยู่ด้านหลังอุโบสถเป็นศาลายกพื้น หลวงพ่อเหลื่อม (พระครูเพชรโรปนคุณ) สร้างขึ้นเพื่อให้สมดุลกกับศาลาสกัถด้านทิศตะวันตก หน้าศาลาด้านทิศใต้จารึก พ.ศ. 2457 มีชานศาลาเชื่อมกับศาลาการเปรียญ รูปทรงศาลาใช้ศาลาสกัถด้านทิศตะวันตกเป็นแม่แบบ สวยงามเช่นกัน มีข้อฟ้า ไบระกา และหางหงส์ ซึ่งทำด้วยไม้ทั้งหมด แบบเรียบง่าย แตกต่างกับข้อฟ้าในปัจจุบันนี้ตรงที่ทำด้วยไม้ ส่วนใหญ่ทำด้วยปูน ค้ำยันของศาลาทำด้วยไม้ เหมือนกับค้ำยันกุฏิหลังเก่าเป็น แม่แบบเรือนไทยเพชรบุรี ใช้ไม้สี่เหลี่ยมธรรมดา หน้า 2 x 2 นิ้ว จากเชิงชายมาจรดตรงที่เสาโคนค้ำยันทำเป็นมัลลย ลูกแก้วครึ่งรีดปลายมน ส่วนมากพบเห็นในปัจจุบัน ค้ำยันเรือนไทยมีหลากหลายใช้รูปแบบฝรั่งเข้ามาดัดแปลง หน้าบัน แกะสลักไม้ มีรูปหุนุนสูงอยู่บนแท่น ในที่หมอบแหงหน้า ซึ่งเป็นปีกเกิดของหลวงพ่อเหลื่อม (ปีชวด ซึ่งเป็นสิ่งที่พอกถึงศาลาสร้างในสมัยนี้) ลายล้อมด้วยนกเปลว ตามแบบนิยมในสมัยรัตนโกสินทร์ ใช้ลายหน้าขบและนกคาบเป็นส่วนแยกสาย แล้วปิดทองประดับกระจกเดินเส้น

ใน เป็นการบูรณะขึ้นมาใหม่ส่วนของปิตทอง และปิตกระจกสมัยเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ศาลาหลังนี้เปิดโล่งไม่มีฝา แต่มีผนังเพ็ญโดยรอบ สำหรับพักพิงชั่วคราว รวมทั้งสนทนาปราศรัยก่อนหรือหลังจากฟังพระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา ศาลาสกัถของศาลาการเปรียญด้านทิศตะวันตก เป็นศาลายกพื้นตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของศาลาการเปรียญสร้างขึ้นโดย หลวงพ่อโฉม ต้นตำรับกลุ่มช่างวัดเกาะ ศาลาสกัถหลังนี้เชื่อว่าหลังจากสร้างศาลาการเปรียญแล้วเสร็จเพื่อเป็นที่พักผ่อนแก่พุทธบริษัทก่อนจะเข้าไปฟังเทศน์ ฟังธรรมหรือพูดคุยกัน เพราะถือว่าเมื่อเข้าไปภายในศาลาการเปรียญแล้วสมควรให้สถานที่นั้นเป็นสถานที่อันควรแก่การงดเว้นพูดคุยกัน มีจิตที่เป็นสมาธิมากกว่าอื่นใด รูปทรงศาลาดงงามสมส่วน ฝีมือชั้นบรมครูจริงๆ มีข้อฟ้า ไบระกา หางหงส์ ซึ่งทำด้วยไม้โดยเฉพาะ ข้อฟ้าน้อยนักที่จะเห็นใช้วัสดุเป็นไม้ส่วนมากเป็นปูน ใช้เหล็กคัตเหมือนหูช้าง ลักษณะเช่นเดียวกับศาลาการเปรียญ โคนเหล็กคัตที่ยึดติดกับตัวเสาตงอทับกันสองชั้น เพิ่มความแข็งแรงและสวยงาม นับว่ายากทีเดียวสำหรับการตัดเหล็กทับกัน ส่วนใหญ่ตัดเหล็กแล้วเสียบกับเสาเข้าไปเท่านั้น เห็นได้จากบ้านเรือนไทยโบราณที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน หนาบ้นศาลาแกะสลักไม้ลวดลายใบเทศแบบนูนต่ำเหมือนกันทั้งสองด้านปิตทองไว้ ภาพไม้สมบูรณนัก ศาลาหลังนี้เปิดโล่ง ไม่มีฝาแต่มีผนังโดยรอบ รอละผนังจึงฉลุลายโปร่ง เพื่อให้ลมพัดผ่านและมีความสวยงาม ปัจจุบันใช้แผ่นไม้ปิดทับด้านหลังเพราะกลัวซำรดและเสียหาย กุฏิสงฆ์วัดเกาะ กุฏิสงฆ์วัดเกาะ เป็นเรือนที่อยู่อาศัยของพระภิกษุหรือสามเณร และนอก เหนือจากเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ยังมีหอฉันท์และหอสดมนต์เป็นองค์ประกอบอยู่ด้วยเพื่อประกอบพิธีที่มีใช้ สังฆกรรม กุฏิสงฆ์วัดเกาะที่มีอายุเก่าแก่กว่าบรรดากุฏิทั้งหลาย อยู่ทางทิศใต้ห่างจากกำแพงวัดที่เชื่อมต่อกับวัดจันทราวาสไม่มากนัก รูปทรงสวยงามมากสันนิษฐานว่าเป็นแม่แบบของกุฏิสงฆ์ในภายหลังต่อมา ไม่มี ข้อฟ้า ไบระกา หางหงส์ แต่มีบันลมหางหงส์ หรือที่เรียกว่าตัวเหมาแทน เป็นบันลมหที่มีสัดส่วนสวยงามจริง ๆ ลักษณะบันลมหเรือนไทยเพชรบุรีโดยแท้ ในการบูรณะกุฏิสงฆ์ได้ปรับเปลี่ยนผาต้านหน้ากุฏิสงฆ์ เป็นผาเพ็ญสภาพผากุฏิด้านหลังตลอดแนวยังเป็นผาปะกน คงไว้ให้ได้ชมกัน และปิดกั้นด้วยผาตีมาน สร้างเป็นหลัง ๆ ขนาด 3 ห้อง อยู่ในแนวเดียวกัน ใต้ถุนใช้ปูนก่อ มีช่องลมปูนเป็นระยะ ๆ สร้างเมื่อไม่นานมานี้ สังเกตได้อย่างหนึ่ง กรอบหน้าต่างหรือกรอบเช็ดหน้าต่าง มีขนาดกว้างใหญ่เหมือนกับกรอบหน้าต่างศาลาการเปรียญ ทำเป็นบัว หอสวดมนต์ สร้างในสมัยหลวงพ่อโฉม รูปทรงกุฏิมีลักษณะเป็นเรือนไทยโบราณ หรือเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า เรือนเครื่องสับ มีบันลมหแหลมและมีหางหงส์หรือตัวหงส์ เป็นเรือนไทยที่งดงามมากอีกหลังหนึ่ง สมกับที่ท่านเป็นบรมครูช่าง ซึ่งถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง ทุกอย่างอยู่ในรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ลักษณะเป็นจอมแห รวมทั้งหน้าจั่ว หลังคา ปีกนกก็อยู่ในรูปของสามเหลี่ยมนั้นอันเป็นรูปทรงที่อยู่ในทรงผู้มียศ กล่าวคือ เป็นทรงที่ไม่สูงชะลูด และไม่เตี้ยจนเกินงาม หอฉัน เป็นกุฏิที่ติดแถวเดียวกับกุฏิหลังที่ 1 แต่มีขานรูปทรงเป็นเรือนปั้นหยา สร้างในสมัยหลวงพ่อเหลี่ยมมีจัวบังตาใส่ไว้ที่จัวใหญ่แกะสลักลายฉลุโปร่งฝีมือชั้นยอดซุ่มประตูทางขึ้นกุฏิด้านทิศเหนือ เป็นซุ่มประตูทางขึ้นกุฏิสงฆ์ของวัดเกาะทางทิศเหนือ แบบก่ออิฐถือปูน สร้างในสมัยหลวงพ่อหลุย สุวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดเกาะ องค์ที่ 6 หลวงพ่อยิด สุวรรณโณ (พระครูญาณวิชัย) เป็นผู้เขียนแบบเอาไว้ ฝีมือก่อสร้างโดย ช่างเล้ง เขยสุวรรณ ลูกศิษย์คนโปรดของหลวงพ่อยิด เจ้าอาวาสวัดเกาะองค์ที่ 5 สร้างเมื่อ พ.ศ. 2480 รูปทรงซุ่มประตูยอดบุษบก ลักษณะทรงจอมแหที่ทอดลงมาจากยอดซุ่ม ลูกกระพ่ายตั้งอยู่บนชั้นจระนำ ได้รับอิทธิพลจากซุ่มประตูใหญ่ ด้านหน้าวัดทิศตะวันออก ซุ่มประตูโค้ง มีเสาอิงในตัว เป็นเสาบัวสองชั้นแบบประยุกต์ ซุ่มประตูทางกุฏิสงฆ์นี้ มีรูปทรงสง่างาม เปรี้ยวระหง เป็นการพัฒนารูปแบบมาจากซุ่มประตูวัด ศาลามเหศวร(ศาลาท่าน้ำ) ศาลาท่าน้ำหรือศาลามเหศวร อยู่ด้านหลังของวัดทางทิศตะวันตก ติดกับ ริมฝั่งแม่น้ำเพชร มีบันไดปูนทางขึ้นจากแม่น้ำ(จากบันทึกของพระอธิการเสี้ยน เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน บันทึกว่า ศาลามเหศวรหลังนี้ สร้างขึ้นสมัยพระอธิการดิษ เจ้าอาวาสวัดเกาะองค์ที่ 2 (พ.ศ. 2400-2422) สร้างขึ้นเพื่อถวายเจ้านายต่างกรมพระนาม กรมหมื่นมเหศวร เมื่อสร้างเสร็จจึงตั้งชื่อศาลาตามพระนามว่า ศาลามเหศวร) ในสมัยพระอธิการยิด (พระครูญาณวิชัย) เจ้าอาวาสองค์ที่ 5 ได้บูรณะ เมื่อ พ.ศ.2472 ศาลาท่าน้ำมเหศวรเป็นศาลายกพื้น หลังคา ลด 2 ชั้น มีข้อฟ้า ไบระกา และหางหงส์ หนาบ้นแกะสลักไม้โดยใช้ลายพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลัก

เรียงสลักซำๆกัน ลวดลาย จำหลักหน้าบันศาลาทั้งสองด้านเหมือนกัน รูปทรงศาลาดงงามมาก ฝีมือประณีต มีพนักพิงโดยรอบ และพนักพิงเป็นลูกกรงกลิ้งด้วยไม้ ลักษณะลูกมะหวด ตลอดพนักพิง ตรงช่องระหว่างเสาเว้นเป็นช่องสี่เหลี่ยมทึบเอาไว้สอดช่อง ภายในช่องแกะสลักเป็นรูปดอกพุดตานฉลุโปร่ง แล้วล้อมกรอบเป็นช่วงๆ ซึ่ให้เห็นถึงความพยายามและความตั้งใจของช่างในสมัย ก่อนได้เป็นอย่างดีรูปแบบศาลามเหศวรหลังนี้เป็นแบบของสกุลช่างเพชรบุรีโดยแท้และเป็นแบบอย่างให้กับศาลารุ่นหลังสืบต่อมา จากศาลาทำน้ามเหศวร สามารถมองเห็นศาลาทำน้าอีกหลังหนึ่งทางทิศใต้ ศาลาทำน้าด้านทิศใต้ ส่วนใหญ่เรียกกันว่า ศาลาริมแม่น้ำใกล้ต้นโพธิ์หัวรอ ตั้งอยู่ชายท่าริมแม่น้ำเพชรทางทิศใต้ของบั้งทางขึ้นทำน้าตัวศาลาขนานไปกับแม่น้ำสร้างใน สมัยพระอริการโณม ศาลาทำน้าเป็นศาลายกพื้นสองระดับ รูปทรงบ้านไม่มีช่อฟ้า ไบระกาและหางหงส์ มีบันลุ่มแทน และมีปีกนกคลุมรอบ กระเบื้องปูนซีเมนต์ มีประตูทางเข้าชายทำน้าสอดประตูชายขวา หัวเสาประตูกลิ้งเป็นหัวเม็ด มีบางส่วนชำรุด ได้รับการบูรณะมาแล้ว ครั้งสุดท้ายเปลี่ยนบันลุ่มใหม่ ปัจจุบันศาลาหลังนี้ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรที่ศาลามีรูปทรงบ้าน จั่วไม่อยู่ในรูปทรงสามเหลี่ยมด้านเท่าตลอดจนรูปทรงแบบประเพณีมาดั้งเดิมคงเพราะเห็นว่ามีศาลามเหศวรอยู่หนึ่งหลังแล้วไม่น่าจะสร้างให้ซำกันส่วนหน้าบันด้านทิศเหนือแกะสลักไม้เป็นรูปเทวดาถือพระขรรค์ประทับ บนบัว ซึ่งแกะสลักลอยตัว มีลายกนกล้อมรอบ บัวเป็นปีกเกิดของหลวงพ่อดม คือ ปิณธุ หน้าบันด้านทิศใต้ลักษณะการแกะสลักเหมือนกับด้านทิศเหนือแตกต่างกันเล็กน้อยตรงบริเวณที่ติดกับกรอบหน้าบันดูจะแกะสลักได้สวยกว่าปัจจุบันศาลาทำน้าทางทิศใต้ได้กลายมาเป็นกุฎิสงฆ์ในปัจจุบันนี้

4.2.4.6 หอระฆังหลังใหม่ หอระฆังหลังใหม่อยู่ระหว่างศาลาสกัตของศาลาการเปรียญทางทิศตะวันตก สร้างใน พ.ศ.2483 สมัยพระครูเพชรโรดมคุณ (หลวงพ่อดม สุวณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดเกาะองค์ ที่ 6 โดยเห็นว่า หอระฆังหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมจึงสร้างขึ้นใหม่ ส่วนหอระฆังหลังเก่ายังคงรักษาเอาไว้ให้ลูกหลานได้ศึกษาสืบต่อไป กล่าวได้ว่าหลวงพ่อดม มีสายตาอันกว้างไกล ทั้งนี้มอบให้ นายช่างเล็ง เศษสุวรรณ เป็นผู้ออกแบบและให้ นายช่างก่อสร้าง หอระฆังหลังใหม่นี้เป็นสถาปัตยกรรมเรือนยอดที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่า แม้จะเป็นชิ้นงานรุ่นใหม่อายุเพียง 60 ปีเศษ แต่ก็เป็งานฝีมือที่มีความวิจิตรบรรจงนับแต่รูปทรง ซึ่งกะทัดรัด สมส่วน น่าจะรับอิทธิพลมาจากธรรมาสานในศาลาการเปรียญ รูปลักษณะเป็นบุษบก ยอดแหลมทรงมงกุฎ ฐานสิงห์ ซึ่งมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ยอดปราสาทหรือเจดีย์ทั้งนั้น มุมใต้เครื่องยอดมงกุฎปั้นรูปครุฑลอยตัว แบกรับไว้ และมีบันแถลงลด 2 ชั้น ช่อฟ้าตกแต่งเป็นพิเศษไม่ใช่โคลนขึ้นเรียบๆเหมือนช่อฟ้าทั่วไป แต่มีเรียงร้อยประดับขึ้นไปจนถึงปลายงอนของช่อฟ้า หางหงส์นั้นเป็นเศียรพญานาคแทนรวมไปถึงคันทวยก็เป็นรูปนาค อิทธิพลอยุธยาตอนปลายรูปทรงเดียวกันกับคันทวยหอไตรวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร หอระฆังวัดเกาะ จึงเป็นสถาปัตยกรรมไทยที่น่าสนใจและเป็นคุณค่ามรดกไทยอีกชิ้นของจังหวัดเพชรบุรี

4.2.4.7 หอระฆังหลังเก่า หอระฆังหลังเก่าตั้งอยู่ทางประตูทางขึ้นด้านหลังกุฎิของวัดเกาะ เยื้องศาลาทำน้า มเหศวร ไปทางทิศใต้เพียงนิดเดียว เข้าใจว่าเป็นหอระฆังหลังเก่าสร้างขึ้นพร้อมวัดเกาะ ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิมเพียงแต่ตกแต่งทาสีใหม่ เพพื้นปูนซีเมนต์ให้สูงขึ้นและอยู่ตรงนั้นมาตลอด รูปทรงหอระฆังเป็นแบบหอกลอง มี ช่อฟ้า ไบระกา หางหงส์ สร้างด้วยไม้ทั้งหมด ยกพื้นสองชั้น มีระเบียงลูกกรงเป็นเสาดะลุ (แบบเพนียดคล้องช้าง) คล้ายกับเพนียดคล้องช้างที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ปลายเสามีหัวเพื่อความสวยงามและรับรองลูกกรงให้แข็งแรง หน้าบันหอระฆังแกะสลักด้วยไม้ ไม่ลึกลง ลวดลายเรียบง่าย แยกลายด้วยนกคาบ และหน้าสิงห์ ลักษณะตัวลายเหมือนกันทั้งสองด้าน จุดเด่นหอระฆังอยู่ที่ช่อฟ้า เป็นแบบอยุธยาโดยเฉพาะมีเพียงไม่กี่แห่งในจังหวัดเพชรบุรี ตรงส่วนปากงุ้ม คำว่าลงเรียกกันว่าช่อฟ้าปากครุฑ ซึ่งหอระฆังหลังนี้สร้างในสมัยพระครูเหลื่อมเป็นเจ้า อาวาสวัด (ซึ่งเจ้าอาวาสทุกองค์นั้น ล้วนมีฝีมือแบบสกุลช่างเมืองเพชรด้วยกันทั้งสิ้น) แต่ในจังหวัด เพชรบุรีมักนิยมเรียกกันว่า ช่อฟ้าเล็บเหยี่ยว หรือ ช่อฟ้าหน้าคว่ำ ส่วนใหญ่ช่อฟ้าที่พบเห็นในจังหวัดเพชรบุรี เป็นช่อฟ้าปากหงส์หรือจังหวัดเพชรบุรี เรียกว่าช่อฟ้าหน้าพราหมณ์ หรือจะเรียกว่าช่อฟ้าหน้าหางตามลักษณะของรูปทรง รูปทรงช่อฟ้าที่

สวยงาม ต้องมีลักษณะ เหมือนไก่กำลังโง่คอขัน ถือว่าช่อฟ้านั้นได้สัดส่วน และงดงามนับว่า หอระฆังหลังนี้ เป็นสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งของวัดเกาะ จังหวัดเพชรบุรี บังบอกอายุของวัดเกาะได้อย่างเด่นชัด

4.2.4.8 ชุมประตูด้านทิศเหนือ ชุมประตูด้านทิศเหนือ เป็นประตูทางเข้าวัดเกาะอีกทางหนึ่ง เสมือนบอกให้ทราบถึงตำแหน่งที่อยู่ของวัดเกาะ เพื่อการประชาสัมพันธ์โดยตรงและเป็นทางเข้าไปสู่ตลาดหน้าวัดเกาะ ผ่านประตูชุมเข้าไปจะเห็นตลาดหน้าวัดเกาะ เดินผ่านชุมประตูเดินเลาะไปทางขวามือ เพราะรถยนต์เข้าไปไม่ได้ และเมื่อผ่านห้องแถวก็จะเห็นประตูเหล็ก เปิดไว้เพียงบานเดียวสำหรับผู้คนเดินเข้าไปชุมประตูด้านทิศเหนือ สร้างในสมัย พระอริการเสียน เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ปีพ.ศ.2533 จัดอยู่ในประเภทชุมประตูสมัยนิยม ซึ่งระยะหลังนี้ทุกวันนี้ นิยมสร้างประตูทางเข้าวัด และบอกชื่อวัดไว้ที่ชุมประตูนั้นด้วย ส่วนรูปทรงและขนาด ขึ้นอยู่กับรสนิยมเจ้าอาวาสรวมทั้งปัจจัยทุนทรัพย์เป็นสิ่งสำคัญ รูปทรงของชุมประตูด้านทิศเหนือ เป็นชุมประตูมีจั่วทรงสูงยอดแหลม ซ้อนสองชั้น หน้าบันชุมประตูด้านหน้าประดับด้วยลายปูนปั้น ลายเปลว ทาสีทองล่อม พระพิฆเนศสีกร ประทับบนแท่นเหนือป้ายชื่อวัด หน้าบันด้านหลังประดับด้วยลายก้านขดลวดล่อมเอราวัณ ด้านข้างของเอราวัณทั้งซ้ายขวามีเทพอัปสรถือฉัตร ใต้หน้ากระดานฐานจั่วเป็นชุมกุหา ประตู ทำลักษณะคล้ายหน้าบังเหินหน้าบังขึ้นไปของด้านหน้าจารึกผู้บริจาคสร้างและปี พ.ศ. ด้านหลังใช้ลายก้านขดประดับในพื้นที่ว่าง ฝีมือในการออกแบบชุมประตูนี้ เป็นผลงานของ คุณชุม สุวรรณช่าง ตระกูลช่างศิลปะเมืองเพชรอีก ตระกูลหนึ่ง ช่างละเอียด วงษ์ประภารัตน์ เป็นผู้ก่อสร้าง ผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของคุณชุม สุวรรณช่าง ก่อนเข้าวัดเกาะจะมีชุมประตูอยู่อีก 2 ชุม

4.2.4.9 ชุมประตูหน้าวัดเกาะ ชุมประตูหน้าวัดเกาะ ตั้งอยู่ด้านหน้าอุโบสถทางทิศตะวันออก มีอยู่ 2 ชุมประตู คือ ทางทิศใต้และทิศเหนือ บริเวณด้านหน้าของชุมประตูทั้งสองข้างทำเป็นตลาด เปิดขายสินค้าในช่วงเวลาเย็น แนวสัดของชุมประตูทั้งสองด้านปลูกเป็นห้องแถว ชุมประตูด้านทิศเหนือ เป็นสถาปัตยกรรมเรือนยอด เชื่อว่าได้รับอิทธิพลจาก ชุมประตูด้านทิศใต้สุพรรณาราม เนื่องจากรูปแบบเดียวกัน ผิดกันที่รูปทรงและรายละเอียดเท่านั้น ชุมประตูด้านทิศใต้สุพรรณาราม รูปทรงดูจะแข็งแรงมั่นคงกว่า ส่วนชุมประตูด้านทิศเหนือรูปทรงเพรียวงาม หากจะเปรียบเทียบกันแล้ว ชุมประตูด้านทิศใต้สุพรรณารามตั้งชุมผู้ และชุมประตูด้านทิศเหนือตั้งชุมเมีย ชุมประตูด้านทิศเหนือ ชุนศรีวิชัย เป็นผู้เขียนแปลน ชุมประตูด้านทิศเหนือเรียกว่า ยอดบุษบก มีลูกกระพวยตั้งบนชั้นจะนำ ลูกกระพวยวัดเกาะจะสูงกว่าลูกกระพวยวัดใหญ่สุพรรณารามเล็กน้อย และชั้นจะนำวัดเกาะมีเพียง 7 ชั้น แล้วขึ้นยอดเป็นบัว 2 ชั้น ถึงเป็นยอดปลี ส่วนชั้นจะนำวัดใหญ่สุพรรณาราม มี 9 ชั้น แล้วขึ้นเป็นยอดปลี ชุมประตูด้านทิศเหนือและวัดใหญ่สุพรรณาราม มีเสาอิงในตัว เสาชุมประตูด้านทิศเหนือ ปลายเสาทำเป็นลูกแก้ว 6 ชั้น ต่อด้วยยอดบัวหงาย คล้ายพานรัฐธรรมนูญอย่างนั้น แต่เสาชุมประตูด้านทิศใต้สุพรรณารามปลายเสาทำเป็นลูกแก้วขนาดใหญ่อย่างเดียว ฐานเสาเป็นบัวคว่ำชั้นเดียว สำหรับฐานเสาชุม ประตูด้านทิศเหนือมีลูกเล่นมากกว่า ฐานเสาเป็นบัวคว่ำชั้นเดียวด้วยลูกแก้ว ต่อด้วยบัวหงายรับต้นเสา รูปร่าง คล้ายพานรัฐธรรมนูญเช่นกัน ที่ต้นเสาชุมประตูด้านทิศเหนือเพิ่มสี่สนลงไป ใส่ใส่ในเสาประตูนั้นขึ้นมา ปลายสองข้างมน ลักษณะเหมือนกับหมอนข้าง ตั้งอยู่ในแนวตั้ง ผิดกับเสาชุมประตูด้านทิศใต้สุพรรณาราม ทำเป็นเสาเหลี่ยมเรียบ ชุมประตูโค้งเหมือนกันทั้งสองวัด และมีกรอบชุมประตูเดินเส้นไปตามแนวชุมประตูปลายรอบชุมประตูยาวมาเชื่อมต่อเป็นแนวเดียวกับลูกแก้วที่ฐานเสาประตูเพียง แต่คนละระดับเท่านั้น กล่าวคือมีระดับต่ำกว่าลูกแก้วที่ฐานเสาประตู กรอบชุมประตูด้านทิศเหนือแตกต่าง กับวัดใหญ่สุพรรณาราม อยู่เล็กน้อย วัดใหญ่กรอบประตูเป็นบัวชั้นเดียว แต่วัดเกาะเป็นบัว 3 ชั้น ชั้นที่ 3 ชั้นที่ 2 มีขนาดเล็กเท่ากัน ซ้อนเหลื่อมอยู่ด้านใน หนุนแน่นให้กรอบบัวชั้นแรกเด่นยิ่งขึ้น ชุมประตูด้านทิศเหนือด้านทิศใต้ ได้มีการบูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่ในบางส่วน รูปแบบจึงไม่เหมือนกับชุมประตูด้านทิศเหนือ ที่น่าจะเสียหายอย่างยิ่งนักก็คือ ชุมประตูทั้งสองชุมนี้ปัจจุบันไม่ใช่ทางเข้าหลักของวัดเกาะ โดยเฉพาะชุมประตูด้านทิศเหนือ ใช้ออกอิฐถือปูนปิดทับทางเข้าชุมประตูเอาไว้ เหมือนกับชุมประตูทางเข้าวัดพระทรง ด้านข้าง หรือด้านทิศเหนือ บรรยากาศที่ตีฟลอยเสียไปด้วย

4.2.4.10 พิพิธภัณฑวัดเกาะ พิพิธภัณฑวัดเกาะทางวัดได้ใช้เนื้อที่ส่วนหน้าของหมู่กุฏิสงฆ์จัดเป็นพิพิธภัณฑรวบรวมโบราณวัตถุ มี 3 ชั้น ชั้นแรกเป็นชั้นที่สำหรับสอนพระธรรมให้แก่ผู้ที่สนใจรวมถึงใช้เป็นที่พักของสงฆ์ ชั้นที่สองเป็นชั้นที่สำหรับเก็บรวบรวมของโบราณต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยพระพุทธรูป เครื่องลายคราม เครื่องเบญจรงค์ และเครื่องสังเกตุ ซึ่งรัชกาลที่ 5 ทรงถวายในงาน พระศพเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าอรุณศรีรัชสมโภช ยกตัวอย่างเช่น ปิ่นโต สมัยรัชกาลที่ 5 ธนบัตรต่างประเทศในสมัยก่อน ชั้นสุดท้ายหรือชั้นบนสุด เป็นที่สำหรับเก็บสมุดข่อยคัมภีร์โบราณ พระไตรปิฎก มีตู้สำหรับเก็บพระไตรปิฎก มี อาชยาน สำหรับพระนั่งศึกษาคัมภีร์ในพระไตรปิฎก พิพิธภัณฑแห่งนี้สร้างขึ้นจากการบริจาคเงินการกุศลจากคนในชุมชน และจากเงินทำบุญของวัดเอง เพราะทางวัดจะมีกรรมการสำหรับดูแลในเรื่องบัญชีของทางวัด

4.2.4.11 พิพิธภัณฑเรือ

- 1) เรือมอศ เป็นเรือสมัยก่อนที่ใช้สำหรับเป็นเรือตาลเสด็จ และเป็นเรือที่ได้รับพระราชทาน
- 2) เรือแม่กัลยา เป็นเรือที่ใช้สำหรับแข่งในงานประเพณี เป็นเรือประจำวัดเกาะ พิพิธภัณฑ

เรือได้รับความดูแลจากคนในสังคม ที่ผ่านมาเทศบาลได้ร่วมมาทำความสะอาดให้กับชุมชน ทำให้ พิพิธภัณฑ ดูสะอาดตามากยิ่งขึ้นนอกจากนี้แล้วยังจะกล่าวถึง กลองกังสดาล ซึ่งเป็นกลองในสมัยโบราณที่ทางวัดจะใช้ในการกิจของสงฆ์ แต่ปัจจุบันเราได้มีการปรับมาใช้ระฆังแทน คาดว่ามีมานานมาก

3) พรรณไม้ภายในวัดเกาะ กล่าวได้ว่าวัดเกาะเป็นวัดที่มีพรรณไม้อยู่พอสมควรพอจะจำแนกได้ดังนี้ต้นตะโกตัด ต้นโมกต่าง ต้นวาสนา ต้นหมากเหลือง ต้นหวายลิง ต้นสลัดไต่ ต้นชงโค ต้นเข็ม ต้นมะม่วง อกร่อง ต้นหลิว ต้นเชอร์รี่ ต้นมะนาวไม่รู้โหย ต้นลำมะโลง ต้นไผ่ ต้นอโศกอินเดีย ต้นโกสน(ใบสีแดง) ตระกูลหวาย ต้นกะลิงปิ้ง ต้นกร่าง ต้นโพธิ์ (มีตั้งแต่ พ.ศ.2277) ต้นโกสน (ใบสีเหลือง) ตระกูลไม้ ต้นกระทุง 7 แฝก ต้นโพนัน ต้นหนามเตย ต้นมวงคลสอดหรือขัยมวงคล ไม้รวก ต้นแก้ว ต้นไข่นา ต้นประตู่กิ่งอ่อน ต้นกระทิง ต้นรัก ต้นสาละ ต้นประตู่ชิงชัน ต้นคูน ต้นกาหลง ต้นพิกุล ต้นหงอนไก่ ต้นขมิ้น ต้นตีนเป็ด ต้นลีลาวดี ต้นชบา ต้นมะลิวัลย์ ต้นอัญชัน ต้นอินทนิลต้นมะม่วงหิมพานต์ ต้นขนุน ต้นสนแผลง ต้นบอระเพ็ด ต้นกระท่อน ต้นกระดังงา ต้นเล็บครุฑ ต้นวิหคสวรรค์ ต้นกุมารทอง หรือ ต้นพระอาทิตย์ ต้นพุด ต้นยางแดง ต้นมะกาดันกรณิการ์ ต้นไทรงาม ต้นปีบ ต้นหมาก ต้นสาวหลง ต้นสัตบัน ต้นฟ้าทะลายโจร ต้นเศรษฐีเงินล้าน ต้นข่อย ต้นสาเก ต้นส้มโอ ต้นสมอ ซึ่งต้นสมอวัดเกาะ มีคำบอกเล่ากันว่า ณ บริเวณกำแพงเขื่อนริมน้ำ ซึ่งอยู่ในบริเวณกุฏิของพระอาจารย์ผูก มีต้นสมอไทยอยู่ต้นหนึ่ง วันหนึ่ง รัชกาลที่ 5 ทรงเสด็จพระราชดำเนินทางเรือผ่านมาเสด็จแวะขึ้นจากท่าน้ำได้ทรงเก็บผลสมอจากต้นสวยแล้วตรัสว่าลูกสมอดันนี้อร่อนัก

4.2.5 ผลกระทบจากจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนวัดเกาะ

4.2.5.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

1) ผลกระทบด้านบวก

(1) รายได้ การท่องเที่ยวจะทำให้เกิดการรายได้ที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้จ่ายในชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งวัดเกาะแก้ว สุทธารามก็มีรายได้จากการบริจาคเพิ่มขึ้น เพื่อไปพัฒนาวัดในด้านต่าง ๆ ต่อไป

(2) อาชีพ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน นักท่องเที่ยวย่อมมีความต้องการหลากหลาย คนในชุมชนก็ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยหันมาเสริมรายได้โดยการหาอาชีพอื่นเข้ามา เช่น ร้านขายของที่ระลึก นวดแผนไทย ฯลฯ อีกทั้งนักเรียน นักศึกษาในชุมชนที่ไปศึกษาต่างจังหวัด เมื่อจบการศึกษาอาจกลับมาประกอบอาชีพในท้องถิ่นเพราะในท้องถิ่นมีงานรองรับเพิ่มขึ้น

(3) การท่องเที่ยวทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ประชาชนในชุมชน วัดเกาะ และในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนเกิดการขยายตัวขึ้น

2) ผลกระทบด้านลบ

(1) การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง เป็นปัญหาที่จะตามมาเมื่อชุมชนวัดเกาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเต็มตัว และเป็นปัญหาที่จะนำไปสู่ความแตกแยกในชุมชน เนื่องจากความไม่ธรรมของรายได้จ่านักท่องเที่ยว

(2) การแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน สินค้าที่ผลิตในชุมชนมีมากอยู่แล้ว อาจเกิดการแข่งขัน เช่นลดราคาสินค้า หรือแลกแจกแถม เมื่อราคาลดลง ผู้ผลิตอาจลดต้นทุนในการผลิต สินค้าอาจไม่มีคุณภาพหรืออร่อยเหมือนกับดั้งเดิม

4.2.5.2 ผลกระทบทางสังคม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยในภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มองว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมด้านบวกมากกว่าด้านลบ ดังนี้

1) ผลกระทบด้านบวก

(1) ชุมชนวัดเกาะเป็นที่รู้จัก เนื่องจากชุมชนวัดเกาะประสบความสำเร็จในการทำแผนที่เดินดิน เป็นตัวอย่างที่ชุมชนอื่นๆ สนใจเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีผู้สนใจเดินทางมาศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ

(2) ทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เกิดการอนุรักษ์ ทั้งโบราณวัตถุ และโบราณสถาน รวมทั้งวิถีชีวิต เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาและเยี่ยมชม

(3) เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนนั้น มิได้เข้ามาเพื่อความเพลิดเพลินอย่างเดียว แต่ยังเป็นโอกาสในการศึกษาทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ รวมทั้งวิถีชีวิตเช่นกัน เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ชุมชนเองก็ย่อมมีการศึกษาวัฒนธรรมต่างๆ ที่ติดมาจากนักท่องเที่ยว

(4) ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน

(5) เป็นการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย สุขภาพจิตดี ทำให้ประชาชนไม่เป็นโรคซึมเศร้า เพราะคนในชุมชนส่วนมากเป็นผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง เมื่อมีคนเดินทางมากจะทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี คอยต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือน สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือนทุก

(6) อุดสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเยี่ยมชมและพบปะกันระหว่างคนในชุมชน และผู้มาเยี่ยมชม เป็นการสร้างมิตรภาพอันดีระหว่างกัน ซึ่งคนในชุมชนที่อยู่กับบ้านส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ

(7) เมื่อชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการทำกิจกรรมรวมกัน มีการแสดงความคิดเห็น และเกิดการพัฒนา ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืน

2) ผลกระทบด้านลบ

(1) เกิดปัญหาอาชญากรรม นักท่องเที่ยวมีดึงดูดและเป็นคนนอกพื้นที่ เป็นเป้าหมายของนักอาชญากรรม เพื่อหวังผล ด้านทรัพย์สิน

(2) สร้างความรำคาญให้กับวัด วัดเกาะแก้วสุทธารามเป็นวัดที่สงบเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากกว่าการท่องเที่ยว ชาวบ้านบางกลุ่มเองก็อาจจะเบื่อหน่ายหรือรำคาญนักท่องเที่ยว

4.2.5.3 ผลกระทบทางวัฒนธรรม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยในภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มองว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรม ด้านบวกและลบ ดังนี้

1) ผลกระทบด้านบวก

- (1) เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ดี
- (2) เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (3) วัฒนธรรมการแต่งการดีขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ชาวชุมชนก็จะออกมาต้อนรับ ก็ยอมที่จะแต่งกายดูดีขึ้น เช่นการใส่เสื้อเหลืองออกมาต้อนรับ

2) ผลกระทบด้านลบ

- (1) เกิดการทำลายภาพจิตรกรรมฝาผนัง จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักท่องเที่ยว ที่ไปสัมผัสกับภาพจิตรกรรมฝาผนัง ทำให้สีลอกร่อนออกมา รวมถึงการถ่ายภาพโดยใช้แฟลชด้วย
- (2) เกิดการเลียนแบบการแต่งการที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากมีผู้ที่เดินทางมาจากหลายๆ ที่บางครั้งนักท่องเที่ยวเหล่านี้ก็แต่งกายไม่เหมาะสม เช่น การใส่เสื้อสายเดี่ยว กางเกงขาสั้น ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะเป็นตัวอย่างให้เด็กทำตามได้

4.2.5.4 ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยในภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มองว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

1) ผลกระทบด้านบวก

- (1) เกิดการรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือน ถนนหนทาง
- (2) มีการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงาม เช่น โครงการหน้าบ้านนำมอง

2) ผลกระทบด้านลบ

- (1) ทำให้มีขยะเพิ่มมากขึ้น ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวเดินผ่านโดยเฉพาะในบริเวณวัดและบริเวณบ้านที่นักท่องเที่ยวเดินไปเยี่ยมชมการทำขนม
- (2) เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขโรคเนื่องจากห้องน้ำมีน้อย
- (3) มีการปล่อยของเสียลงน้ำ
- (4) สัตว์ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น นกกวก ภูธรบกวน

4.2.5.6 แนวทางการจัดการ การป้องกันผลกระทบเชิงลบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนวัดเกาะ ได้มีการอภิปรายผลการวิจัยจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนวัดเกาะในด้านผลกระทบเชิงลบ

ในด้านของผลกระทบเชิงลบมีอุปสรรคที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี คือขาดการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดอย่างเป็นระบบ ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่ในจุดที่ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ขาดระบบสื่อความหมาย ในแหล่งท่องเที่ยว ขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันก็ถูกพัฒนาอย่างไม่ถูกทิศทาง รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านอ่าวไทยซึ่งเป็นพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด การเริ่มต้นดำเนินการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชน โครงการเพื่อสุขภาพของชาวบ้านในชุมชนวัดเกาะเกิดจากผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถ บวกกับความอดทนและเสียสละ เพื่อจะพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ รวมไปถึงการดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลของทุกบ้าน ทำให้ทราบถึง

จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และการประกอบอาชีพของแต่ละบ้าน จนเกิดแผนที่เดินดินซึ่งเป็นจุดขายของชุมชนวัดเกาะ ทำให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเกิดจากการรวมกลุ่ม ความร่วมมือร่วมใจ สมัคคีสามัคคีของประชาชนในชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับเรศ สงเคราะห์สุข (2541 : 112-114) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันได้แก่

1) จัดเวทีวิเคราะห์หรือสถานที่ประชุมของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ

2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาดูงานระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

3) ผูกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ

4) ลงมือปฏิบัติจริง

5) ถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม

การศึกษาดูงานเป็นจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน เนื่องจากชุมชนมีศักยภาพทางทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น แม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากรัชกาลที่ 5 เคยประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในแม่น้ำแห่งนี้ ทั้งนี้ประชาชนยังใช้ประโยชน์จากการอุปโภคและบริโภค นอกจากนี้ยังมีวัดเกาะที่มีสภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีความสวยงามและสมบูรณ์ ศิลปะความเป็นบ้านเก่า เมืองเก่า วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ช่างฝีมือที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เช่นช่างทำทอง ช่างแกะสลักไม้โมก และสิ่งที่เป็นชื่อเสียงของเมืองเพชรบุรีอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การทำขนมหวาน มีทั้งขนมหม้อแกง กล้วย และขนมฝิง เป็นต้น ดังนั้นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจโดยตรง เนื่องจากการท่องเที่ยวของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน ศิลปวัฒนธรรม เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณภา วงศ์วานิช (2539 หน้า 25) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ อันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น

จากการที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในช่วงระยะเริ่มต้นผลการศึกษายังไม่พบผลกระทบทางลบมากนัก ซึ่งจะแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการจัดการการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ ซึ่งที่นี้พบว่ากิจกรรมทางกาท่องเที่ยวได้ทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน สภาพสิ่งแวดล้อม เกิดผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมต่างๆตามมามากมาย เนื่องมาจากการขาดการหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ

4.2.6 ข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆที่พบจากการศึกษาวิจัยในพื้นที่ ผู้วิจัยขอแสดงความคิดเห็นในรูปของข้อเสนอแนะ ที่ได้พบจากการศึกษาวิจัยบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนวัดเกาะยังไม่มีความหลากหลายมากนัก จะมีเพียงแต่วัดการทำทองโบราณ และขนมหวานเมืองเพชรเท่านั้นที่เป็นจุดเด่น ลักษณะสภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์ของวัดเกาะยังคงมีความสมบูรณ์อยู่มาก แต่ในด้านของชื่อเสียงวัดเกาะยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ซึ่งยังคงไม่เทียบเท่า

ชื่อเสียงของภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดใหญ่สุวรรณาราม ส่วนมุมมองของนักท่องเที่ยวก็อาจจะมี ความสนใจในเรื่องของสิ่งใหม่ๆ คงไม่ต้องการมาเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีแล้วมาชมภาพจิตรกรรมฝาผนังของแต่ละวัดเพียงเท่านั้น นักท่องเที่ยวต้องการความหลากหลาย แต่นักท่องเที่ยวที่สนใจในจิตรกรรมฝาผนังอย่างเดียวก็มีบ้าง แต่จำนวนน้อยมาก

ควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความสามารถในการนำเที่ยว ให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ซึ่งในชุมชนวัดเกาะประชากรส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุซึ่งจะนำผู้เฒ่า ผู้แก่หรือเด็ก ๆ มาเป็นผู้เล่าเรื่องราว เพื่อเป็นการสร้างจุดเด่นให้กับการท่องเที่ยวของชุมชน

ยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะยังไม่ชัดเจนในหลายๆ ด้าน เช่น การกำจัดขยะ ซึ่งพบว่าตามทางเดินยังคงมีขยะอยู่เรื่อยๆ และปัญหาด้านมูลของนกพิราบและมูลสุนัข ซึ่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญ อีกทั้งไม่มีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลยังไม่มีการจัดการกับปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง ทางชุมชนควรจะให้ความร่วมมือกับเทศบาลเพื่อแก้ไขปัญหา หากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจริงในชุมชนวัดเกาะนักท่องเที่ยวก็คงจะไม่ประทับใจเท่าที่ควร

นอกเหนือจากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ภาครัฐควรมีการส่งเสริมช่วยเหลือและสนับสนุนชุมชนให้มีสำนึกรักและหวงแหนทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างชุมชน ให้เข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการถ่ายทอดความรู้รดกทางภูมิปัญญาช่างสกุลเมืองเพชรให้สืบต่อไป

เทศบาลควรมีการวางแผนเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างชัดเจน และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการป้องกันมิให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนสูญหายไป ควรให้ความสำคัญในการรักษาภูมิปัญญา เช่น การทำเมรุลอย การแกะสลักไม้โมก การทำทองโบราณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่นของชุมชน สิ่งนี้นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เห็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นอกจากนี้ควรพัฒนาบุคลากรในชุมชนเพื่อตอบสนองกับการเกิดการท่องเที่ยวแบบครบวงจร การให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์

ชุมชนและเทศบาลจะต้องไม่ละเลยต่อการสร้างความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว อาจจัดฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประเภทรูปแบบการท่องเที่ยว การจัดการและแนวทางการรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนและควรเตรียมความพร้อมในเรื่องงบประมาณด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยเสนอว่า หน่วยงานของภาครัฐที่รับผิดชอบในด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : ททท) ควรมีการร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น และควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

ในด้านผลิตภัณฑ์ของชุมชน ก็ควรมีการส่งเสริมโดยมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคุณภาพด้านการผลิต โดยเฉพาะความสะอาดของกระบวนการผลิต จัดให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง และชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ

ข้อเสนอแนะด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ทางเทศบาลจำเป็นต้องเตรียมพร้อมรองรับการท่องเที่ยว ดังนี้ ที่จอดรถ ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายสื่อความหมายในด้านต่างๆ เช่น สัญญาณจราจร ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางหลัก

ทำแผนที่แนะนำเส้นทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจน พร้อมกับการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต หนังสือวารสารการท่องเที่ยว

4.2.7 การวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนวัดเกาะระหว่างเดือนสิงหาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2550 จำนวน 220 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 200 คนและนักท่องเที่ยวต่างชาติ 20 คน เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ และเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดเกาะและชุมชนวัดเกาะ และสามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการต่าง ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมอีกทั้งเพื่อประโยชน์ของชุมชนวัดเกาะด้วย

ผลการวิจัยคาดว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติน่าจะมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะอยู่ในระดับปานกลางและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการให้ชุมชน วัดเกาะปรับปรุงเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสถานที่จอดรถและสุขาสาธารณะ หลังจากคณะวิจัยได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ผู้นำชุมชนวัดเกาะ หน่วยงานราชการ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.2.7.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1) นักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษารั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 75.5) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 33.5) รองลงมาคืออายุระหว่าง 46-50 ปี (ร้อยละ 11.5) อายุระหว่าง 41-45 ปี (ร้อยละ 11) อายุ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 7) อายุระหว่าง 36-40, 51-55 และ 56-60 ปี อยู่ในระดับที่เท่ากัน (ร้อยละ 6.5) อายุต่ำกว่า 15 ปี (ร้อยละ 8) อายุระหว่าง 16-20 ปีและอายุระหว่าง 31-35 มีอัตราที่เท่ากัน (ร้อยละ 4.5) อายุระหว่าง 26-30 ปี (ร้อยละ 3.5) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันคือภาคกลาง (ร้อยละ 66.5) รองลงมาคือ ภาคอีสาน (ร้อยละ 18) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 7) ภาคเหนือ (ร้อยละ 5.5) และภาคใต้ (ร้อยละ 3) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 53) รองลงคือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 43.5) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 3.5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงาน/นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 29) รองลงมาคือค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 23) รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 18.5) ข้าราชการ (ร้อยละ 14) อื่นๆ นอกจากที่ระบุไว้ (ร้อยละ 50) รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 3) และพนักงานบริษัท (ร้อยละ 2.5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 51.5) รองลงมาคือ 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 27.5) 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 10) 15,001-20,000 บาท และมากกว่า 30,000 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 4.5) 20,001-25,000 บาท (ร้อยละ 2) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบมาเป็นกลุ่มกับคณะ (ร้อยละ 45.5) รองลงมาคือมากับเพื่อน (ร้อยละ 38) มากับครอบครัว (ร้อยละ 9) มาคนเดียว (ร้อยละ 5) และมากับบริษัททัวร์ (ร้อยละ 2.5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักวัดเกาะจากแหล่งข้อมูลเพื่อน บุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 61.5) รองลงมาคืออื่นๆ นอกจากที่ระบุไว้ (ร้อยละ 13) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 10.5) โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร (ร้อยละ 8) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ร้อยละ 4.5) และบริษัทนำเที่ยว (ร้อยละ 2.5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมาวัดเกาะเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 83) รองลงมาคือ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 13.5) 3-4 ครั้ง (ร้อยละ 2) และมากกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ 1.5) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังให้เหตุผลในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย โดยเหตุผลที่เลือกเป็นอันดับแรกคือเหตุผลอื่นๆ นอกจากที่ได้กำหนดไว้ รองลงมาคือ สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อน/บุคคลในครอบครัวแนะนำให้มา สนใจศิลปะของวัดเกาะ เช่น ภาพเขียนฝาผนัง โบสถ์ สถาปัตยกรรมภายในวัด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวไม่แพงมาก

นัก สนใจวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนวัดเกาะ การเดินทางสะดวกสบาย ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก มาซื้อขนมหวาน และอันดับสุดท้ายที่เลือกคือมาซื้อ-สั่งทำทอง

2) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย(ร้อยละ95) โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-25ปี(ร้อยละ70) รองลงมาคืออายุระหว่าง16-20 (ร้อยละ25) และอายุระหว่าง 26-30 (ร้อยละ5) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี(ร้อยละ45) รองลงมาคือในระดับปริญญาตรี(ร้อยละ35)และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี(ร้อยละ20) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานเรียน/นักศึกษา(ร้อยละ95) และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว(ร้อยละ5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า5,000บาท(ร้อยละ95) และมีรายได้ 25,001-30,000บาท (ร้อยละ5) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเดินทางแบบมากับเพื่อน(ร้อยละ70) รองลงมาคือมาเป็นกลุ่มกับคณะ(ร้อยละ20) และมากับครอบครัว(ร้อยละ10)ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักวัดเกาะจากแหล่งข้อมูลเพื่อน บุคคลในครอบครัว(ร้อยละ60)รองลงมาคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ร้อยละ20) โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร(ร้อยละ15) และบริษัทนำเที่ยว(ร้อยละ5) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวทั้งหมดเคยเดินทางมาวัดเกาะเป็นครั้งแรก(ร้อยละ100) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังให้เหตุผลในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย โดยเหตุผลที่เลือกเป็นอันดับแรกคือสนใจวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนวัดเกาะ รองลงมาคือ สนใจศิลปะของวัดเกาะ เช่น ภาพเขียนฝาผนัง โบสถ์ สถาปัตยกรรมภายในวัด เพื่อน/บุคคลในครอบครัวแนะนำให้มา มาซื้อขนมหวาน สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การเดินทางสะดวกสบาย ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก มาซื้อขนมหวาน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวไม่แพงมากนัก และลำดับสุดท้ายคือ ลาซื้อ-สั่งทำทอง ตามลำดับ

3) ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นเดียวกัน ในด้านของอายุพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่ก็มีอายุระหว่าง21-25ปี เช่นเดียวกันอีกแต่ในด้านของระดับการศึกษานั้นนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจากนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านอาชีพพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่างก็เป็นนักเรียน/นักศึกษาเช่นกัน ในส่วนของรายได้ก็พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติก็มีรายได้ส่วนใหญ่เท่ากันอีกคือ รายได้ระดับต่ำกว่า5,000บาท แต่ในด้านรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่มกับคณะในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นมากับเพื่อน ในด้านของการรู้จักวัดเกาะจากแหล่งข้อมูลนั้นก็พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินั้นทราบข้อมูลวัดเกาะจากแหล่งข้อมูลเพื่อนบุคคลในครอบครัว และนักท่องเที่ยวทั้งสองนั้นเคยเดินทางมาท่องเที่ยววัดเกาะเป็นครั้งแรกทั้งสิ้น แต่ในด้านเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางมาเที่ยววัดเกาะนั้นพบว่ามีความแตกต่างกันคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวเป็นอันดับแรกคือเหตุผลอื่นๆ นอกจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นให้เหตุผลอันดับแรกคือสนใจวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนวัดเกาะ

4.2.7.2 ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว

1) นักท่องเที่ยวชาวไทย จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดเกาะในด้านข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวในองค์ประกอบย่อย สรุปได้ดังนี้

(1) แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมาแล้ว (ภายในระยะเวลา 1 ปี) น้อยกว่า 4 แห่ง (ร้อยละ53) รองลงมาคือ 5-8 แห่ง (ร้อยละ35) มากกว่า 12 แห่ง(ร้อยละ6.5) และ9-12 แห่ง (ร้อยละ5.5) ตามลำดับ

(2) ในด้านความสนใจข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจในระดับปานกลาง(ร้อยละ49.5) รองลงมาในระดับมาก(ร้อยละ26.5) ไม่สนใจเลย(ร้อยละ16) และสนใจในระดับน้อย (ร้อยละ8)

(3) ในด้านของความสนใจและแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวบ่อยเพียงใด จากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจข่าวสารเฉพาะเมื่อต้องการเดินทางท่องเที่ยว(ร้อยละ68.5) รองลงมาคือสนใจทุกเดือน,ร้อยละ15.5) ทุกสัปดาห์(ร้อยละ12.5)และให้ความสนใจทุกวัน(ร้อยละ3.5) ตามลำดับ

(4) ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารจากการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ติดตามข้อมูลจากเพื่อน บุคคลในครอบครัว(ร้อยละ37.5)รองลงมาคือจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร(ร้อยละ 37) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ19) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ร้อยละ4.5)บริษัทนำเที่ยว(ร้อยละ2) ตามลำดับ

(5) ด้านเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการตัดสินใจทั้งสามส่วนประกอบกัน(ร้อยละ63) รองลงมาคือเหตุผลที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ(ร้อยละ21.5) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว(ร้อยละ11)และความน่าสนใจและกิจกรรมการให้บริการต่างๆที่มีในแหล่งท่องเที่ยว(ร้อยละ4.5) ตามลำดับ

2) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

(1) แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมาแล้ว (ภายในระยะเวลา 1ปี) 5-8 แห่ง(ร้อยละ 55)รองลงมาคือ น้อยกว่า 4 แห่ง (ร้อยละ30) และมากกว่า12 แห่ง (ร้อยละ15) ตามลำดับ

(2) ในด้านความสนใจข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจในระดับปานกลาง(ร้อยละ55) รองลงมาคือในระดับน้อย(ร้อยละ25) ในระดับมาก(ร้อยละ20) ตามลำดับ

(3) ในด้านของความสนใจและแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวบ่อยเพียงใด จากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจข่าวสารเฉพาะเมื่อต้องการเดินทางท่องเที่ยว(ร้อยละ75) รองลงมาคือทุกสัปดาห์ (ร้อยละ20) และทุกเดือน (ร้อยละ 5) ตามลำดับ

(4) ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารจากการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ติดตามข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ40) รองลงมาคือ จาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร(ร้อยละ 35) จากเพื่อน บุคคลในครอบครัว(ร้อยละ 20) และจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ร้อยละ5) ตามลำดับ

(5) ด้านเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการตัดสินใจเป็นอันดับแรกคือเหตุผลทั้งสามส่วนประกอบกัน (ร้อยละ80) รองลงมาคือความน่าสนใจและกิจกรรมการให้บริการต่างๆ ที่มีในสถานที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ15) และสุดท้ายคือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว(ร้อยละ3)

3) ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ด้านแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยที่เคยเดินทางมาแล้ว(ภายในระยะเวลา1ปี) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเคยเดินทางน้อยกว่า4แห่งขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทาง5-8แห่งนอกจากนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่างให้ความสนใจข่าวสารทางการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเช่นกันและให้ความ

สนใจแสวงหาข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวเฉพาะเมื่อต้องการเดินทางท่องเที่ยวเช่นเดียวกันอีก แต่ในด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่นักท่องเที่ยวชาวไทยติดตามข้อมูลจากเพื่อน บุคคลในครอบครัว แต่นักท่องเที่ยวต่างชาติติดตามข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และในด้านของเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวที่นั่นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่ให้เหตุผลเดียวกันคือเหตุผลของทั้งสามส่วนประกอบกัน

4.2.7.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะกับคุณลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรื่องต่างๆที่สำคัญ 6 เรื่องได้แก่ ความสะอาดในส่วนต่างๆ ความสวยงามและความน่าสนใจของชุมชนวัดเกาะ สภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนวัดเกาะ การบริการด้านคมนาคมขนส่ง บริการด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านความพอเพียงและความสะดวกของสิ่งต่างๆ และในด้านของอรรถาธิบายของคนในชุมชนท้องถิ่น ผลการวิจัยที่พบ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะในเรื่องต่างๆ ในระดับที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะแสดงเป็นค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1) นักท่องเที่ยวชาวไทย

(1) ความสะอาดในส่วนต่างๆ มี 6 องค์ประกอบ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 6 องค์ประกอบ เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. บ้านเรือนในบริเวณชุมชนวัดเกาะ 2. สถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ 3. ถนนและทางเดินภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะ 4. แม่น้ำเพชรบุรี 5. ที่จอดรถภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะ และ 6. สุขาสาธารณะ

(2) ความสวยงามและความน่าสนใจของชุมชนวัดเกาะ มี 6 องค์ประกอบ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเพียง 1 องค์ประกอบเท่านั้นคือ ภาพเขียนฝาผนังภายในโบสถ์วัดเกาะ และองค์ประกอบที่เหลือ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. สถาปัตยกรรมภายในวัดเกาะ 2. สินค้าของชาวบ้านภายในชุมชนวัดเกาะ (การทำทอง, ขนมหวาน) 3. เส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะ 4. วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ (บ้านเรือน, อาชีพ) และ 5. เมรุลอยภายในวัดเกาะ

(3) สภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนวัดเกาะ มี 2 องค์ประกอบ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทั้ง 2 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แต่ในด้านค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจแล้วทิวทัศน์และบรรยากาศของชุมชนวัดเกาะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าความสะอาดในบริเวณชุมชนวัดเกาะ

(4) บริการด้านคมนาคมขนส่ง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถส่วนตัว(ร้อยละ77.5) และเดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทาง (ร้อยละ22.5) นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 4 องค์ประกอบอีกด้วยโดยเรียงลำดับความพึงพอใจมากไปน้อยดังนี้ คือ 1. การเดินทางมีความปลอดภัย 2. การเดินทางสะดวกสบาย 3. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และ 4. ระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

(5) บริการด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านความพอเพียงและความสะดวกของแต่ละองค์ประกอบ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบในระดับมากที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ที่นั่งพักผ่อน 2. สุขาสาธารณะ 3. ถนนหนทางและการคมนาคม 4. โทรศัพท์สาธารณะ 5. ที่จอดรถและป้ายข้อมูล,บอกทาง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับที่เท่ากัน และ 6. ถังขยะ

(6) ด้านอรรถาธิบายของคนในชุมชนท้องถิ่น มีอยู่ 4 องค์ประกอบ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทั้ง 4 องค์ประกอบในระดับมากที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ชาวบ้านมีความเป็นมิตรและยิ้มแย้มแจ่มใจและ

ชาวบ้านพูดจาสุภาพ และมีมารยาทดี ซึ่งปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับที่เท่ากันของ 2 องค์ประกอบ

2. ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และ 3. ชาวบ้านมีความรู้ และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

(1) ความสะอาดในส่วนต่างๆ มี 6 องค์ประกอบ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 6 องค์ประกอบ เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ถนนและทางเดินภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะ 2. บ้านเรือนในบริเวณชุมชนวัดเกาะ 3. ที่จอดรถภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะ 4. สถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ 5. สุขาสาธารณะและแม่ปั้เพชรบุรี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับที่เท่ากัน

(2) ความสวยงามและความน่าสนใจของชุมชนวัดเกาะ มี 6 องค์ประกอบ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 6 องค์ประกอบ เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ภาพเขียนฝาผนังภายในอุโบสถวัดเกาะ 2. สถาปัตยกรรมภายในวัดเกาะ 3. วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ (บ้านเรือน, อาชีพ) 4. เมรุลอยภายในวัดเกาะ 5. สินค้าของชาวบ้านในชุมชนวัดเกาะ (การทำทอง, ขนมหวาน) และ 6. เส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะ

(3) สภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนวัดเกาะ มี 2 องค์ประกอบ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทั้ง 2 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ในด้านค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจแล้วทิวทัศน์และบรรยากาศของชุมชนวัดเกาะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าความสะอาดในบริเวณชุมชนวัดเกาะ

(4) บริการด้านคมนาคมขนส่ง พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดเดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทาง (ร้อยละ 100) นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 องค์ประกอบอีกด้วยโดยเรียงลำดับความพึงพอใจมากที่สุดไปน้อยดังนี้ คือ 1. การเดินทางสะดวกสบาย 2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3. ระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และ 4. การเดินทางมีความปลอดภัย

(5) บริการด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านความพอเพียงและความสะดวกของแต่ละองค์ประกอบ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบในระดับปานกลางทั้ง 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ถนนหนทางและการคมนาคม 2. ถึงขยะ 3. ที่จอดรถ 4. โทรศัพท์สาธารณะ 5. สุขาสาธารณะและที่นั่งพักผ่อนและป้ายข้อมูล, ป้ายบอกทาง ซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับที่เท่ากัน

(6) ด้านอัยาศัยของคนในชุมชนท้องถิ่น มีอยู่ 4 องค์ประกอบ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทั้ง 4 องค์ประกอบในระดับมากที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ชาวบ้านมีความเป็นมิตรและยิ้มแย้มแจ่มใจและชาวบ้านมีความรู้ และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีระดับความพึงพอใจของ 2 องค์ประกอบนี้เท่ากัน 2. ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และ 3. ชาวบ้านพูดจาสุภาพ และมีมารยาทดี

3) ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะ

(1) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องความสะอาดในส่วนต่างๆ ของชุมชนวัดเกาะ ผลการศึกษาปรากฏว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นั่นต่างมีความพึงพอใจในเรื่องความสะอาดในบริเวณชุมชนวัดเกาะอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกันแต่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีควาลพึงพอใจความสะอาดของบ้านเรือนในบริเวณชุมชนวัดเกาะเป็นอันดับแรกและมีความพึงพอใจความสะอาดด้านที่จอดรถภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะเป็นลำดับสุดท้ายขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจถนนและทางเดินภายในบริเวณชุมชนวัดเกาะเป็นอันดับแรกและพึงพอใจความสะอาดของแม่ปั้เพชรบุรีเป็นลำดับสุดท้าย

(2) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องความสวยงามและความน่าสนใจของชุมชนวัดเกาะ ผลการศึกษาปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยพึงพอใจด้านภาพเขียนฝาผนังภายในอุโบสถวัดเกาะในระดับมากที่สุดต่างจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและในด้านองค์ประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมภายในวัดเกาะ เมรุลอยภายในวัดเกาะ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ(บ้านเรือน,อาชีพ) สินค้าของชาวบ้านในชุมชนวัดเกาะ(การทำทอง ขนมหวาน) และเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

(3) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องสภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนวัดเกาะ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนวัดเกาะอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบคือ ทิวทัศน์และบรรยากาศของชุมชนวัดเกาะและความสะอาดในบริเวณชุมชนวัดเกาะ

(4) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องบริการด้านการคมนาคมขนส่ง ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะโดยรถส่วนตัว(ร้อยละ77.5)ต่างจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางทั้งหมด(ร้อยละ100) และในด้านความพึงพอใจพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจบริการด้านการคมนาคมขนส่งในระดับมากที่สุดนักท่องเที่ยวชาวไทยพึงพอใจการเดินทางมีความปลอดภัยเป็นอันดับแรกและมีความพึงพอใจระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นลำดับสุดท้าย ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจด้านการเดินทางสะดวกสบายเป็นอันดับแรกและมีความพึงพอใจด้านการเดินทางมีความปลอดภัยเป็นลำดับสุดท้ายซึ่งต่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พึงพอใจเป็นอันดับแรก

(5) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องบริการด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านความพอเพียงและความสะดวก ผลการศึกษาปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่างจากนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดโดยที่นักท่องเที่ยวที่พึงพอใจที่นักท่องเที่ยวเป็นอันดับแรกและพึงพอใจถึงขยจะเป็นลำดับสุดท้ายแต่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจถนนหนทางและการคมนาคมเป็นอันดับแรกและมีความพึงพอใจ สุขาสาธารณะ ที่นั่งพักผ่อน ป้ายข้อมูล ป้ายบอกทาง ทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยเป็นลำดับสุดท้าย

(6) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเรื่องอรรถยาศัยของคนในชุมชนท้องถิ่น ผลการศึกษาปรากฏว่าทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างก็ให้ความพึงพอใจอรรถยาศัยของคนในชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน และผลการศึกษาพบอีกว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจในองค์ประกอบที่ชาวบ้านมีความเป็นมิตรและยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกันอีกแต่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้านที่ชาวบ้านมีความรู้ และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีเป็นลำดับสุดท้ายแต่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจด้านที่ชาวบ้านพูดจาสุภาพ และมีมารยาทดีเป็นลำดับสุดท้าย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะอยู่ในระดับใด ผลการศึกษาปรากฏว่า ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับเดียวคือในระดับมากที่สุดแต่มีเพียง 1 องค์ประกอบเท่านั้นที่พบว่านักท่องเที่ยว

ไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันคือ องค์กรประกอบด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านความพอเพียงและความสะดวกของสิ่งต่างๆ ซึ่งผลการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางแต่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.3 ขั้นตอนการออกแบบ

4.3.1 ขั้นตอนการออกแบบเว็บไซต์

1) มีการวางแผนและตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผนในที่นี้เรายังรวมถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายของการทำงานด้วยในการนำเสนอต่างๆหรือการทำเว็บไซต์ จุดมุ่งหมายเราต้องรู้ว่า จะทำอะไรเพื่ออะไร อย่างไร เมื่อมีจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว จะทำให้เรามองเห็นเป้าหมายในการทำงานชัดเจนยิ่งขึ้น และการทำงานในขั้นต่อไปจะง่ายขึ้น

2) มีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เมื่อเราได้เรื่องราวที่จะนำเสนอแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายและกลุ่มเป้าหมายชัดเจนแล้ว ก็ถึงการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่มีทั้งเนื้อหา รูปภาพ และสิ่งอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับวัดเกาะ ชุมชนวัดเกาะ ที่มีประโยชน์ในการนำเสนอ

3) ศึกษาและเรียบเรียงข้อมูล หลังจากเราได้ข้อมูลวัดเกาะและชุมชนวัดเกาะที่เป็นข้อมูลเบื้องต้น และศึกษาข้อมูลว่าส่วนไหนที่เกี่ยวข้องกันและสามารถแยกออกเป็นกลุ่มได้หรือไม่ อาจจะแยกเป็นหมวดหมู่ เมื่อได้หัวข้อหลักแล้วส่วนประกอบย่อยก็จะค้นหาง่ายขึ้น

4) การออกแบบสาร เมื่อได้เนื้อหาและหัวข้อในการนำเสนอแล้ว ลำดับต่อมาคือการทำให้ออกแบบเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ นอกจากออกแบบเนื้อหาแล้วเรายังรวมถึงองค์ประกอบต่างๆในการนำเสนอด้วยเช่น สีของตัวอักษร ภาพประกอบ กราฟิก เสียง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องสื่อความหมายในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหาด้วย นอกจากนี้ ควรจะต้องใช้มาตรฐาน เช่น สีของตัวอักษร สัญลักษณ์ รูป หรือปุ่มต่างๆที่ใช้ในการเชื่อมโยง

5) การเขียนแผนผังของงาน จะทำให้ลำดับเรื่องราวได้ง่ายขึ้นและเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน ในการออกแบบเว็บไซต์จะทำได้โดยใช้แผนผังงานของงานโดยสติกเกอร์ที่สามารถลอกออกได้และแปะไว้บนบอร์ดตามลำดับของเนื้อหา เพราะง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงและใช้วิธีการเขียนบนไวท์บอร์ดด้วยปากกาที่จะลบได้ง่าย

6) การเขียนบทภาพ การเขียนบทภาพจะเขียนลงกระดาษก่อนลงมือทำ นอกจากนี้จะทำให้กำหนดองค์ประกอบของงานได้อย่างคร่าว ๆแล้วยังสามารถมองเห็นภาพของงานชัดเจนยิ่งขึ้น และเมื่อลงมือทำงานจริงๆก็จะทำงานได้ง่ายขึ้น

7) การจัดทำเว็บไซต์ เมื่อผ่านขั้นตอนทุกอย่างจนมาถึงขั้นการจัดทำแล้ว การลงมือทำถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของกระบวนการเพื่อผลสำเร็จของงาน โดยทำตามแผนภาพของงานจะทำงานให้สะดวกยิ่งขึ้น

4.3.2 ขั้นตอนการออกแบบแผ่นพับ

1) ศึกษาข้อมูลต่างๆ ในการทำแผ่นพับและการเก็บรวบรวมข้อมูลของวัดเกาะที่น่าสนใจ โดย มีการวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆที่จะทำให้ง่ายขึ้น

2) สรุปเนื้อหาที่สำคัญของวัดเกาะ

3) ออกแบบแผ่นพับ โดยมีการกำหนดเนื้อหา และหัวข้อต่างๆแล้วยังรวมถึงการออกแบบรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับวัดเกาะที่มีประโยชน์ในการนำเสนอ

4) การจัดทำแผ่นพับ โดยจัดทำตามขั้นตอนต่างๆที่วางแผนจะทำให้ยิ่งง่ายขึ้น

4.3.3 ขั้นตอนการออกแบบการจัดนิทรรศการ

1) การจัดนิทรรศการ ควรมีการวางแผนของงานบุคคล เป็นการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือ ฝ่ายวิชาการและการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ฝ่ายผลิต ฝ่ายศิลปกรรม ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบริการและงบประมาณ

2) การวางแผนปฏิบัติงาน เป็นการกำหนดและการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ การตั้งจุดมุ่งหมาย เราจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการจัดนิทรรศการอย่างชัดเจนว่า จัดเพื่ออะไร เพื่อใคร และศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ กลุ่มประชากรเป้าหมาย เนื้อหาที่จะนำเสนอ

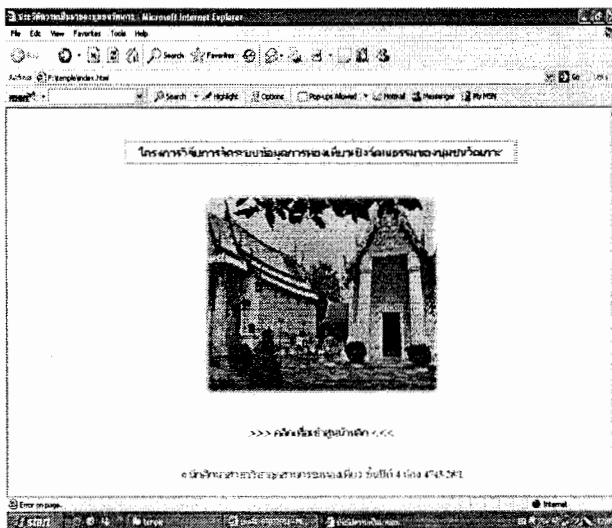
3) การกำหนดรูปแบบของนิทรรศการ โดยฝ่ายศิลปกรรมจะต้องกำหนดรูปแบบและการออกแบบการจัดนิทรรศการ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไข

4) การจัดทำ เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานต่างๆทั้งในเรื่องของการอนุมัติ รูปแบบการนำเสนอ การประชาสัมพันธ์ ตามแผนงานที่กำหนดไว้

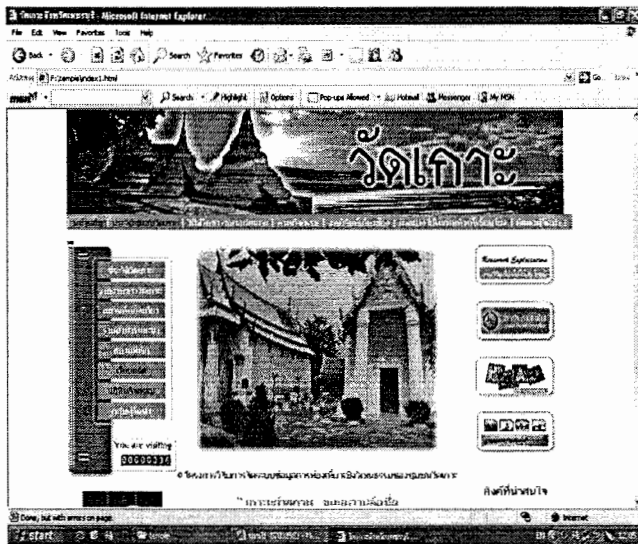
4.4 การนำเสนอ

4.4.1 การนำเสนอเว็บไซต์

การนำเสนอเว็บไซต์ คณะวิจัยได้นำเสนอเว็บไซต์ ๑ชุดผ่านทางสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

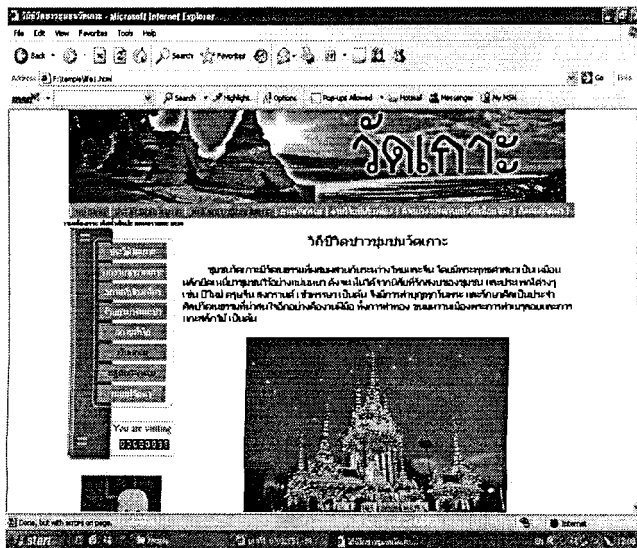
ภาพที่ 4.1 คือหน้าแรกของเว็บไซต์

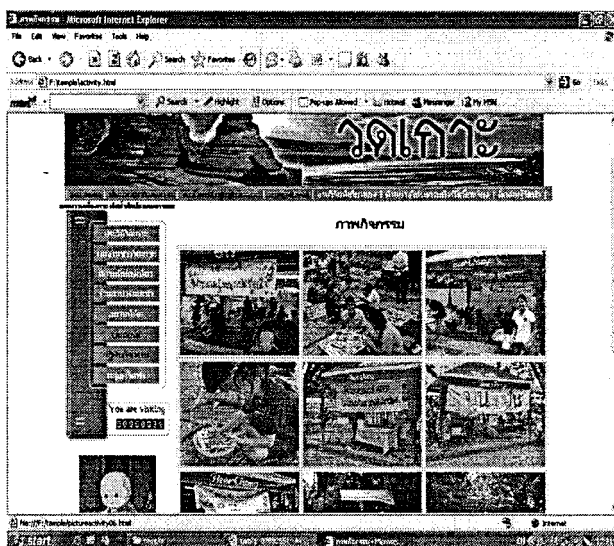
ภาพที่ 4.2 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 2 ที่แสดงถึงส่วนต่างๆของเว็บไซต์

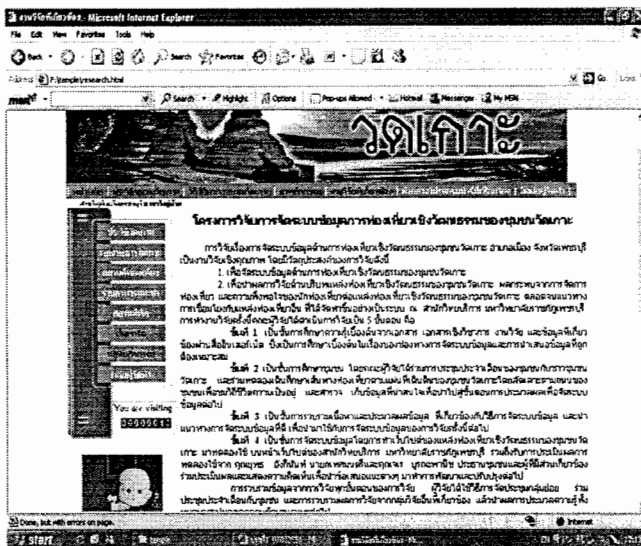
ภาพที่ 4.3 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 3 ที่แสดงถึงเนื้อหาประวัติของชุมชนวัดเกาะ

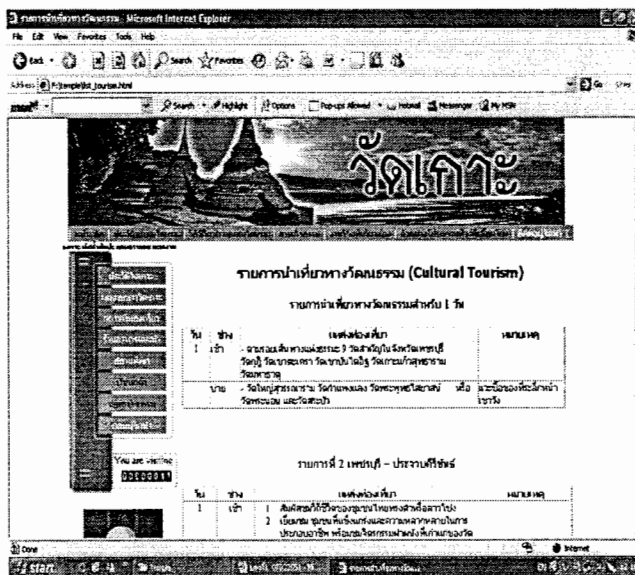
ภาพที่ 4.4 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 4 ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวชุมชนวัดเกาะ

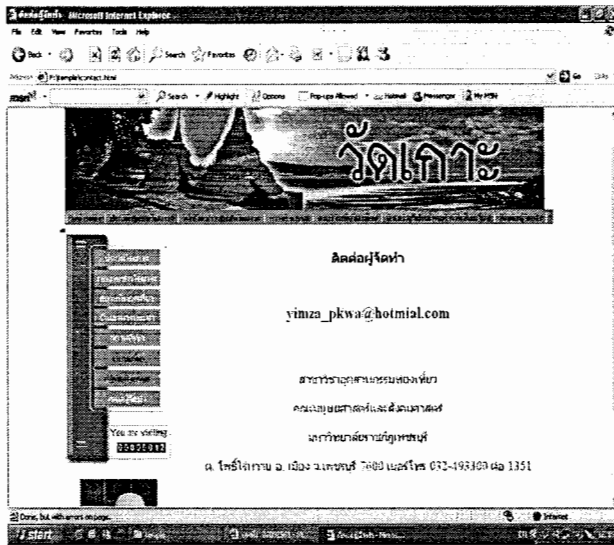
ภาพที่ 4.5 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 5 แสดงภาพกิจกรรมของชุมชนวัดเกาะ

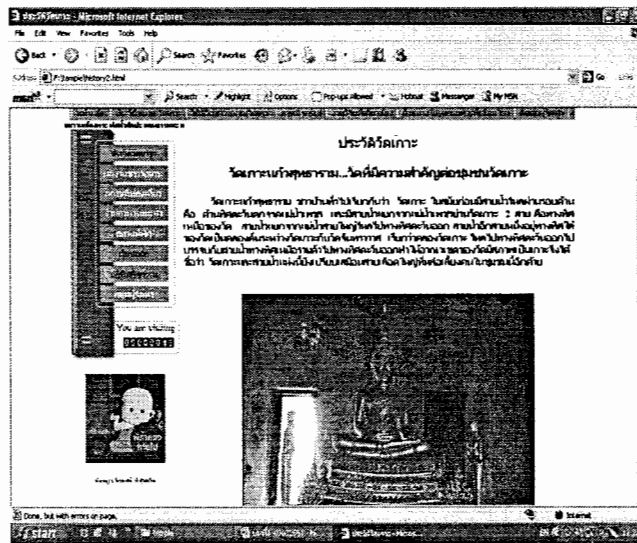
ภาพที่ 4.6 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 6 ที่แสดงผลงานวิจัยของคณะผู้วิจัยทุกกลุ่ม ที่ทำการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนของวัดเกาะ

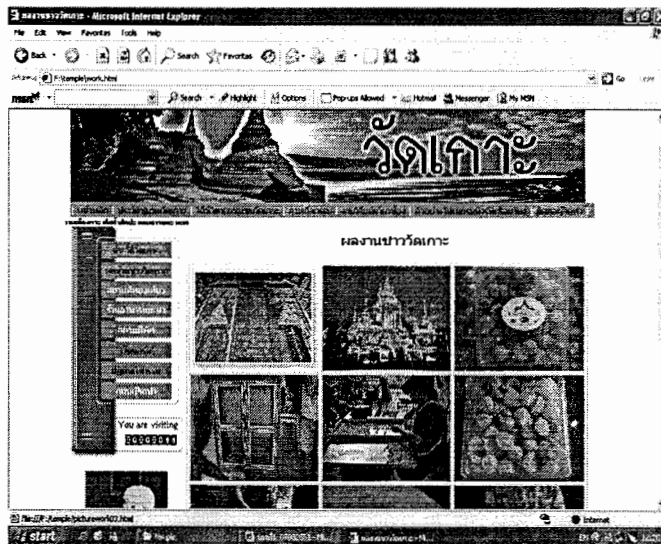
ภาพที่ 4.7 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 7 ที่แสดง ตัวอย่างรายการนำเที่ยวที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

ภาพที่ 4.8 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 8 ที่แสดงส่วนของการติดต่อผู้จัดทำ

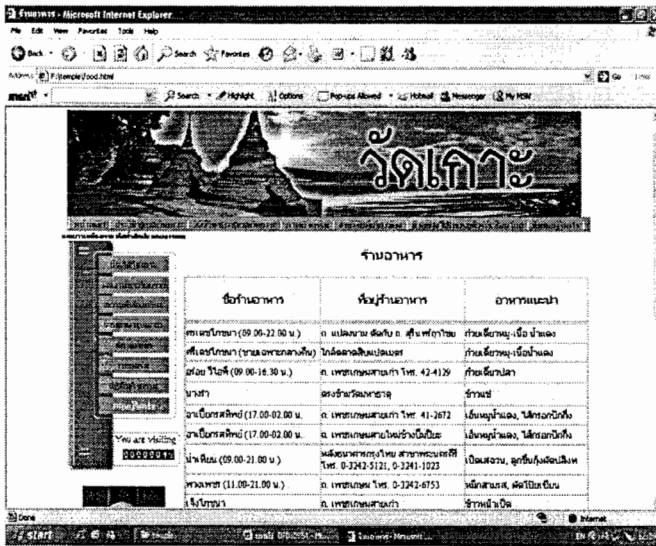
ภาพที่ 4.9 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 9 ที่แสดงถึงประวัติวัดเกาะ

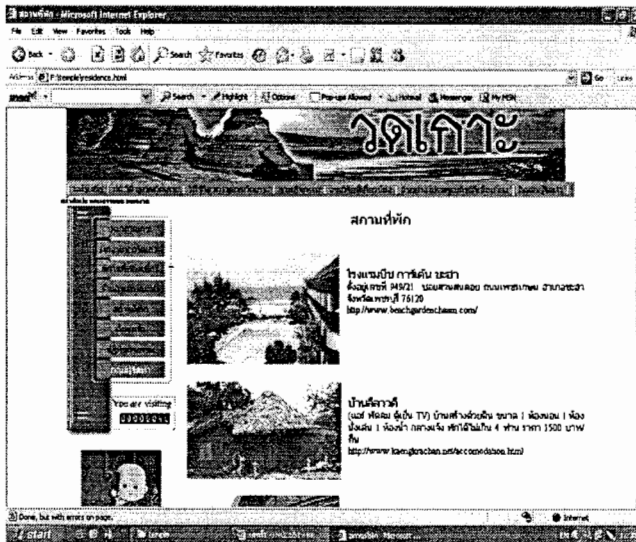
ภาพที่ 4.10 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 10 ที่แสดงภาพผลงานของชาวชุมชนวัดเกาะ

ภาพที่ 4.11 เป็นส่วนของหน้าต่างที่ 11 ที่แสดง ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

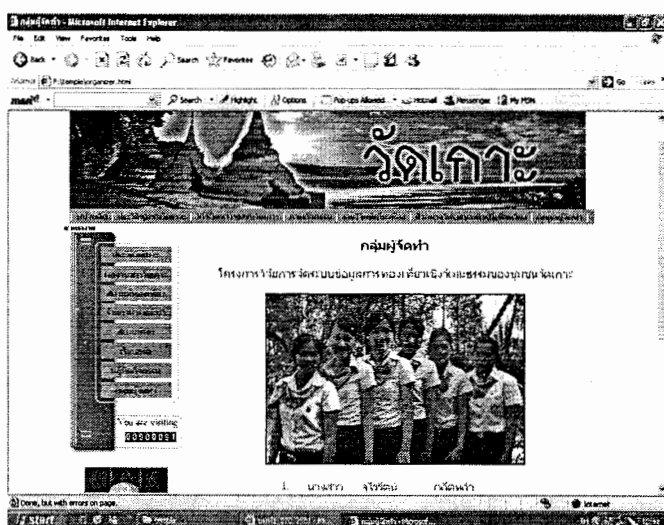
ภาพที่ 4.12 เป็นส่วนของภาพที่ 12 ที่แสดงตัวอย่างร้านอาหารในจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 4.13 เป็นส่วนของภาพที่ 13 ที่แสดงตัวอย่างสถานที่พักในจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 4.16 เป็นส่วนแสดงกลุ่มผู้จัดทำผลงานวิจัยและเว็บไซต์การจากระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาศะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

4.4.2 การนำเสนอแผ่นพับ

ในการนำเสนอแผ่นพับ คณะวิจัยได้จัดทำเป็นแผ่นพับโดยจะนำเสนอทั้งในสำนักวิทยบริการและโดยผ่านทางชุมชนวัดเกาศะในการประชาสัมพันธ์สำหรับบุคคลที่สนใจในวัดเกาศะแก้วสุทธาราม

4.4.3 การนำเสนอโดยการจัดนิทรรศการ

การนำเสนอโดยการจัดนิทรรศการ เป็นการจัดนิทรรศการ ณ ห้องเพชรบุรีศึกษา ในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีโดยเป็นการนำเสนอผ่านงานของกลุ่มวิจัย

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

1. เพื่อจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

2. เพื่อนำผลการวิจัยด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตลอดจนแนวทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยการทำงานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการศึกษาความรู้เบื้องต้นจากเอกสาร เอกสารเชิงวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการศึกษาเบื้องต้นในเรื่องของช่องทางการจัดระบบข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการศึกษาชุมชน โดยคณะผู้วิจัยได้ร่วมการประชุมประจำเดือนของชุมชนกับชาวชุมชนวัดเกาะ และร่วมทดลองเดินศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวตามแผนที่เดินดินของชุมชนวัดเกาะโดยลัดเลาะตามถนนของชุมชนเพื่อชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และสำรวจ เก็บข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการประมวลผลเพื่อจัดระบบข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นการรวบรวมเนื้อหาและประมวลผลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดระบบข้อมูล และนำแนวทางการจัดระบบข้อมูลที่ดี เพื่อนำมาใช้กับการจัดระบบข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

ขั้นที่ 4 เป็นขั้นการจัดระบบข้อมูลโดยการทำเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ มาทดลองใช้ บนหน้าเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รวมถึงรับการประเมินผลการทดลองใช้จาก นายเทศมนตรีและคุณเจเร บุรณะพานิช ประธานชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประเมินผลและแสดงความคิดเห็นเพื่อนำข้อเสนอแนะต่างๆ มาทำการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ขั้นที่ 5 การรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมประชุมประจำเดือนกับชุมชน และการรวบรวมผลการวิจัยจากกลุ่มวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการประมวลความรู้ทั้งหมดมาสรุปผลตลอดจนข้อเสนอแนะต่อไป

5.2 ผลการวิจัย

จากกระบวนการวิจัยทั้งหมดที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการดังกล่าวมาแล้วปรากฏผลทางการวิจัยที่สามารถตอบจุดประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1) เพื่อจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนวัดเกาะนั้น คณะผู้วิจัยได้เลือกการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะเป็น 3 ลักษณะด้วยกันดังนี้

5.2.1 การทำเว็บไซต์ คณะผู้วิจัยได้เลือกโปรแกรมการทำเว็บไซต์ ดรีมเว็บเวอร์ (Dreamweaver) เนื่องจากโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน และมีลักษณะการใช้งานที่เข้าใจง่ายจึงเหมาะสำหรับผู้ที่เริ่มทำเว็บไซต์เป็นครั้งแรก ภายในเว็บไซต์การจัดระบบข้อมูลในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญของชุมชนวัดเกาะ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ รวมถึงแนวทางการ

เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น โดยใช้ช่องทางการนำเสนอผ่านหน้าเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

5.2.2 การทำแผ่นพับ เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่คณะผู้วิจัยเลือกเพื่อเป็นการจัดระบบข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของชุมชนวัดเกาะ โดยสาระสำคัญของแผ่นพับเป็นเนื้อที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้จัดทำแผ่นพับเป็นทั้งแผ่นพับภาษาไทย แผ่นพับภาษาอังกฤษ เพื่อที่ชุมชนวัดเกาะสามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์และเข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกชนชาติ

5.2.3 การจัดนิทรรศการ เป็นการจัดทำข้อมูลของวิจัยทั้งหมดมาจัดแสดงไว้ในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยจัดทำเป็นนิทรรศการถาวรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการค้นคว้าโดยในนิทรรศการนั้นจัดแสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ของท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ

โดยข้อมูลทั้งหมดได้นำมาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากคำบอกเล่าของชาวบ้านชุมชนวัดเกาะ และงานวิจัยนี้ได้ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 2) ที่กล่าวว่า เพื่อนำผลการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตลอดจนแนวทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่ได้จัดทำขึ้นมาเพื่อจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากวัตถุประสงค์ข้อนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 งานวิจัยมาทำการจัดระบบข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้ที่สนใจโดยผ่านช่องทางการทำเว็บไซต์ โดยจะอยู่ในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการร่วมกันจัดนิทรรศการเพื่อเป็นการนำเสนอของงานวิจัยของทุกกลุ่มโดยการจัดนิทรรศการไว้ ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

5.3 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การจัดประชุมกลุ่มย่อยและการประชุมประจำเดือนพบว่าชุมชนวัดเกาะสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดระบบข้อมูลที่ดี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนผู้ที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และเพื่อเป็นหลักฐานการค้นคว้าของเยาวชนคนรุ่นหลังต่อไป เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

5.3.1 ชุมชนวัดเกาะขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักโดยภาครัฐ กล่าว คือ ภาครัฐ ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของชุมชนที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวที่รู้จักวัดเกาะมีเพียงบางส่วนเท่านั้น โดยส่วนมากแล้วจะเป็นกลุ่มศึกษาดูงานของภาครัฐมากกว่าการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ดังนั้นภาครัฐควรที่จะเข้ามามีส่วนช่วยในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้วัดเกาะมากยิ่งขึ้นเพื่อที่วัดเกาะจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแหล่งที่เป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว

5.3.2 ชุมชนวัดเกาะขาดผู้บอกเล่าเรื่องราวเพื่อถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง เนื่องจากว่าเยาวชนในกลุ่มวัยรุ่นไปศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่จึงเป็นเหตุให้ภายในชุมชนมีเพียงกลุ่มคนชราและเด็กเล็ก และเมื่อเด็ก ๆ เติบโตก็จะเข้าไปศึกษาต่อในกรุงเทพมหานครอีก จึงทำให้ชุมชนขาดการสืบทอดเรื่องราว หากหมดคนกลุ่มชราไปแล้วก็ขาดคนบอกเล่าเรื่องราวที่ดี ดังนั้นจึงควรมีการจัดระบบข้อมูลที่ดีเพื่อเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวที่หน้าสนใจต่อไป

5.3.3 ชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนที่มีการดำเนินวิถีชีวิตที่มีจุดเด่นที่น่าสนใจ แต่ยังขาดสื่อที่ดีที่ทำให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ เช่น สื่อจากอินเทอร์เน็ต สื่อจากแผ่นพับหรือการจัดนิทรรศการ เป็นต้น ดังนั้น ชุมชนวัดเกาะจึงควรที่จะทำการเผยแพร่จุดเด่นเหล่านี้ โดยผ่านการจัดระบบข้อมูลที่ดีเพื่อเป็นการกระจายความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

และเพื่อสร้างความน่าสนใจในครั้งแรก และเป็นผลให้นักท่องเที่ยวอยากจะมาเที่ยวเพื่อชมความงามของสถาปัตยกรรมของวัดและวิถีชีวิตชุมชนที่สงบเงียบ

5.4 ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากการผลการวิจัยทำให้สามารถแนะแนวทางการจัดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้ดังนี้

5.4.1 หน่วยงานของภาครัฐ ควรเข้ามาให้การช่วยเหลือในเรื่องการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจแก่ชาวบ้านให้มากขึ้น ในการจัดให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป

5.4.2 ภายในชุมชนเองควรมีการจัดระบบข้อมูลของชุมชน และมีการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก ยกตัวอย่างเช่น การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดระบบข้อมูลที่ดีและมีความน่าสนใจเพื่อเป็นการบอกเล่าเรื่องราวแทนตัวบุคคลเนื่องจากว่าการทำพิพิธภัณฑ์ นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมและอ่านคำอธิบายจากป้ายต่างๆ ได้ แต่อาจจะไม่ลึกซึ้งเท่านั้น

5.4.3 ชุมชนควรมีการจัดทำแผ่นพับของชุมชนเอง เพื่อแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน เพื่อแจกจ่ายให้กับนักท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

5.4.4 ภายในชุมชนเองควรมีการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยผ่านการสืบทอดเรื่องราวจากผู้รู้ให้แก่เยาวชนพร้อมทั้งมีการจดบันทึกเป็นรายลักษณะอักษร เพื่อความชัดเจนของข้อมูลและเป็นการจัดระบบข้อมูลที่นำเชื่อถืออีกทางหนึ่ง

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.5.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป มหาวิทยาลัยควรกำหนดให้คณะผู้วิจัยมีการจัดระบบข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สืบค้น และการจัดระบบข้อมูลงานวิจัยของมหาวิทยาลัย

5.5.2 มหาวิทยาลัยควรมีการจัดแสดงการนำเสนอการวิจัยผ่านทางการจัดนิทรรศการ ณ สำนักวิทยบริการ ในทุกรอบปีเพื่อเป็นการนำเสนองานวิจัยชิ้นใหม่ของนักศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น ในปีนั้นๆ

5.5.3 ควรมีการร่วมกันทำงานกับกลุ่มภาคีวิชาที่มีความรู้และความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลควรมีการร่วมกันทำงานกับภาควิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและความชำนาญในการทำงาน

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). รายงานฉบับสมบูรณ์ การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพฯ
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . แผนปฏิบัติการกิจกรรมการท่องเที่ยว , บริษัท คอร์เพลนนิ่ง แอนด์ ดี เวลลอปเม้นท์ จำกัด .
- จันทร์มา มาสสุพงษ์ หลักนิทรรศการพิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์ 2540
- จิตเกษม พัทธนาศิริ เริ่มสร้างโฮมเพจด้วย HTML บริษัท ธนาเพรส กราฟฟิค จำกัด 2539
เฉียบ ไทยยิ่ง องค์กรและการจัดการ .สถาบันราชภัฏพระนคร , 2539 "ทฤษฎีสนาม: การพิสูจน์โดย Axiomatic Theory ใน วารสารบัณฑิตศึกษา . สถาบันราชภัฏพระนครปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ย. 44
1 เม.ย. 45
- เฉลียว บุรีภักดิ์ ชูติวิชาการวิจัยชุมชน Community Research Study บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด 2545
- ชิตชนก สังข์ศรี (2550) การนำเสนอข้อมูลจาก
<http://www.technicchan.ac.th/~peeraya/page/st03/powerpoint.ppt#257,3>
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พิมพ์ครั้งที่ 4 พิมพ์ที่ลานนาการพิมพ์ , เชียงใหม่, 2546
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ . วิถีไทย/การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม , 2540
- ชนัชชัย ศรีสุเทพ คัมภีร์ Web Design กรุงเทพมหานคร โปรริชั่น 2544
- ชนัชชัย ศรีสุเทพ.(2544) โครงสร้างเว็บไซต์ จาก
<http://www.student.chula.ac.th/~49738844/s9/webdesingn.doc>
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา . การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน , 2548 , บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด กทม.
- ประคอง นิยมมานะหมินท์ . เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม , 2543 , เพชรบุรี
- ปาริชาติ วลัยเสถียร . เอกสารประกอบการศึกษาวิชา สค.651:ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนสาขาพัฒนาชุมชน กทม. : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . และคณะกรรมการและเทคนิคการทำงาน ของนักพัฒนา . กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) , 2543
- พระราชวังวชิราภรณ์ (วัดยาง เพชรบุรี) อนุสรณ์ เปิดพิพิธภัณฑวัดเกาะ อ.เมือง จ.เพชรบุรี วันที่15 ตุลาคม 2550
พินทอง จิตระดิษฐ์ . รูปแบบและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมชุมชน ใน หมู่บ้านเลี้ยงช้าง จังหวัดสุรินทร์ , 2543
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2543) รายงานฉบับสุดท้ายโครงการรักษาเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มันทนา บัววัฒนา. (2549) เทศบาลเมืองเพชรนาอยู่...ด้วยกลุ่มพลังเมืองเพชร. เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 มี.ค.2550
จาก <http://cities.anami.moph.go.th/the%20best/18..pdf>.
- เมธี ปิยะคุณ. (2547) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ. :

- โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- ยศ สันตสมบัติและคณะผู้วิจัย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการจัดการ ทรัพยากร ,
โรงแรมพินบุรีการพิมพ์ เชียงใหม่ 2544 ,
- ยศ สันตสมบัติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการจัดการทรัพยากร พิมพ์ครั้งที่
ที่ 2 2547 , เชียงใหม่:บริษัท วิทอินดีไซน์ จำกัด 2546 สนับสนุนการจัดพิมพ์โดย : โครงการพัฒนาองค์
ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT) ชั้น 5 อาคารสำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กทม.
- ยาใจ ศรีวิโรจน์ . การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ , 2545 ชื่อโครงการ : ระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยว ตำบล
ปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- .รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ การเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
2540
- รุ่งทิพ ว่องปฏิการ. (2547) การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โครงการสาน
สัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- ราณี อิลิชัยกุล.(2545) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว.จาก
<http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic5.htm>.
- วรรณ วังวานิช.(2539) ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรรณ วงศ์วานิช . ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว , 2546 โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
- วิรัช ลภีรัตนกุล การประชาสัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2540
- วีระกานท์ มาชมพู่ เวิลด์ ไรต์ เว็บบ (world wide web) จาก
<http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=1113>
- ศิริ สยามสุโพธิ์. สังคมวิทยาการท่องเที่ยว , 2543 , พิมพ์ที่ โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์ , กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- ศิริ สยามสุโพธิ์, สังคมวิทยาการท่องเที่ยว โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์ กทม 2543
- ศรีัญญา วรากุลวิทย์ ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, , โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า พรีนติ้ง , กทม. 2546
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . , กทม.
สมพงษ์ แดงตาด การประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
นนทบุรี สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช 2530
- สนิท สมัครการ . การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม , 2538 กทม. : โครงการส่งเสริม
เอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์ คัดลอกจาก http://www.vijai.org/artickes_data/show_topic.asp?Topicid=316
- สุภาพ มากแจ้ง , หลกมคฺคเทศก , 2543 , โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์ กทม.
- สุรศักดิ์ พิมพ์เสน , ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนผู้ไทบ้านโปง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย (สกว.) ,

เสน่ห์ นนทะโชติ . 2544 . การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน ชนบท
ไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านวังคล้า อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

โสวัตริ ฒ ฤกลาง และคณะ . การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อระบบนิเวศวัฒนธรรม จังหวัด
สมุทรสงคราม ปี2547

หนึ่งฤทัย ของผลกลาง.(2547) สถานการณ์และกระบวนการการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. ในรวมบทความวิจัยการท่องเที่ยวชุดโครงการนโยบายและ
แผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

อุบลวรรณ ปิติพัฒนะฉิมิต การเขียนสื่อต่างๆเพื่อการประชาสัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545

อคิน รพีพัฒน์ . การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย . การมีส่วน ร่วมของ
ประชาชนในงานพัฒนา . บรรณาธิการโดย ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข ,
2547

อุตร วงษ์ทับทิม . ชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ตำบลแม่ฮี้ อำเภอป่าาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

http://home.kku.ac.th/kchaiy/361-471Exhibition/lesson1_ex.html

<http://vdo.kku.ac.th/mediacenter-uploads>

<http://learners.in.th/blog/rungsee/9144>

<http://www.oroopuchong.com/student/tec/tageh.htm>

<http://www.rinac.msu.ac.th/modules.php?name=New&file=article&Sid=24>

<http://seashore.buu.ac.th~47533648/html/networkhtml>

<http://southfe.go.th/LearSquare/coursee/49/05sea004.htm>

<http://www2.tat.or.th/tat/masterplan/report1.html>

www.pr-trf.net.(วันที่27 มีนาคม 2551) http://www.trf.or.th/news/content.asp?Art_ID=802

www.tat.or.th/e-journal/article_02_3-49.html

www.walai.msu.ac.th;81/juornalonling/inder.php?option=com_content

<http://southfe.go.th/LearSquare/coursee/49/05sea004.htm>

<http://welcomethai.com>

ภาคผนวก

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

คำขวัญ

"เขาวังคู่บ้าน ขนมหวานเมืองพระเลิศล้ำศิลปะ แดนธรรมะ ทะเลงาม"

ประวัติความเป็นมา

เพชรบุรี เป็นจังหวัดในภาคกลางที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 123 กิโลเมตร เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยมีชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งสมัยสุโขทัย และมีหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งมีอายุย้อนไปถึงสมัยขอมและสมัยทวารวดี ทั้งยังเคยเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญ ชั้นเมืองลูกหลวงในสมัยอยุธยา มีพื้นที่ 6,255.138 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับสหภาพพม่า เฉพาะในเขตจังหวัดเพชรบุรีมีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร ส่วนทางด้านทิศตะวันออก เป็นที่ราบไปจนถึงชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวจากเหนือจดใต้ ประมาณ 80 กิโลเมตร พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี มีความยาวตลอดสาย 227 กิโลเมตร แม่น้ำบางกลอย มีความยาว 44 กิโลเมตร และแม่น้ำบางตะบูน มีความยาว 18 กิโลเมตร ประชากรจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนา สวนผลไม้ ทำน้ำตาลโตนด เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง เพชรบุรี เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ นับเนื่องไปได้เป็นพันปี จากหลักฐานทางโบราณคดี ที่พบว่าเคยมีคนอาศัยอยู่ เป็นชุมชนถาวรนั้น มีอายุย้อนไปถึงยุคทวารวดีเลยทีเดียว ในยุคที่ขอมเรืองอำนาจ อยู่ในดินแดนบางส่วนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันนี้ คือ ในราว 800 ปีมาแล้วนั้น มีจารึกพระขรรค์ ที่กล่าวถึงเมืองเมืองหนึ่ง ที่ชื่อว่า ศรีวิชัยวัชรปุระ เมืองนี้ นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่า หมายถึงเมืองเพชรบุรี ด้วยเหตุที่คำว่า วัชรปุระ นั้น เมื่อแผลงอักษร ว เป็น พ ก็จะได้เป็นพัชร หรือ เพชร และ ปุระกับบุรี ก็มี ความหมายเหมือนกัน ดังนั้น วัชรปุระ กับ เพชรบุรี ก็คือ คำคำเดียวกันนั่นเอง ชื่อเมืองเพชรบุรีนี้ จะมีที่มาจากอะไรหรือ มีความหมายเกี่ยวเนื่องมาจากสิ่งใดไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด แต่ชื่อเพชรบุรี นั้น ก็ปรากฏหลักฐาน เป็นลายลักษณ์อักษรว่ามีใช้ในเวลาที่ใกล้เคียงกันกับชื่อ วัชรปุระ โดยมีกล่าวถึงในจารึกสมัยสุโขทัย อายุกว่า 700 ปีมาแล้ว เป็นเรื่องราวการเดินทางของ เชื้อพระวงศ์กษัตริย์สุโขทัยพระองค์หนึ่ง จากศรีลังกา กลับมายังสุโขทัย ในจารึกกล่าวว่า เมื่อขึ้นบกที่เมืองตะนาวศรีแล้ว ท่านได้เดินทางผ่านเพชรบุรี ราชบุรี และอยุธยา เพื่อจะกลับไปยังสุโขทัย ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพชรบุรี มีความเกี่ยวข้องกับตำนานของปฐมกษัตริย์แห่งอยุธยาว่า พระเจ้าอู่ทองนั้น เคยครองเมืองเพชรบุรีมาก่อน แต่ข้อเท็จจริงประการหนึ่งในประวัติศาสตร์ ก็คือ ตลอดสมัยอาณาจักรอยุธยา ซึ่งมีศึกสงครามรบพุ่ง กับรัฐหรือ อาณาจักรใกล้เคียงอยู่แทบจะไม่ว่างวันนั้น เพชรบุรี เป็นหัวเมืองสำคัญอย่างยิ่งในสองสถานะ สถานะแรกคือ เป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหาร เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของเพชรบุรี มีพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูก ทำนา ที่อุดมสมบูรณ์ยิ่ง สถานะที่สอง คือ เป็นเมืองที่มีชัยภูมิดี ทั้งทางบกและทางทะเล ในยามศึก เพชรบุรี เป็นเมืองหน้าด่านทางใต้ ที่สำคัญของอาณาจักรอยุธยา เมื่อพม่ายกทัพมาทางบก โดยใช้เส้นทางช่องสิงครด้านใต้ ในยามสงบ เพชรบุรี มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่าน ที่ช่วยดูแลหัวเมืองปักษ์ใต้ชายทะเล เพชรบุรี คงดำรงสถานะหัวเมืองสำคัญเช่นนี้ สืบมาจนล่วงเข้าสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ อังกฤษ เข้ายึดครองพม่า ทำให้การสงครามระหว่างพม่า กับไทย ยุติลงอย่างสิ้นเชิง บทบาทหัวเมืองหน้าด่านของเพชรบุรี จึงเปลี่ยนแปลงไปนับแต่นั้นมา ในสมัยต่อมา เพชรบุรี ยังคงมีชื่อปรากฏเกี่ยวข้องอยู่กับประวัติศาสตร์ไทยอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วย พระมหากษัตริย์ แต่ความสำคัญของเมืองเพชร กลับกลายเป็นเมืองทางยุทธศาสตร์ มาเป็นเมืองที่ประทับ ในการเสด็จแปรพระราชฐาน ของพระมหากษัตริย์ ถึงสามรัชกาลติดต่อกัน คือ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ร่องรอยที่เป็นนามธรรม และรูปธรรม ที่ยังคงเหลืออยู่ได้แก่ ความทรงจำที่เล่าขานกันสืบมา อย่างภาคภูมิใจ ในหมู่ชาวเมืองเพชร และพระราชวังสำคัญสามแห่ง คือ พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์ และพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ที่ยังคงอยู่คู่เมืองเพชรบุรีสืบมา

อาณาเขต

<u>ทิศเหนือ</u>	ติดต่อกับอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
<u>ทิศใต้</u>	ติดต่อกับอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
<u>ทิศตะวันออก</u>	ติดต่อชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
<u>ทิศตะวันตก</u>	ติดต่อกับสหภาพพม่า

เพชรบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอชะอำ

การเดินทาง

รถยนต์ ทางที่สะดวกและใกล้ที่สุด คือ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 35 (สายธนบุรี-ปากท่อ) ผ่านสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และอำเภอปากท่อ แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 4 ไปจังหวัดเพชรบุรี รวมระยะทางประมาณ 123 กิโลเมตร หรือจากกรุงเทพฯ เดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข 4 ผ่านนครปฐม ราชบุรี ไปยังเพชรบุรี เป็นระยะทาง 166 กิโลเมตร หรือใช้ทางพิเศษเฉลิมมหานคร

รถไฟ จากกรุงเทพฯ มีบริการรถไฟจากเพชรบุรีถึงชะอำทุกวัน รถไฟออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง

รถโดยสารประจำทาง มีทั้งรถประจำทางปรับอากาศ และรถธรรมดาออกจากสถานีขนส่งสายใต้ ถนนบรมราชชนนี นอกจากนี้ยังสามารถโดยสารรถประจำทางสายใต้หลายสายที่วิ่งผ่านเพชรบุรี เช่น สายกรุงเทพฯ-ชุมพร สายกรุงเทพฯ-หัวหิน-ปราณบุรี เป็นต้น จากกรุงเทพฯ ยังสามารถเดินทางไปยังอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเพชรบุรีได้คือ กรุงเทพฯ-ชะอำ กรุงเทพฯ-ท่ายาง กรุงเทพฯ-บ้านแหลม

แห่งใหม่ โดยการนำของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ และได้พบว่าหาดชะอำเป็นชายหาดที่สวยงามไม่แพ้หัวหิน ชะอำจึงเริ่มเป็นที่รู้จักตั้งแต่นั้นมา ชะอำได้รับการพัฒนาเจริญเติบโตขึ้น และยกฐานะเป็นอำเภอจนปัจจุบัน

การรถไฟแห่งประเทศไทยจัดขบวนรถรถไฟพิเศษนำเที่ยวกรุงเทพฯ-ชะอำ ทุกวันเสาร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

แหลมหลวง หรือ แหลมผักเบี้ย

อยู่ในตำบลแหลมผักเบี้ย ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 20 กิโลเมตร ตามเส้นทางเดียวกับทางไปหาดเจ้าสำราญ โดยแยกซ้ายก่อนถึงหาดเจ้าสำราญเล็กน้อย ลักษณะเป็นหาดทรายมีปลายแหลมยื่นยาวออกไปในทะเลถึง 2 กิโลเมตร สามารถชมได้ทั้งพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก นักท่องเที่ยวสามารถจะนั่งเรือหางยาวไปที่ปลายแหลม ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ค่าเช่าเรือ 350 บาท นั่งได้ 8-10 คน

บางขุนไทร

ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี ตามทางหลวงหมายเลข 3178 เป็นระยะทาง 12 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ ดิถีริมทะเล ชาวบ้านมีอาชีพจับหอยแครง หอยเสียบ และหอยลาย โดยใช้กระดานถักเลื่อนไปบนผิวเลนในช่วงน้ำลง และนักท่องเที่ยวที่สนใจอยากจะนั่งเรือชมการเก็บหอย หรืออยากจะทำหอยด้วยตนเอง ด้วยวิธีนั่งแพ (แพ 1 ลำ นั่งได้ 3 คน และการจะออกไปเก็บหอยต้องดูเวลาน้ำขึ้นน้ำลง)

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เป็นอุทยานที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีพื้นที่ถึง 2,915 ตารางกิโลเมตร หรือ 1.8 ล้านไร่ ในเขตอำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ยังคงสภาพเป็นป่าดงดิบตามธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมากแห่งหนึ่ง ได้รับการประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2524 โดยกำหนดพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำและป่าเหนือเขื่อนแก่งกระจานเป็นเขตอุทยานฯ เป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำหลายสาย พื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานฯ เป็นภูเขาสลับซับซ้อนอยู่ในเทือกเขาตะนาวศรี สภาพภูมิประเทศเป็นป่าดิบชื้น ยอดเขาที่สูงที่สุดในอุทยานฯ อยู่ในเขตรอยต่อประเทศพม่าและไทย มีความสูง 1,513 เมตร รองลงมาคือยอดเขาพะเนินทุ่ง ซึ่งมีความสูง 1,207 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จากสันเขื่อนแก่งกระจาน มีถนนเลียบบอกมาทางซ้ายมือเป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร ถึงที่ทำการ

เขาวัง

อยู่ตำบลห้วยโรง ทางตอนเหนือของอำเภอเขาย้อย บนยอดเขาวัง มีพระเจดีย์สำคัญองค์หนึ่งซึ่งเจ้าอธิการแก้ว วัดพวงมาลัย เมืองแม่กลองมาสร้างไว้เมื่อ พ.ศ. 2455 ในเทศกาลสงกรานต์ ชาวเขาย้อยนิยมเดินขึ้นมาไหว้พระบนยอดเขานี้เป็นประจำสืบทอดมา

น้ำพุร้อน

ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำพุร้อน ตำบลยางน้ำกัลลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง หากเดินทางจากกรุงเทพฯ ใช้ถนนเพชรเกษม เลี้ยวอำเภอเขาย้อยมาประมาณ 12 กิโลเมตร บริเวณกม. 148-149 มีทางแยกขวาไปน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้องอีก 34 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย ระหว่างทางมีทิวทัศน์เป็นทุ่งนา และทิวเขาสลับซับซ้อนสวยงาม และหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้องเป็นบ่อน้ำร้อนกลางป่าร่มรื่น พื้นที่บริเวณนี้ได้รับพัฒนาดูแลโดยชุมชน มีบ่อน้ำร้อนซึ่งต่อท่อมาจากแหล่งกำเนิดซึ่งอยู่ห่างออกไป 400 เมตรซึ่งสามารถเดินเท้าไปชมได้สะดวก น้ำในบ่อมีอุณหภูมิประมาณ 49 องศาเซลเซียส สิ่งอำนวยความสะดวก มีโรงนวดเพื่อสุขภาพ ห้องอาบน้ำแร่แบ่งชายหญิง ร้านอาหาร และสามารถเดินเท้าพักผ่อนในบริเวณได้ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้แก่ น้ำตกแม่กระดังลา ซึ่งการเดินทางเข้าน้ำตกต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อไปอีก 8 กิโลเมตร และเดินเท้าอีก 1 กิโลเมตร

ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายากหาย

ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายากหาย ตั้งอยู่บริเวณเขาเตาปูน ตำบลสามพระยา จากอำเภอชะอำไปทางใต้ประมาณ 14 กิโลเมตร จะมีทางแยกขวามือไปวิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบุรี จากทางแยกเข้าประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นศูนย์อนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์ป่าหลายชนิด เปิดให้เข้าชมได้ทุกวัน ไม่เสียค่าเข้าชม

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง)

เป็นโบราณสถานเก่าแก่คู่เมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่บนยอดเขาใหญ่ 3 ยอด ยอดที่สูงที่สุดสูง 95 เมตร แต่เดิมชาวบ้านเรียกภูเขานี้ว่า "เขาสมน" พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงพอพระราชหฤทัยที่จะสร้างพระราชวังสำหรับเสด็จแปรพระราชฐานขึ้นบนยอดเขาแห่งนี้ จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาศรียวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ซึ่งในขณะนั้นเป็นพระสมุหกลาโหมเป็นแม่กองก่อสร้าง จนสำเร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ. 2403 ทรงพระราชทานนามว่าพระนครคีรี แต่ชาวเมืองเพชรเรียกกันติดปากว่าเขาวัง สืบมาจนบัดนี้ พระนครคีรีมีพระที่นั่ง พระตำหนัก วัด และกลุ่มอาคารต่าง ๆ มากมาย ส่วนใหญ่เป็นสถาปัตยกรรมตะวันตกแบบนีโอคลาสสิกผสมสถาปัตยกรรมจีนตั้งอยู่บนยอดเขาใหญ่ ๆ 3 ยอดด้วยกัน

พระรามราชนิเวศน์

ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านหม้อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ให้สร้างด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเป็นพระราชนิเวศน์สำหรับประทับแรมในฤดูฝน ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดซื้อที่จากราษฎร และให้จอมพลเรือสมเด็จเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต กับสมเด็จเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นแม่กองจัดการก่อสร้าง สร้างแบบสถาปัตยกรรมยุโรป ออกแบบโดยมิสเตอร์คาล เดอริง ชาวเยอรมัน เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. 2452 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2459 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามว่า พระที่นั่งศรเพ็ชรปราสาท และทรงเปลี่ยนเป็นพระรามราชนิเวศน์ ปี พ.ศ. 2461 ใช้เป็นที่รับรองแขกเมือง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือ โรงเรียนฝึกหัดครูเกษตรกรรม โรงเรียนประชาบาลประจำตำบล

พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน

ตั้งอยู่ในบริเวณค่ายพระรามหก ตำบลห้วยทรายเหนือ ตรงหลักกิโลเมตรที่ 216 เลียบหาดชะอำมา 8 กิโลเมตร เป็นพระตำหนักที่ประทับริมทะเล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้หรือพระตำหนักหาดเจ้าสำราญมาปลูกขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2466 ได้รับขนานนามว่า "พระราชนิเวศน์แห่งความรักและความหวัง" ลักษณะเป็นพระตำหนักแบบไทยผสมยุโรป เป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง สร้างด้วยไม้สักทอง พระตำหนักฝ่ายในอยู่ปีกขวา ทางปีกซ้ายเป็นส่วนของฝ่ายหน้า ประกอบด้วยพระที่นั่งสามองค์เชื่อมต่อถึงกันโดยตลอด พระที่นั่งสมุทรพิมาน เป็นที่ประทับของพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรราชชายา พระที่นั่งพิศาลสาครเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีอาคารข้าราชการฝ่ายหน้าเป็นบริวารหลายหลัง และมีแนวระเบียงยื่นลงสู่ทะเลเป็นที่ลงสรงน้ำ และพระที่นั่งสโมสรเสวกามาตย์ เป็นอาคารโถงสองชั้นเปิดโล่งใช้เป็นที่ประชุมในโอกาสต่าง ๆ และเป็นโรงละครซึ่งเคยจัดแสดงละครครั้งสำคัญ 2 ครั้ง คือ เรื่องพระร่วง และวิเวกพระสมุทร

ถ้ำเขาหลวง

ถ้ำเขาหลวง ตั้งอยู่ที่อยู่บนเขาหลวง ห่างจากเขาวังประมาณ 5 กิโลเมตร จากเชิงเขามีบันไดคอนกรีตนำสู่ทางลงถ้ำ เขาหลวงเป็นภูเขาขนาดเล็ก มียอดสูงสุดเพียง 92 เมตร มีหินงอกหินย้อย สีสนสวยงาม ภายในมีปล่องที่แสงอาทิตย์สามารถส่องเข้ามาภายในถ้ำได้ ทำให้สวยงามยิ่งขึ้น สำหรับถ้ำเขาหลวง ถือเป็นถ้ำใหญ่และสำคัญที่สุดใน เมืองเพชร ภายในถ้ำประดิษฐานพระพุทธรูปฉลองพระองค์อัน สำคัญยิ่ง ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างถวาย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถ้ำแห่งนี้เคยเป็นที่เสด็จ ประพาสมา ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 พระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงโปรดถ้ำเขาหลวงนี้มากโดยทรงบูรณะพระพุทธรูปเก่าแก่ที่มีมาแต่โบราณ ภายในถ้ำ นี้หลายองค์ด้วยกัน และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างบันไดหินลงไปในถ้ำ ตรงทางเข้าเชิงเขาหลวงนั้น ขวามือมี วัดใหญ่อยู่วัดหนึ่งชาวเมืองเรียกว่า "วัดถ้ำกลบ" ปัจจุบันคือ "วัดบุญทวี" ซึ่งเป็นวัดใหญ่ น่าชมมาก เพราะท่านเจ้าอาวาสวัดนี้ท่านเป็นช่าง ได้ออกแบบศาลาการเปรียญและ ได้สร้างสำเร็จเป็น ศาลาการเปรียญที่ใหญ่มาก และประตูโบสถ์เป็นไม้สลักลายสวยงามมาก วัดถ้ำกลบนี้ มีตำนานเล่าว่า ปากถ้ำกลบที่วัดนี้คือทางเข้าสู่เมืองลับแลอันเป็นเมืองที่มีแต่หญิงสาวทั้งนั้น แต่ก็เป็นเพียง ตำนาน ของชาวเมืองเพชรนับร้อย ๆ ปี มาแล้ว

วัดมหาธาตุวรวิหาร

ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพชร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 500 เมตร ภายในวัดมีพระปรางค์ห้ายอด สร้างตามศิลปะขอม ปรางค์แต่ละองค์สร้างด้วยศิลาแลง ปรางค์องค์ใหญ่สูง 42 เมตร ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ ภาพปูนปั้นที่ประดับอยู่ตามพระอุโบสถวิหารหลวง รวมถึงศาลาภายในวัดล้วนเป็นฝีมือช่างเมืองเพชร ซึ่งงดงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนี้ในวิหารยังบรรจุพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวเพชรบุรีนับถือมาก คือ รูปหลวงพ่อดมมหาธาตุ รูปหลวงพ่อบ้านแหลม และรูปหลวงพ่อดมเขาตะเครา

วัดใหญ่สุวรรณาราม

อยู่ที่ถนนพหลโยธิน ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 1 กิโลเมตร วัดนี้สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา และได้มีการบูรณะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายในวัดมีศาลาการเปรียญ เป็นพระตำหนักไม้สักทั้งหลังที่พระเจ้าเสือแห่งกรุงศรีอยุธยา พระราชทานแด่พระสังฆราชชาวเพชรบุรี ศาลาการเปรียญนี้มีการแกะสลักไม้ที่สวยงาม โดยเฉพาะบานประตูสลักลายก้านขดปิดทอง และยังมีธรรมาสน์เทศน์ ซึ่งแกะสลักลงรักปิดทอง รูปทรงเป็นบุษบกที่งดงามและสมบูรณ์ บนผนังภายในพระอุโบสถ มีภาพเขียนเทพชุมนุม อายุกว่า 300 ปี สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าชมศิลปกรรมในพระอุโบสถและศาลาการเปรียญ

วัดกำแพงแลง

อยู่ที่ถนนพระทรง ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 2 กิโลเมตร วัดนี้เดิมเป็นเทวสถานในสมัยขอม สร้างตามลัทธิศาสนาพราหมณ์ ต่อมาเมื่ออิทธิพลของศาสนาพุทธได้แผ่ขยายเข้ามาในบริเวณนั้น จึงได้ดัดแปลงเทวสถานแห่งนี้ เป็นศาสนสถานในพุทธศาสนานิกายมหายาน และหินยานตามลำดับ เทวสถานที่สร้างขึ้นเดิมมีปรางค์ 5 หลัง ทำด้วยศิลาแลง ปัจจุบันเหลือเพียง 4 หลัง สันนิษฐานว่าปรางค์แต่ละหลังใช้เป็นประดิษฐานเทวรูป เช่น พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระนางอูมา เพราะเมื่อ พ.ศ. 2499 มีผู้ขุดพบรูปสลักของพระนางอูมาในปรางค์องค์หนึ่งที่พังลง วัดนี้เมื่อดัดแปลงเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนาแล้วได้สร้างพระอุโบสถขึ้น โดยมีได้เปลี่ยนสภาพเดิมไปมากนัก จะเห็นได้ว่ารอบ ๆ วัด ยังมีกำแพงที่ก่อด้วยศิลาแลงล้อมรอบอยู่

เขابันไดอิฐ

ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 และเลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 3171 ห่างจากเขาวังประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นเขาขนาดย่อมมียอดสูง 121 เมตร วัดนี้สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา เป็นสำนักวิปัสสนากรรมฐานที่มีชื่อเสียง สมเด็จพระเจ้าเสือเคยเสด็จมาฝากตัวเป็นศิษย์ของวัดนี้ ในอดีตวัดเขابันไดอิฐมีชื่อเสียงมากทางวิทยาคมในช่วงที่หลวงพ่อด่าง พระเกจิชื่อดังของจังหวัดเพชรบุรีเป็นเจ้าของ ทำให้มีผู้ให้ความเคารพและเดินทางมาสักการะเป็นจำนวนมาก วัดนี้เป็นวัดที่มีชื่อเสียงทางด้านความงามของศิลปะปูนปั้นชั้นครูที่ฝากผลงานไว้เหนือหน้าบันพระอุโบสถ นอกจากนั้นบริเวณวัด ยังมีถ้ำให้ชมอีกหลายแห่ง ถ้ำแรก คือ "ถ้ำประทุน" มีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ตามผนังถ้ำทั้งสองด้าน ลึกเข้าไปจะเป็นถ้ำ "พระเจ้าเสือ" ที่ชื่อเช่นนี้เพราะมีเรื่องเล่ากันว่า พระเจ้าเสือได้เสด็จมาหาอาจารย์แสง และได้ถวายพระพุทธรูปยืนปางห้ามสมุทรประดิษฐานไว้ในถ้ำแห่งนี้ ถัดจากถ้ำนี้เข้าไปทางด้านใต้จะมีถ้ำพระพุทธรูปไสยาสน์ จะมีพระนอนองค์ใหญ่ประดิษฐานอยู่ และตรงซอกผนังถ้ำมีประทุนเรือทำด้วยไม้เก่าแก่มาก เป็นประทุนเรือที่พระเจ้าเสือถวายอาจารย์แสง นอกจากถ้ำทั้งสามนี้แล้ว ยังมีถ้ำอื่น ๆ เช่น ถ้ำพระอาทิตย์ ถ้ำพระจันทร์ ถ้ำสว่างอารมณ์ ถ้ำช้างเผือก และถ้ำตุ๊ก ซึ่งมีชื่อตามตุ๊กโยฮันฮัลเบิร์ต ผู้สำเร็จราชการเมืองบร็อนสวิค (Braunschweig) ประเทศเยอรมัน ผู้เคยมาเยือนเพชรบุรีและมาเที่ยวถ้ำแห่งนี้

วัดพุทธไสยาสน์

ตั้งอยู่เชิงเขาวังด้านทิศใต้ ถนนศรีรัฐยา ไม่ไกลจากศาลหลักเมือง เป็นวัดเก่าแก่สมัยอยุธยา ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์ที่มีลักษณะงดงามและมีขนาดใหญ่ สร้างด้วยอิฐตลอดทั้งองค์และลงรักปิดทอง ฝีมือช่างสมัยอยุธยา

ถ้ำเขาย้อย

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาย้อย ใกล้ที่ว่าการอำเภอเขาย้อย ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 อยู่ก่อนถึงตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 22 กิโลเมตร ภายในถ้ำนี้มีพระพุทธรูปใหญ่น้อยหลายปางประดิษฐานอยู่ คล้ายกับถ้ำเขาหลวงและถ้ำเขาบันไดอิฐที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี ตามประวัติเล่าว่าพระพุทธรูปเหล่านี้มีมานานแล้ว ต่อมาพระครูอ่อนวัดท้ายตลาดมาบูรณะใหม่ และมีเกร็ดประวัติศาสตร์เล่ากันว่าสมัยเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงผนวชอยู่นั้น พระองค์ได้เสด็จจุดธูปมาปักกลดวิปัสสนาที่หน้าเขาย้อย แล้วทรงย้ายขึ้นมาประทับนั่งกรรมฐานอยู่ในถ้ำเขาย้อยหลายคืน

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง

ตั้งอยู่หมู่ 5 ตำบลเขาย้อย เดินทางตามทางหลวงหมายเลข 4 เลี้ยวจากแยกอำเภอเขาย้อย มาทางตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงทางเข้าโรงเรียนบ้านวัง เข้าไปประมาณ 150 เมตร ไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองเดียนเบียนฟู ในเวียตนามเหนือ มีความรู้ความชำนาญในการทอผ้าและจักสาน นิยมแต่งกายด้วยสีดำ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ชาวลาวโซ่งส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เป็นที่เก็บรวบรวมภาพชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตของชาวลาวโซ่งให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ภายในศูนย์ฯ มีการจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บ้านจำลอง อักษรดั้งเดิม สาธิตการทอผ้าและขายสินค้าของที่ระลึก เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องประดับ เปิดให้เข้าชมทุกวัน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่เวลา 08.30-17.00 น. และในช่วงเดือนเมษายนของทุกปีจะมีงานประเพณีไทยทรงดำซึ่งถือเป็นงานรื่นเริงสังสรรค์ของชาวลาวโซ่ง โดยจะหมุนเวียนกันจัดไปตามหมู่บ้าน

หุบกระพง

ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาใหญ่ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนที่สนใจศึกษาดูงานโครงการตามพระราชดำริ เพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาอาชีพ โดยจัดทำเป็นศูนย์นิทรรศการในอาคารคุ้มเกล้า จัดแสดงเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ภาพถ่ายในอดีต และการจำลองแบบบ้านหลังแรกของเกษตรกรที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ที่หุบกระพง เครื่องจักรการเกษตร และกังหันน้ำชัยพัฒนาและยังสามารถเยี่ยมชมแปลงสาธิตของชาวบ้านหุบกระพง ซึ่งเป็นหมู่บ้านสหกรณ์ตัวอย่างแห่งแรก มีทั้งการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ การเลี้ยงโคนม เป็นต้น เปิดให้เข้าชมทุกวันเวลา 08.30 -16.30 น.

วัดกุฎี

ตั้งอยู่ที่ตำบลบางเค็ม ตามทางหลวงหมายเลข 4 ก่อนถึงทางเข้าที่ว่าการอำเภอเขาย้อย 6 กิโลเมตร (หากมาจากกรุงเทพฯอยู่ด้านซ้ายมือ) เป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัดเพชรบุรี พระอุโบสถสร้างด้วยไม้สักทั้งหลัง รอบพระอุโบสถด้านนอกสลักเป็นเรื่องทศชาติ มหาชาติ และไซอิ๋ว หน้าบันโบสถ์ทิศตะวันออก แกะสลักเป็นเหรียญธรรมงกุฏ สมัยรัชกาลที่ 4 ส่วนด้านหลังทางทิศตะวันตก แกะสลักเป็นรูปเหรียญกษาปณ์ ราคา 1 บาท พร้อมตราแผ่นดินรัชกาลที่ 5 บานประตูเป็นลายแกะทะลุโปร่ง แกะสลักลายลึกลับ ผีมือประณีตด้วยฝีมือช่างชั้นครู ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาย้อย ใกล้ที่ว่าการอำเภอเขาย้อย ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 อยู่ก่อนถึงตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 22 กิโลเมตร ภายในถ้ำนี้มีพระพุทธรูปใหญ่หลายปาง

วัดเขาตะเครา

ตั้งอยู่ตำบลบางครก จากตัวเมืองเพชรบุรี ข้ามทางรถไฟ บริเวณใกล้กับสถานีรถไฟเพชรบุรี ใช้ทางหลวงหมายเลข 3176 ระยะทาง 10 กิโลเมตร จะเห็นชุมประตูกทางเข้าวัดขนาดใหญ่อยู่ทางซ้ายมือ เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร วัดนี้เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุชชาตะเครา เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สูง 29 นิ้ว หน้าอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ถ้ำเขาย้อย

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาย้อย ใกล้ที่ว่าการอำเภอเขาย้อย ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 อยู่ก่อนถึงตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 22 กิโลเมตร ภายในถ้ำนี้มีพระพุทธรูปใหญ่หลายปางประดิษฐานอยู่ คล้ายกับถ้ำเขาหลวงและวัดถ้ำเขาน้ำใสที่อยู่ใกล้เคียงในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี ตามประวัติเล่าว่าพระพุทธรูปเหล่านี้มีมานานแล้ว ต่อมาพระครูอ่อนวัดท้ายตลาดมาบูรณะใหม่ และมีเกร็ดประวัติศาสตร์เล่ากันว่าสมัยเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงผนวชอยู่นั้น พระองค์ได้เสด็จจุดธูปมาปักกลดวิปัสสนาที่หน้าเขาย้อย แล้วทรงย้ายขึ้นมาประทับนั่งกรรมฐานอยู่ในถ้ำเขาย้อยหลายคืน

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง

ตั้งอยู่หมู่ 5 ตำบลเขาย้อย เดินทางตามทางหลวงหมายเลข 4 เลี้ยวจากแยกอำเภอเขาย้อย มาทางตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงทางเข้าโรงเรียนบ้านวัง เข้าไปประมาณ 150 เมตร ไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองเตียนเบียนฟู ในเวียดนามเหนือ มีความรู้ความชำนาญในการทอผ้าและจักสาน นิยมแต่งกายด้วยสีดำ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ชาวลาวโซ่งส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เป็นที่เก็บรวบรวมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตของชาวลาวโซ่งให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ภายในศูนย์ มีการจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บ้านจำลอง ตักกว้าง 21 นิ้ว มีประวัติว่าหลวงพ่อบุชชาตะเครา เป็นพระพี่พระน้อง 3 องค์กับหลวงพ่อบุชชาตะเครา จังหวัดฉะเชิงเทรา หลวงพ่อบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม บางตำราว่าเป็นพี่น้องกันถึง 5 องค์ คือ หลวงพ่อบางพลีใหญ่ และหลวงพ่อบุชชาตะเครา วัดไร่ขิงที่นครปฐมด้วย ประวัติของพระพุทธรูปองค์นี้เริ่มปลายสมัยอยุธยา ขณะที่ชาวบ้านแหลมเมืองเพชรหนีพม่าไปตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ปากน้ำแม่กลอง ซึ่งได้กลายเป็นบรรพบุรุษของชาวสมุทรสงครามในทุกวันนี้ วันหนึ่งชาวประมงบ้านแหลมไปต้อนที่ปากอ่าว

ได้พระพุทธรูปขึ้นมา 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นพระยืนปางอุ้มบาตร อีกองค์หนึ่งเป็นพระปางมารวิชัย ชาวบ้านแหลมนำพระ
ยืนไปประดิษฐานที่วัดบ้านแหลม ปัจจุบันนี้คือ วัดเพชรสมุทรวรวิหาร กลางเมืองสมุทรสงคราม ส่วนอีกองค์มอบให้ญาติ
ชาวบางตะบูนนำมาประดิษฐานที่ วัดเขาตะเครา อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี